

STORTINGET

Innst. 16 S

(2018–2019)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Prop. 1 S (2018–2019)

Innhold

	Side
1. Innledning.....	1
2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning.....	1
2.1 Innledning	6
2.2 Generelle merknader	6
2.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	6
2.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	6
2.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet	7
2.2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	7
2.2.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti.....	8
2.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1.....	9
2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor	9
2.3.1.1 Post 1 Driftsutgifter	9
2.3.2 Kap. 21 Statsrådet	9
2.3.2.1 Post 1 Driftsutgifter	9
2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten	10
2.3.3.1 Post 1 Driftsutgifter	10
2.3.4 Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen	10
2.3.4.1 Post 1 Apanasje	10
2.3.4.2 Post 50 Det kongelige hoff.....	10
2.3.5 Kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	10
2.3.5.1 Post 1 Apanasje	10
2.3.6 Kap. 502 Tariffavtalte avsetninger	11
2.3.6.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	12
2.3.6.2 Post 70 Kompetanseutvikling mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	12
2.3.6.3 Post 71 Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	12
2.3.7 Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	12
2.3.7.1 Post 1 Driftsutgifter	12
2.3.7.2 Post 23 22. juli-senteret	12
2.3.8 Kap. 525 Fylkesmannsembetene	12
2.3.8.1 Post 1 Driftsutgifter	13
2.3.9 Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	13
2.3.9.1 Post 30 Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	13
2.3.9.2 Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	13
2.3.9.3 Post 36 Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	13
2.3.10 Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål	13
2.3.10.1 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13
2.3.11 Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet	13
2.3.12 Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen	13
2.3.12.1 Post 1 Driftsutgifter	14
2.3.12.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14
2.3.12.3 Post 2 Diverse inntekter	14
2.3.13 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT	14
2.3.13.1 Post 1 Driftsutgifter	15
2.3.13.2 Post 25 Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	15
2.3.13.3 Post 70 (Ny) Opplæring IKT i regi av pensjonistorganisasjonene.....	16
2.3.14 Kap. 545 Datatilsynet	16
2.3.14.1 Post 1 Driftsutgifter	16
2.3.15 Kap. 546 Personvernemnda	16
2.3.16 Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier	17
2.3.16.1 Post 70 Sentrale organisasjoner.....	17

2.3.17	Kap. 2445 Statsbygg	17
2.3.17.1	Post 24 Driftsresultat	17
2.3.17.2	Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	17
3.	Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig	17
3.1	Innledning	23
3.2	Generelle merknader	23
3.2.1	Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet	23
3.2.2	Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	24
3.2.3	Generelle merknader fra Senterpartiet	26
3.2.4	Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti	28
3.2.5	Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti	29
3.3	Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6	33
3.3.1	Kap. 290 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	33
3.3.1.1	Post 1 Driftsutgifter	33
3.3.2	Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	34
3.3.2.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	35
3.3.2.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35
3.3.2.3	Post 50 Norges forskningsråd	35
3.3.2.4	Post 60 Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	35
3.3.2.5	Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	36
3.3.2.6	Post 62 Kommunale innvandreriltak	36
3.3.2.7	Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	38
3.3.2.8	Post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	38
3.3.2.9	Post 72 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	40
3.3.2.10	Post 73 Tilskudd	40
3.3.3	Kap. 292 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	40
3.3.3.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	40
3.3.3.2	Post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	40
3.3.3.3	Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	40
3.3.4	Kap. 490 Utlendingsdirektoratet	41
3.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter	42
3.3.4.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak	42
3.3.4.3	Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	43
3.3.4.4	Post 23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43
3.3.4.5	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	43
3.3.4.6	Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	43
3.3.4.7	Post 70 Stønader til beboere i asylmottak	43
3.3.4.8	Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	44
3.3.4.9	Post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	44
3.3.4.10	Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291 post 60</i>	45
3.3.4.11	Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	45
3.3.5	Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet	45
3.3.5.1	Post 1 Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	46
3.3.5.2	Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	46
3.3.5.3	Post 4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	46
3.3.5.4	Post 5 Refusjonsinntekter	46
3.3.5.5	Post 6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	46

	Side
3.3.5.6	Post 8 Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter 46
3.3.6	Kap. 491 Utlendingsnemnda 46
3.3.6.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i> 46
3.3.7	Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet 46
3.3.7.1	Post 1 Driftsutgifter 46
3.3.7.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> 47
3.3.7.3	Post 25 Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i> 47
3.3.7.4	Post 50 Forskningsprogrammer 47
3.3.8	Distrikts- og regionalpolitikk..... 47
3.3.9	Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene 48
3.3.9.1	Post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under post 64</i> 48
3.3.9.2	Post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under post 62</i> 48
3.3.9.3	Post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene 49
3.3.9.4	Post 73 Merkur-programmet, <i>kan overføres</i> 49
3.3.10	Kap. 553 Omstillingsdyktige regioner 49
3.3.10.1	Post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under post 63 og 65</i> 49
3.3.10.2	Post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under post 60 og 63</i> 49
3.3.10.3	Post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø 49
3.3.11	Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling 50
3.3.11.1	Post 1 Driftsutgifter 50
3.3.12	Kap. 560 Samiske formål 50
3.3.12.1	Post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv..... 50
3.3.12.2	Post 51 Divvun 51
3.3.12.3	Post 54 Samefolkets fond..... 51
3.3.12.4	Post 55 Samisk høyskole 51
3.3.13	Kap. 567 Nasjonale minoriteter 51
3.3.13.1	Post 25 Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 75</i> 52
3.3.14	Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak 52
3.3.14.1	Post 70 Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> 52
3.3.14.2	Post 71 (Ny) Boligetablering i distriktene 53
3.3.14.3	Post 75 Etablering og tilpasning av bolig..... 54
3.3.14.4	Post 76 Utleieboliger, <i>kan overføres</i> 54
3.3.14.5	Post 77 Bærekraftig bolig- og byggkvalitet..... 54
3.3.14.6	Post 78 Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i> 54
3.3.14.7	Post 79 Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i> 55
3.3.15	Kap. 585 Husleietvistutvalget..... 55
3.3.16	Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet 55
3.3.16.1	Post 1 Driftsutgifter 55
3.3.16.2	Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling 56
3.3.17	Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet 56
3.3.17.1	Post 1 Diverse inntekter 56
3.3.18	Kap. 590 Planlegging og byutvikling 56
3.3.18.1	Post 61 Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i> 56
3.3.18.2	Post 65 Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i> 57
3.3.19	Kap. 595 Statens kartverk 58
3.3.19.1	Post 1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i> 58
3.3.19.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i> 58
3.3.19.3	Post 30 Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i> 58
3.3.20	Kap. 3595 Statens kartverk 58
3.3.21	Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster) 58

	Side
4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	60
4.1 Innledning	61
4.2 Generelle merknader	61
4.2.1 Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti	61
4.2.2 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	61
4.2.3 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	62
4.2.4 Generelle merknader fra Senterpartiet	62
4.2.5 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	63
4.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti.....	69
4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18.....	70
4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner	70
4.3.1.1 Post 60 Innbyggertilskudd.....	71
4.3.1.2 Post 61 Distriktstilskudd Sør-Norge	72
4.3.1.3 Post 62 Distriktstilskudd Nord-Norge	72
4.3.1.4 Post 65 Regionsentertilskudd.....	72
4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner	73
4.3.2.1 Post 60 Innbyggertilskudd.....	73
4.3.3 Kap. 573 Kommunereform	74
4.3.4 Kap. 575 Ressurskrevende tjenester	75
4.3.4.1 Post 60 Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	75
4.3.5 Kap. 578 Valgdirektoratet	75
4.3.5.1 Post 1 Driftsutgifter	76
4.3.5.2 Post 70 Informasjonstiltak.....	76
5. Oppfølging av anmodningsvedtak.....	77
6. Forslag fra mindretall.....	78
7. Komiteens tilråding.....	79

VEDLEGG 1 Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner datert 19. oktober 2018

VEDLEGG 2 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (rettebrev) datert 13. november 2018

VEDLEGG 3 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Monica Mæland datert 22. november 2018

VEDLEGG 4 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Monica Mæland datert 28. november 2018

STORTINGET

Innst. 16 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 1 S (2018–2019)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Mari Holm Lønseth, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønås Kjos, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, behandler i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2019 under de kapitlene og postene som er fordelt til komiteen under rammeområdene 1, 6 og 18.

Komiteen har ved vedtak i Stortinget 16. oktober 2018 fått tildelt kapitler under rammeområde 1 (Statsforvaltning), rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig) og rammeområde 18 (Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.), jf. Innst. 1 S (2018–2019).

Komiteen viser til at det 20. november 2018 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2019 mellom regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019) 3. desember 2018, samt til de respektive partiers merknader i denne innstillingen. Ved Stortingets vedtak 3. desember 2018 er netto utgiftsramme for rammeområde 1 fastsatt til kr 10 306 899 000, for rammeområde 6 fastsatt til kr 19 629 807 000 og for rammeområde 18 fastsatt til kr 181 808 746 000, jf. Innst. 2 S (2018–2019).

Komiteen viser til at i samsvar med Stortingets forretningsorden § 43 skal bare de forslagene som summerer seg til rammen for rammeområdene 1, 6 og 18, og som er vedtatt ved behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019), bli tatt opp til votering ved behandlingen av denne innstillingen.

Åpen høring ble avholdt 23. og 25. oktober 2018.

2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning

Oversikten nedenfor viser budsjettforslagene fra regjeringen i Prop. 1 S (2018–2019) for rammeområde 1.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 1

			Prop. 1 S (2018–2019)
Kap.	Post	Formål	
Utgifter			
<i>Det kongelige hus</i>			
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen	
	1	Apanasje	12 093 000
	50	Det kongelige hoff	201 139 000
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	210 600 000
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	
	1	Apanasje	10 065 000
<i>Regjering</i>			
20		Statsministerens kontor	
	1	Driftsutgifter	121 200 000
21		Statsrådet	
	1	Driftsutgifter	190 200 000
24		Regjeringsadvokaten	
	1	Driftsutgifter	106 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter	14 000 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
502		Tariffavtalte avsetninger	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70	1 000 000
	70	Kompetanseutvikling mv., kan overføres, kan nyttes under post 21	16 500 000
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	190 600 000
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	625 417 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	59 559 000
	22	Fellesutgifter	130 710 000
	23	22. juli-senteret	12 260 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	49 869 000
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, kan overføres	8 565 000
525		Fylkesmannsembetene	
	1	Driftsutgifter	1 888 042 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	167 804 000
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	30	Prosjektering av bygg, kan overføres	83 172 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres	1 780 400 000
	34	Statens eiendom på Adamstuen, kan overføres	7 500 000
	36	Kunstnerisk utsmykking, kan overføres	19 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	563 000 000
531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Driftsutgifter	26 765 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	94 683 000
532		Utvikling av Fornebuområdet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	97 000
	30	Investeringer, kan overføres	6 000 000
533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	1	Driftsutgifter	20 686 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	27 000 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	1	Driftsutgifter	291 044 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	24 436 000

			Prop. 1 S
Kap.	Post	Formål	(2018–2019)
	22	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	107 786 000
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i>	120 947 000
	26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 000 000
	27	Opplæringskontoret OK stat	10 285 000
	71	IT-standardisering	815 000
545		Datatilsynet	
	1	Driftsutgifter	57 672 000
546		Personvernemnda	
	1	Driftsutgifter	2 325 000
577		Tilskudd til de politiske partier	
	1	Driftsutgifter	8 468 000
	70	Sentrale organisasjoner	314 082 000
	71	Kommunale organisasjoner	33 761 000
	73	Fylkesorganisasjoner	73 771 000
	75	Fylkesungsdomsorganisasjoner	21 913 000
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 256 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	-346 141 000
		1 Driftsinntekter	-5 177 400 000
		2 Driftsutgifter	2 165 483 000
		3 Avskrivninger	1 442 800 000
		4 Renter av statens kapital	93 000 000
		5 Til investeringsformål	1 242 976 000
		6 Til reguleringsfondet	-113 000 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	648 401 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	76 800 000
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	350 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 237 450 000
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	713 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	296 453 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	120 964 000
Sum utgifter rammeområde 1			11 910 314 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3021		Statsrådet	
	2	Diverse refusjoner	100 000
3024		Regjeringsadvokaten	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	19 000 000
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	2	Diverse inntekter	22 166 000
	3	Brukerbetaling	67 540 000
3525		Fylkesmannsembetene	
	1	Inntekter ved oppdrag	167 804 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	2	Diverse inntekter	2 383 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2018–2019)
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	2	Opplæringskontoret OK stat	15 517 000
	3	Diverse inntekter	435 000
	4	Internasjonale oppdrag	716 000
	5	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000
	6	Tilleggstjenester til nasjonale felleskomponenter	778 000
	86	Tvangsmulkt	100 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5445		Statsbygg	
	39	Avsetning til investeringsformål	1 242 976 000
5446		Salg av eiendom, Fornebu	
	40	Salgsinntekter	200 000
Sum inntekter rammeområde 1			1 613 415 000
Netto rammeområde 1			10 296 899 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6
kap. 540 postene 1 og 27	kap. 3540 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan nettoføre som utgifts-

reduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til felles-tjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	108,9 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2019 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1 post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 602,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2019.

VI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordning

gen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2018–2019) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

IX

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

X

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XI

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 1	kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1, for de statlige for-

valtningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2019 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

2.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 1 fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 7 i innstillingen, jf. budsjettforlik av 20. november mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette forslaget summerer seg til kr 10 306 899 000. Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2018–2019). Se tabell 1a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 1 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 1a. Det blir vist til Innst. 2 S (2018–2019), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2018–2019), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgninger under ramme 1.

2.2 Generelle merknader

2.2.1 *Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det norske samfunnet er inne i en betydelig omstillingsfase. Omlegging fra en sterkt oljebasert økonomi til en bærekraftig grønnere fremtid, og den demografiske utviklingen i befolkningen, krever at offentlig forvaltning i både stat, fylke og kommune må være omstillingsdyktig og bruke ressurser effektivt og i samsvar med innbyggernes behov.

Disse medlemmer viser til at regjeringens satsing for en enklere hverdag for folk flest fortsetter med fornying, forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det legges til rette for videre innovasjon, omstilling og

digitalisering. Regjeringen foreslår en offensiv satsing på i overkant av 1,7 mrd. kroner til nye IT- og digitaliseringstiltak i 2019. Forslagene til budsjetttiltak vil bidra til en forenkling og effektivisering i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester og økt IT-sikkerhet.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn over hele landet. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Regjeringen vil arbeide for å redusere statlig detaljstyring og byråkrati, spre makt og myndighet og bygge samfunnet nedenfra. Regjeringen ønsker å opprettholde den norske tradisjonen med sterke velferdskommuner med et stort reelt selvstyre. Det forutsetter ytterligere endringer i kommunestrukturen framover. Den nye fylkesstrukturen som ble vedtatt i Stortinget 8. juni 2017, gir også grunnlag for å desentralisere makt og myndighet til nye, sterkere fylkeskommuner.

Disse medlemmer viser også til ny fylkesmannstruktur og peker på at dette vil effektivisere arbeidet i embetene, styrke kompetansen og gi bedre tjenester.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av regjeringens satsing på et inkluderende arbeidsliv og gjennomføringen av et integreringsløft. Disse medlemmer mener dette er viktige tiltak for å møte de store utfordringer Norge står overfor. Minst 5 pst. av alle nyansatte i statlige virksomheter skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CVen.

2.2.2 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil ha en effektiv offentlig sektor. Veksten i offentlig sektor skal skje i produksjonen av tjenester, ikke i byråkrati. Disse medlemmer vil bremse seneste års byråkratiekst, og byråkratiserende reformer må stanses eller avvikles. Det er behov for et taktskifte i digitaliseringen av offentlig sektor. Disse medlemmer vil intensivere satsingen på digitalisering av offentlige tjenester. Bruken av målstyring i offentlig sektor skal begrenses. Færre mål og mindre rapporteringsbyrde skal gi offentlig ansatte mer tid til å gjennomføre faktiske arbeidsoppgaver.

Disse medlemmer mener god digital infrastruktur er like viktig som veier, jernbane og annen grunnleggende infrastruktur. Også denne delen av samfunnets grunnmur må bygges opp i hele landet. Derfor styrkes bredbåndsatsingen i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 med 400 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener en sterkere ordning for risikoavlastning for innovative offentlige innkjøp skal bidra til at mer av de 500 mrd. kronene det offentlige bruker på innkjøp av varer og tjenester, kan brukes til å drive frem nye, innovative løsninger fra norsk næringsliv.

2.2.3 *Generelle merknader fra Senterpartiet*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det høye tillitsnivået mellom befolkning og forvaltning bør utgjøre grunnlaget for en tillitsreform i offentlig sektor. Ved forenklinger, redusert kontrollregime og avbyråkratisering i statsforvaltningen kan mindre av skattebetalernes penger gå til byråkrati, og mer til velferdstjenester til folk i hele landet. Statlige etater og direktorater utøver i dag stadig større innflytelse i saker som krever politisk skjønn. For å unngå å undergrave tilliten til demokratiet og konsentrere makt bør denne myndigheten ivaretas av folkevalgte. Derfor vil Senterpartiet føre en politikk som avbyråkratiserer og desentraliserer Norge.

Disse medlemmer mener regjeringens politikk bidrar til sentralisering av aktivitet og beslutningsmyndighet. Gjennom iverksatte reformer på mange samfunnsområder mister lokalsamfunn nærhet til viktige offentlige tjenester. Myndighetsutøvelse flyttes over til statlige virksomheter og direktorater på bekostning av folkevalgt styring. Disse medlemmer vil endre dette og er tydelige på at verdien av å desentralisere skal komme hele landet til gode.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har lagt inn vesentlige økninger i bevilgninger til kommuner og fylkeskommuner, samt til regionale utviklingsmidler og distriktstilsudd. Samtidig har det vært nødvendig å foreta innsparinger i statlig forvaltning og i statlige byggeprosjekter.

2.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge er et land med relativt små forskjeller, en sterk velferdsstat, høy arbeidsdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Regjeringens politikk fører nå Norge i feil retning, og forskjellene øker, velferd kommersialiseres og klimautslippene går ikke ned.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet et alternativt budsjettforslag for 2019 som vil verne om det beste med det norske samfunnet, som små forskjeller, høy sysselsetting og sterke fellesarenaer og en kraftig innsats for miljø og klima. Det foreslås kraftfulle tiltak for å redusere forskjellene og viktige løft for velferden. Norge må være en del av klimaløsningen, ikke klimaproblemet. Det må gjennomføres også hele statsforvaltningen.

Dette medlem mener vi må sikre et gjennomorganisert arbeidsliv og sterkere tiltak mot arbeidslivs- og økonomisk kriminalitet fra myndighetenes side. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med blant annet en styrking av Arbeidstilsynet, Skatteetaten og Økokrim. De t-

te medlem viser til alle satsingene i alternativt budsjett for 2019 fra Sosialistisk Venstreparti.

Dette medlem viser til behovet for å endre styringssystemer i offentlig forvaltning og å gjennomføre styring basert på tillit, faglig kvalitet og gode resultater.

Dette medlem mener dette må skje både på statlig og kommunalt nivå, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll, slik at ressurser blir brukt til å gi god service til folk og samfunn, at den faglige kompetansen blir benyttet, og at samarbeid mellom ulike etater fungerer smidig.

Dette medlem understreker statens særlige ansvar for å rekruttere og beholde ansatte med funksjonsnedsettelse i forvaltningen og i all statlig virksomhet. På tross av at det settes i verk tiltak for å bedre situasjonen, er allikevel andelen mennesker med funksjonsnedsettelse uten arbeid like høy. Statlig virksomhet må forsterke og ivareta sitt ansvar løpende, og særlig i prosessen med regjeringens pålagte flate og uprioriterte østehøvelkutt foreslått i statsbudsjettet, er det viktig å sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse og seniorer ikke skyves ut, eller at ny organisering vanskeliggjør nyrekruttering.

Dette medlem mener at kuttene som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen er lite konkrete og fremstår som et flatt kutt uten retning og uten annen reell målsetting enn et rent driftskutt på de aktuelle kapitlene uten politisk prioritering og ansvar for resultatet.

Dette medlem mener det er viktig at det stilles krav til bruk av skattebetalernes penger, og mener derfor at utstrakt bruk av anbud og private løsninger i velferd, omsorg og renhold, slik regjeringen ønsker, må stoppes. Dette fører til at en stor andel av skattebetalernes penger ikke går til offentlige formål, men til store private utbytter til eiere og selskaper, hvorav noen også er plassert i skatteparadis og derfor ikke selv bidrar til det spleiselaget de taper penger ut av. Dette medlem viser til det store behovet for flere kompetente og ansvarsfulle ansatte i velferd, omsorg, skole og helse og at anbudsutsetting medfører lavere pensjoner og på sikt også lavere lønninger for disse viktige yrkene. De offentlige bevilgningene som brukes på velferd og omsorg, skal sikre de som gjør jobben gode og likeverdige lønns- og pensjonsforhold. Det er en svært dårlig bruk av skattebetalernes penger å tillate velferdsprofitt. Det er dårlig arbeidsgiverpolitikk som setter hele rekrutteringen til disse yrkene i fare og fører til at de økonomiske skillene mellom eliten som har makt og penger, og ansatte som utfører det viktige arbeidet, øker.

Dette medlem vil føre en politikk som fører til mindre forskjeller og mindre sløsing med skattebetalernes penger.

2.2.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti legger vekt på at vi skal ha et velfungerende statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig at løses på statlig nivå. Dette medlem vil fremheve at det kontinuerlig bør foretas en vurdering av balansen mellom stat, fylke og kommune, og legger subsidiaritetsprinsippet til grunn i tilnærmingen til offentlig planlegging og organisering. Beslutninger skal tas på lavest mulig hensiktsmessig nivå. Men det innebærer også at lavest nivå ikke nødvendigvis alltid er hensiktsmessig. Dette medlem viser til behandlingen av regionreformen og den enighet som er oppnådd mel-

lom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, og ser frem til at regionreformen kan demokratisere mange av beslutningene som ligger på statlige hender og på regional stat. Det er i dag et betydelig demokratisk underskudd i dette skjæringspunktet.

Tabell 1a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 1 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
Utgifter rammeområde 1 (i tusen kroner)							
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen					
	1	Apanasje	12 093	12 093 (0)	12 093 (0)	12 093 (0)	7 093 (-5 000)
	50	Det kongelige hoff	201 139	201 139 (0)	201 139 (0)	201 139 (0)	184 639 (-16 500)
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen					
	1	Apanasje	10 065	10 065 (0)	10 065 (0)	10 065 (0)	5 065 (-5 000)
20		Statsministerens kontor					
	1	Driftsutgifter	121 200	121 200 (0)	121 200 (0)	115 200 (-6 000)	118 200 (-3 000)
21		Statsrådet					
	1	Driftsutgifter	190 200	190 200 (0)	190 200 (0)	180 700 (-9 500)	185 200 (-5 000)
24		Regjeringsadvokaten					
	1	Driftsutgifter	106 200	106 200 (0)	106 200 (0)	106 200 (0)	100 900 (-5 300)
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon					
	1	Driftsutgifter	625 417	625 417 (0)	625 417 (0)	600 417 (-25 000)	625 417 (0)
525		Fylkesmannssembetene					
	1	Driftsutgifter	1 888 042	1 888 042 (0)	1 888 042 (0)	1 774 742 (-113 300)	1 883 042 (-5 000)
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen					
	30	Prosjektering av bygg	83 172	83 172 (0)	93 172 (+10 000)	83 172 (0)	83 172 (0)
	33	Videreføring av byggeprosjekter	1 780 400	1 780 400 (0)	1 780 400 (0)	1 727 000 (-53 400)	1 780 400 (0)
	36	Kunstnerisk utsmykking	19 000	19 000 (0)	19 000 (0)	9 500 (-9 500)	19 000 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
540		Direktoratet for forvaltning og IKT					
	1	Driftsutgifter	291 044	291 044 (0)	291 044 (0)	282 344 (-8 700)	291 044 (0)
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	120 947	120 947 (0)	155 947 (+35 000)	120 947 (0)	120 947 (0)
	70	Opplæring IKT i regi av pensjonistorganisasjonene	0	0 (0)	5 000 (+5 000)	0 (0)	0 (0)
545		Datatilsynet					
	1	Driftsutgifter	57 672	57 672 (0)	62 672 (+5 000)	54 772 (-2 900)	57 672 (0)
577		Tilskudd til de politiske partier					
	70	Sentrale organisasjoner	314 082	324 082 (+10 000)	324 082 (+10 000)	314 082 (0)	326 082 (+12 000)
2445		Statsbygg					
	24	Driftsresultat:	-346 141	-346 141 (0)	-346 141 (0)	-389 441 (-43 300)	-346 141 (0)
		2 Driftsutgifter	2 165 483	2 165 483 (0)	2 165 483 (0)	2 122 183 (-43 300)	2 165 483 (0)
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter	2 237 450	2 237 450 (0)	2 237 450 (0)	2 067 450 (-170 000)	2 237 450 (0)
		Sum utgifter rammeområde 1	11 910 314	11 920 314 (+10 000)	11 975 314 (+65 000)	11 468 714 (-441 600)	11 877 514 (-32 800)
Inntekter rammeområde 1 (i tusen kroner)							
		Sum inntekter rammeområde 1	1 613 415	1 613 415 (0)	1 613 415 (0)	1 613 415 (0)	1 613 415 (0)
		Sum netto rammeområde 1	10 296 899	10 306 899 (+10 000)	10 361 899 (+65 000)	9 855 299 (-441 600)	10 264 099 (-32 800)

2.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2018–2019), Innst. 2 S (2018–2019) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Finansdepartementet

Regjering

2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor

2.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at det foreslås en bevilgning på 121,2 mill. kroner og at 78 pst. går til lønn og godtgjøringer til ansatte.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å kutte i bevilgningen på posten med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Bevilgningen har siden 2015 økt med 22 mill. kroner, eller 22 pst. Dette er en økning det er vanskelig å finne tilstrekkelig begrunnelse for, og dette medlem mener derfor at dette burde vært det første stedet denne regjeringen med sitt fokus på avbyråkratisering og effektivisering kuttet.

2.3.2 Kap. 21 Statsrådet

2.3.2.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen er foreslått økt, og at det foreslås å gi samtykke til at Statsministerens kontor i 2019 kan overskride bevilgningene på kap. 21 post 1 for nødvendige sikringstiltak slik det foreslås i romertall III i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbud-

sjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å kutte i bevilgningen på posten med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Fra 2015 har bevilgningene på posten økt med 36 mill. kroner fra ca. 154 mill. kroner til ca. 190 mill. kroner. Dette medlem mener dette burde vært det første stedet denne regjeringen med sitt fokus på avbyråkratisering og effektivisering kuttet, i stedet har denne posten økt voldsomt.

2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten

Komiteen viser til at det er en nedgang i antall saker hos Regjeringsadvokaten, men at sakene ofte er mer komplekse. Komiteen viser til at regjeringen derfor foreslår å øke bevilgningen med 5,3 mill. kroner.

2.3.3.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å ikke øke bevilgningen med 5,3 mill. kroner ut over saldert budsjett for 2018 slik regjeringen foreslår.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Det kongelige hus

2.3.4 Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen

Komiteen viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen fra 2018 overtok ansvaret for behandling av kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen og kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen i behandlingen av statsbudsjettet. Dette var tidligere underlagt kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Komiteen viser til at forslag til bevilgninger under kap. 1 øker fra 347,6 mill. kroner til 423,8 mill. kroner fra 2018 til 2019. Økningen er i all hovedsak knyttet til gjennomføring av sikringsprosjektet ved de statlige og private kongelige eiendommer, som er planlagt ferdigstilt i 2020.

2.3.4.1 POST 1 APANASJE

Komiteen viser til Innst. 10 S (2016–2017), hvor grensesnittet for hvilke utgifter som skal dekkes av Hofets bevilgninger og over apanasjen, er omtalt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å kutte i apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Det er opplyst til Stortinget at halvpar-

ten av apanasjen går til drift og utvikling av de private eiendommene. Dette medlem mener det ikke er riktig at apanasjens størrelse skal ivareta utvikling av private eiendommer, og foreslår derfor å kutte apanasjen tilsvarende.

2.3.4.2 POST 50 DET KONGELIGE HOFF

Komiteen viser til at de kongelige fond og stiftelser har vært en del av kongehusets virksomhet siden 1905. Stiftelsene er etablert som følge av gaver og bidrag til formålet, de er allmenntilgitt, og midlene som disponeres, skal støtte fondets formål.

Komiteen støtter den økte åpenheten som kongehuset legger opp til.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å kutte i bevilgningen med 16,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag for å redusere utgiftene til 2017-nivå. Dette medlem mener at Det kongelige hoff ikke kan stilles i bedre stilling enn øvrig statlig forvaltning. Inkludert i dette er en utsettelse av rehabilitering av de kongelige eiendommene som ikke ligger under Statsbygg, på 10 mill. kroner. Det kongelige hoff har hatt en svært høy aktivitet på rehabilitering, og dette medlem vil heller prioritere øvrige kulturminner slik som vikingskipene.

2.3.5 Kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen

Komiteen viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen fra 2018 overtok ansvaret for behandling av kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen og kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen i behandlingen av statsbudsjettet. Dette var tidligere underlagt kontroll- og konstitusjonskomiteen.

2.3.5.1 POST 1 APANASJE

Komiteen viser til Innst. 10 S (2016–2017), hvor grensesnittet for hvilke utgifter som skal dekkes av Hofets bevilgninger og over apanasjen, er omtalt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å kutte i apanasjen med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Det er opplyst til Stortinget at halvparten av apanasjen går til drift og utvikling av de private eiendommene. Dette medlem mener det ikke er riktig at apanasjens størrelse skal ivareta utvikling av private eiendommer, og foreslår derfor å kutte apanasjen tilsvarende.

2.3.6 Kap. 502 Tariffavtalte avsetninger

Komiteen merker seg at det på kapitlet foreslås en bevilgning på 208,1 mill. kroner i 2019, og har ingen innvendinger mot dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er kritisk til at regjeringen har avtalt to ulike hovedtariffavtaler i staten. Lønnsstruktur og stillingsstruktur i staten må være oversiktlig, blant annet slik at Stortinget kan forsikre seg om at bevilningene er benyttet i tråd med intensjonen. Det må derfor være et helhetlig system som er likt for ulike virksomheter. Et slikt system må samtidig kunne gi rom for lokale forskjeller som ivaretar behov for ulikheter mellom statlige virksomheter. Hovedtariffavtalen i staten må sikre staten styring med lønnsutviklingen og gi mulighet for å ivareta likelønn samt justere mellom grupper og på tvers av virksomheter. Den må samtidig gi mulighet for å gi alle lønnsutvikling og utjevne forskjeller gjennom sentrale tillegg.

Flertallet påpeker at staten som sektor er særpreget av at den utfører langt mer myndighetsutøvelse enn i kommunal sektor, og i mindre grad består av tjenesteytende virksomheter. Det innebærer at staten som arbeidsplass er forskjellig fra både kommunene og privat sektor. Staten har langt flere ansatte med høyere akademisk utdanning enn kommunene. Det er i staten heller ikke mulig å kategorisere ansattgrupper ut fra yrkesbakgrunn eller utdanning, og dermed vil lagdelte lønnsystemer passe dårlig til de fleste statlige virksomheter. De statlige fagforeningene organiserer på tvers av utdanning og arbeidsoppgaver, noe som gjør det unaturlig å dele inn de ansattes lønnsystem etter utdanning eller fagorganisering.

Flertallet har merket seg at mange tillitsvalgte og ansatte er bekymret over at to ulike hovedtariffavtaler allerede nå skaper problemer og ikke bidrar til effektivitet.

Flertallet vil påpeke at det ikke framstår som en modernisering med ulike tariffavtaler for folk som er ansatt for å gjøre samme jobb side ved side. Statsansattes lønns- og arbeidsvilkår skal være transparente og forutsigbare. Den nye avtalestrukturen er et skritt i feil retning.

Flertallet viser til at den forrige store endringen av statens lønns- og forhandlingssystem i 1991 var grundig utredet gjennom NOU 1990:32 Statens lønnskomité av 1988. Fjorårets endringer bærer preg av mangel på utredning og konsekvensvurdering. Flertallet mener at det bør nedsettes en lønnskomisjon for staten som har et helhetlig utgangspunkt og en målsetting om å skape enighet om et felles lønnsystem for staten. Et slikt arbeid bør følge opp det arbeidet som foregår fram til mellomoppgjøret i 2019.

Flertallet mener at det bør være et mål at det blir én hovedtariffavtale med både sentrale og lokale tarifforhandlinger, samt justeringsforhandlinger for stillingsgrupper gjeldende for alle arbeidstakere i det statlige tariffområdet uavhengig av organisasjonstilknytning.

Flertallet mener også det er nødvendig at det utarbeides et bedre statistikkgrunnlag for å følge lønnsutviklingen i statlig sektor, slik at oppgjørene kan gjennomføres med et bedre grunnlag.

Flertallet registrerer også at lønnsutviklingen for toppledere ellers i staten øker sterkt, slik en gjennomgang Riksrevisjonen har gjort av 45 statlige selskaper, viser. Godtgjørelsen til 27 av styrene og 24 av lederne har økt vesentlig mer enn den generelle lønnsveksten, som i gjennomsnitt var på 2,5 pst. i perioden som er undersøkt. Dette er langt over utviklingen i resten av samfunnet. Det er i strid med retningslinjene og skaper økende forskjeller i samfunnet. Disse medlemmer er sterkt kritiske til at regjeringen ikke gjør noe for å bremse dette reelt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at staten er en meget stor arbeidsgiver. Det er derfor viktig at staten tar ansvar for å sikre likelønn, og at 5 mill. kroner omdisponeres til dette formålet fra arbeidet med regionreform og til å sikre hele stillinger til ansatte som ønsker det. Staten som arbeidsgiver har et stort ansvar for å ivareta og sikre at seniorne ansatt i staten og statlige virksomheter kan stå i jobb til pensjonsalderen, og at dette blir ivaretatt også i omstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er tilnærmet lik lønn mellom kvinner og menn på de ulike stillingsnivåene i staten. Det er av historiske grunner fortsatt en større andel menn i de høyere lønnede stillingsnivåene. Generelt sett er en del av disse strukturforskjellene i ferd med å endre seg. Disse medlemmer vil bemerke at utjevning av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn samlet i staten skjer bedre gjennom rekruttering av kvinner til høyere betalte stillinger og til lederoppgaver enn gjennom særlige likelønntiltak i lønnsoppgjørene. Disse medlemmer viser til at det har vært en økning i andelen kvinner på de ulike ledernivåene i staten.

Disse medlemmer viser til at staten er avhengig av å kunne tiltrekke seg kompetente og dyktige ledere. Det er viktig at staten er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Disse medlemmer peker på at lønnsutviklingen for statens toppledere over tid skal følge normen som settes av frontfaget. Dette har regjeringen presisert i retningslinjene for statens lederlønnssystem og understreker dette i eget brev til departemente-

ne av 23. mars 2018 om Lønnsutvikling i 2017 for statens lederlønssystem – retningslinjer for 2018, hvor det også orienteres om resultatene av årlige målinger og utviklingen over tid (siste fem år). I henhold til brevet er lønnsutviklingen i lederlønssystemet i 2017 på 2,5 pst., det vil si om lag på nivå med frontfaget. Det vises til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet følger utviklingen av lederlønninger i staten tett, og vurderer om det er behov for nye tiltak for å sikre at utviklingen over tid holder seg innen frontfagsnormen.

Disse medlemmer viser til at organisasjons- og avtalefriheten innebærer at ulike organisasjoner kan inngå ulike avtaler på vegne av sine medlemmer. Ulike-lydende avtaler er vanlig i andre tariffområder og forekommer også i staten, blant annet i Forsvaret. Disse medlemmer påpeker at lønnsoppgjør er partenes ansvar, men merker seg at ulike statlige virksomheter har ulike utfordringer og muligheter. Disse medlemmer støtter vurderingen om at en større lokal lønnspress gir arbeidsgivere og tillitsvalgte i ulike statlige virksomheter en bedre mulighet for å rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere. Dette styrker virksomhetenes mulighet for å oppfylle sine samfunnsoppdrag.

2.3.6.1 POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 70*

Komiteen merker seg at det på post 21 er satt av 1 mill. kroner til spesielle driftsutgifter (kan overføres), og har heller ingen merknader til dette. Komiteen viser til Prop. 1 S (2018–2019) og slutter seg til forslaget.

2.3.6.2 POST 70 KOMPETANSEUTVIKLING MV., *kan overføres, kan nyttes under post 21*

Komiteen merker seg at det på post 70 avsettes midler til kompetanseutvikling mv., og at det er tenkt at midlene skal finansiere regionale konferanser som skal føre til bedre samarbeidsrelasjoner mellom partene i regionene, og utvikling av digitale læreprogrammer for å formidle blant annet lov- og regelverk i staten. Disse midlene kan overføres. Komiteen har ingen merknader til dette.

2.3.6.3 POST 71 OPPLÆRING OG UTVIKLING AV TILLITSVALGTE

Komiteen merker seg at det for 2019 er post 71, opplæring og utvikling av tillitsvalgte som utgjør den største delen av dette budsjettkapitlet med 190,6 mill. kroner. Komiteen har ingen innvendinger mot dette.

2.3.7 **Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon**

2.3.7.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbud-

sjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.7.2 POST 22. JULI-SENTERET

Komiteen viser til at i forbindelse med rehabilitering av H-blokka som en del av etableringen av et nytt regjeringskvartal må 22. juli-senteret flytte inn i midlertidige lokaler. Komiteen vil peke på betydningen av at senteret også i den midlertidige perioden ligger i nær tilknytning til regjeringskvartalet. Komiteen forutsetter at senteret får en relevant plassering i det nye regjeringskvartalet.

2.3.8 **Kap. 525 Fylkesmannsembetene**

Komiteen viser til at Fylkesmannen er kongens og regjeringens representant i fylket. Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for elleve departementer og ti direktorat/tilsyn. Komiteen støtter regjeringens ønsker om en offentlig sektor som fremmer demokrati og rettssikkerhet, og som står for faglig integritet og effektivitet. Bevilgningen skal dekke ordinære lønns- og driftsutgifter for fylkesmannsembetene.

Komiteen viser til at det nye rammeverket for styring av fylkesmannsembetene er implementert, og en følgeevaluering er gjennomført.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti støtter det økte fokuset på mål- og resultatstyring, samordning og kvalitet i styringen. Disse medlemmer støtter at evalueringen følges opp i styringsdialogen med fylkesmannsembetene.

Komiteen registrerer at opprettelsen av et nytt forvaltningsorgan, Fylkesmennenes fellesadministrasjon (FMFA), får økte engangskostnader i forbindelse med etableringen, samt økte driftskostnader som følge av oppgaveoverføringer. Komiteen forventer at etableringen av FMFA resulterer i økt kvalitet, økt effektivitet og mindre sårbarhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i høringsnotatet av 14. november 2018 om endringer i vergemålsloven mv. allerede er fremmet forslag hvor det presiseres at det ikke er adgang til å opprette ordinært vergemål der det må legges til grunn at vergemålet vil være i strid med vedkommendes vilje. Justis-, beredskaps- og innvandringsministeren har videre iverksatt en grundig gjennomgang av saker der vergemål kan være opprettet mot den enkeltes vilje. Disse medlemmer støtter at det foretas en gjennomgang i fylkesmannsembetene av dette, og mener man må avvente konklusjonene i denne før man vurderer hvilke tiltak som eventuelt bør settes i verk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til den skarpe kritikken som er framkommet blant annet fra Norsk Forbund for Utviklingshemmede om vergeordningen og saker om fratakelse av samtykkekompetanse. Flertallet viser til at fylkesmennene har meldt fra om dette, men at regjeringen ikke har fulgt opp klare advarsler om at systemet ikke håndterer saken forsvarlig. Flertallet mener vergemålsloven må vurderes endret slik at rettsikkerheten for utviklingshemmede og andre som kommer i berøring med vergemål, styrkes. I tillegg må arbeidet med sakene hos fylkesmennene gis rammer som gjør det mulig å utføre trygg og rettssikker saksbehandling og god opplæring av vergene. Flertallet vil fremme representantforslag om endringer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der rammeområde 5 Justis styrkes med 15 mill. kroner til dette formålet, hvorav 5 mill. kroner flyttes fra denne posten.

2.3.8.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.9 **Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen**

Komiteen viser til at budsjettkapittelet omfatter byggeprosjekter utenfor den statlige husleieordningen. Statsbygg er byggherre for disse prosjektene, mens oppdragsgiver har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold etter at bygningene er ferdigstilt.

2.3.9.1 POST 30 PROSJEKTERING AV BYGG, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at UNIS og Forskningsparken i Longyearbyen spiller en viktig rolle på Svalbard og trenger areal for videre utvikling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til mulighetene en utvidelse av Forskningsparken vil gi, og ber regjeringen konkretisere disse gjennom utarbeidelse av et detaljert skisseprosjekt med muligheter for trinnvis utvidelse i regi av Statsbygg.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det settes av 10 mill. kroner til utvidelse av Forskningsparken i Longyearbyen.

2.3.9.2 POST 33 VIDEREFØRING AV BYGGEPROSJEKTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått å faseforskyve byggeprosjekter utenfor husleieordningen.

2.3.9.3 POST 36 KUNSTNERISK UTSMYKKING, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for reduserte kostnader.

2.3.10 **Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål**

2.3.10.1 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, *kan overføres*

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås 60 mill. kroner til nytt logistikkbygg ved Det kongelige slott for å etablere et post- og varemottak, i tråd med Politidirektoratets anbefalte sikkerhetstiltak. Prosjektet har en kostnadsramme på 122,3 mill. kroner (prisenivå per 1. juli 2019), og bygget er planlagt ferdigstilt i 2020.

2.3.11 **Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet**

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader og er tilfreds med at utbygging av infrastruktur og opparbeidelse av grøntområder i Fornebuområdet i all hovedsak er gjennomført. Komiteen konstaterer at kostnadene fordeles etter inngått avtale mellom Oslo kommune og staten.

2.3.12 **Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen**

Komiteen viser til at budsjettkapitlet omfatter verdifulle kulturhistoriske eiendommer som forvaltes av Statsbygg, men som ikke inngår i den statlige husleieordningen. Samlet bygningsareal er om lag 32 000 kvm og inkluderer Håkonshallen og Rosenkrantzårnet på Bergenhus festning, Munkholmen, Austråttborgen, Grotten, Bjørgan Prestegård, statens eiendommer etter Røros kobberverk, Villa Stenersen, Stavern Fort på Cita-delløya, Sjømennenes minnehall, fjell- og ødestuer og bygningene på Bygdø kongsgård, med unntak av hovedhuset og Oscarshall, som sorterer under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål.

Komiteen påpeker at Statsbygg skal utøve et faglig godt vedlikehold av eiendommene i nært samarbeid med antikvariske myndigheter. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det fra og med 2015 avsatt midler til ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen, hovedsakelig på Bygdø kongsgård, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Innst. 16 S (2014–2015).

2.3.12.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen.

Komiteen viser til at i 2018 ble eiendommen Blaker Skanse overdratt vederlagsfritt til Sørums kommun, jf. Prop. 85 S (2017–2018) og Innst. 400 S (2017–2018). Utgifter og inntekter reduseres med 0,9 mill. kroner som følge av dette, jf. kap. 3533 post 2. I tillegg foreslås det å øke bevilgningen med 1 mill. kroner som følge av at Statsbygg overtar ansvar for forvaltningen av statens eiendommer ved Røros kobberverk.

2.3.12.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, kan overføres

Komiteen understreker at bevilgningen skal dekke ekstraordinært vedlikehold på eiendommene.

Komiteen viser til at regjeringen i 2017 besluttet at det nasjonale minnstedet etter 22. juli i Hole kommune skal etableres på Utøyakaia og ikke på Sørbråten. Arbeidet er derfor forsinket. Arbeidet i 2019 finansieres med overførte midler.

2.3.12.3 POST 2 DIVERSE INNTEKTER

Komiteen viser til at bevilgningen i hovedsak gjelder inntekter fra parkering ved Bygdø kongsgård. Som følge av at eiendommen Blaker Skanse i 2018 er overdratt til Sørums kommun, reduseres inntektene, jf. kap. 533 post 1.

2.3.13 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT

Komiteen er opptatt av at Norge har en effektiv og god forvaltning som er preget av integritet og faglig kunnskap. Internasjonale målinger viser at Norge kommer helt i tetsjiktet når det gjelder å ha en velfungerende offentlig forvaltning. Forvaltningen scorer også høyt når det gjelder tillit, noe komiteen mener er viktig. Komiteen viser til at digitaliseringen påvirker hvordan forvaltningen arbeider, og at økt bruk av digitale systemer er viktig og nødvendig for å få til effektive løsninger. Dette krever god lederforankring og kunnskap om feltet.

Bruken av digitale løsninger i forvaltningen nødvendiggjør tett samhandling mellom kommuner, stat og øvrig offentlig forvaltning. Løsninger i staten kan påføre kommuner både kostnader og gevinster.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen foreslår en offentlig satsing på i overkant av 1,7 mrd. kroner til nye IT- og digitaliseringstiltak i 2019. I 2018 har regjeringen blant annet startet arbeidet med utvikling av ny, dialogbasert skattemelding, utvikling av kommunalt pasient- og brukerregister og heldigitalisering av anskaffelsesprosesser i offentlig sektor. Rammen for med-

finansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter foreslås økt også for 2019. Dermed vil enda flere lønnsomme og innovative prosjekter gjennomføres, og digitaliseringstempoet i offentlig sektor ytterligere økes. Andre eksempler på digitaliseringstiltak som regjeringen foreslår bevilgninger til i 2019, er til Prosjekt 3 i IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten, Helseplattformen i Midt-Norge og systemstøtte i Tolletaten for mer effektiv kontroll og fortolling.

Komiteen viser til at Altinn er et viktig tiltak for forenklingsarbeidet. Komiteen viser til at det er kommet ut i offentligheten at regjeringen jobber med en omstrukturering som gjelder ansvarsforholdet mellom Brønnøysundregisteret og Difi. Komiteen understreker viktigheten av at kompetansemiljøet i Brønnøysund ikke svekkes i denne prosessen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at Difi ønsker å legge Altinn under Difis organisasjon og argumentert for å innføre konsernstrategi for forvaltningen. Disse medlemmer er uenige i dette og viser til Prop. 1 S (2018–2019) for Nærings- og fiskeridepartementet, hvor det står at:

«Brønnøysundregistrene skal sørge for sikker, brukervennlig og effektiv registrering og tilgjengeliggjøring av informasjon. Etaten skal også forvalte og videreutvikle Altinn. Altinn er en av statens viktigste plattformer for effektivisering, både for offentlig sektor og for næringslivet.»

Komiteen er opptatt av at informasjonssikkerheten i forvaltningen – og i offentlig sektor for øvrig – ivaretas på en god måte. Økt bruk av digitale løsninger krever at det gjennomføres risiko- og sårbarhetsvurderinger både ved anskaffelse, utvikling og drift av IKT-løsninger. Virksomhetene må ha et bevisst forhold til tjenesteutsetting, og vurdering av risiko må være en sentral faktor i slike beslutninger.

Komiteen viser til at kritiske IKT-tjenester må følge kravene i sikkerhetsloven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til behovet for å bygge opp og sikre at offentlig sektor og norske bedrifter innehar nødvendig kompetanse på IKT-feltet. Flertallet viser til at flere saker har satt søkelyset på IKT-sikkerhet, samfunnssikkerhet og personvern. Dette har også konsekvenser for beredskap, helsetjenesten og norske pasienter.

Flertallet mener det må tas enda fastere styring med digitaliseringen i offentlig sektor, slik at det blir løsninger som fungerer på tvers av forvaltningsgrensene, og viser til egne forslag om dette tidligere. Flertallet

mener det er svært viktig at digitale løsninger er universelt utformet slik at både innbyggere og ansatte med funksjonsnedsettelse kan benytte dem, og at en alltid sikrer innbyggere som har behov for personlig kontakt med offentlige etater, god mulighet til dette.

Flertallet mener at visse tjenester alltid skal være plassert i Norge, og at det ikke bare gjelder bygningene og instrumentene, men også IKT-systemene og driftspersonellet. Kritiske tjenester skal fungere under alle forhold, også kriser, terror og krig. Flertallet viser for øvrig til sine respektive merknader i Innst. 103 L (2017–2018) ved behandling av Prop. 153 L (2016–2017) Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven).

Flertallet påpeker at det offentlige er en stor innkjøper og derfor også må være en sterk pådriver for innovasjon i næringslivet. Eksempler på dette er klima og miljø, tilgjengelighet og universell utforming, og velferdsteknologi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det derfor er behov for sterke virkemidler for å stimulere til innovasjon i offentlige anskaffelser gjennom høye og korrekte kravspesifikasjoner og oppfølging av leveranser. Forutsetningen for å etterleve loven om offentlige anskaffers skjerpede miljøbestemmelser er økt kompetanse og profesjonalisering av innkjøpere som skal sikre at kravene oppfylles og regelverket følges. Det er regjeringens ansvar å sikre dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at staten som en stor innkjøper av varer og tjenester skal ta ansvar for anbudskriterier som under hensyn til effektiv konkurranse også sikrer at norske bedrifter får gode muligheter til å delta i anbudskonkurranser.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at staten benytter anbudskriterier som sikrer at norske bedrifter blir mer konkurransedyktige.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti peker på at den som kjøper varer og tjenester på vegne av offentlig sektor, skal sørge for god kvalitet til riktig pris, og samtidig bidra til å bekjempe samfunnsutfordringer som klimagassutslipp, miljøbelastninger, brudd på menneskerettighetene og arbeidslivskriminalitet, slik det står i lov om offentlige anskaffelser. Både effektiviserings- og samordningsmuligheter, nye digitale løsninger og en satsing på miljøkompetanse gjennom ekstramidler til Difi omtales, mens menneske- og arbeiderrettigheter utelates. Dette medlem mener at Difi bør innhente ekstern fagkom-

petanse på menneske- og arbeidstakerrettigheter fra en tredjepart.

Dette medlem peker på at et betydelig antall offentlige virksomheter bryter lov om offentlige anskaffelser når de kjøper inn varer fra leverandører og produsenter, ifølge kompetansesenteret Initiativ for etisk handel. Det kan særlig ramme arbeidere i lavkostland der varene ofte produseres. Løsningen ligger i betydelig mer samarbeid mellom forvaltningsnivåene om risikostyring og kontraktsoppfølging – og ikke minst i deling av denne informasjonen for å unngå at «alle andre» gjør samme jobb. Med risikovarer menes varer som er produsert i land der det er stor risiko for brudd på miljø-, arbeider- og menneskerettigheter i leverandørkjeden. Det er fullt mulig å kombinere god kvalitet til riktig pris ved å inkludere menneskerettighetsrutiner i kommunens anskaffelser. Innbyggerne forventer å få varer og tjenester fra det offentlige som ikke er laget av barn eller slaver.

I et pågående prosjekt – ledet av Initiativ for etisk handel i samarbeid med 20 offentlige (medlems)virksomheter i hele landet – utarbeides nå en modell og tilnærming som vil styrke menneskerettighetsperspektivet i offentlige anskaffelser gjennom innovativ organisering, nye former for samarbeid og bruk av teknologi. De offentlige virksomhetene som deltar i prosjektet, er delt i mindre samarbeidsgrupper, og hver gruppe tar for seg én kategori risikovarer. Den kunnskapen hver gruppe tilegner seg om denne varegruppen, deles så med alle i prosjektet. Dette betyr at deltakerne sparer betydelige ressurser.

Dette medlem mener det offentlige Norge må styrke menneskerettighetsperspektivet i offentlige anskaffelser.

2.3.13.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.13.2 POST 25 MEDFINANSIERINGSORDNING FOR DIGITALISERINGSPROSJEKTER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er behov for sterkere satsing på digitale løsninger. Regjeringen viser til at den statlige finansieringsordningen for IT-prosjekter har utløst mange lønnsomme prosjekter som har stor verdi for samfunnet. I forslag til statsbudsjett for 2019 er det kun en økning på posten på 7,5 mill. kroner i forhold til 2018. Disse medlemmer mener at det også er et uforløst potensial til å kunne samordne statlige og kommunale løsninger som kan gi stor nytte for samfunnet. Disse medlemmer mener det er behov for sterkere satsing på digitale løsninger, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der den statlige medfinan-

sieringsordningen er økt med 35 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker at god digital infrastruktur er like viktig som veier, jernbane og annen grunnleggende infrastruktur. Flertallet mener en digital fremtid må inkludere alle. Innbyggere og næringsliv i hele landet må ha tilgang til høykapasitetsnett. Det er et statlig ansvar å legge til rette for dette. Ambisjonen er at Norge skal være ledende i Europa på dette.

Flertallet mener dagens takt på utbyggingen av fullgod bredbåndsdekning over hele landet må intensiveres. Det må lages en digital infrastrukturplan for å sikre høykapasitets internettilgang der det ikke er grunnlag for kommersiell utvikling, og for å vurdere hvordan fremtidens teknologiløsninger kan påvirke behovet for infrastrukturutbygging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet derfor har satt av 6 mrd. kroner til dette i sitt alternativ til Nasjonal transportplan 2018–2029, jf. Innst 460 S (2016–2017), og følger dette opp i sitt alternative statsbudsjett for 2019 med en bevilgning på 400 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at utbygging av bredbånd i distriktene ikke bare er god IKT-politikk, men også god distriktspolitikk, næringspolitikk og miljøpolitikk. Disse medlemmer viser til sine respektive partiers alternative statsbudsjett for 2019, med bevilgninger under ramme 17.

2.3.13.3 POST 70 (Ny) OPPLÆRING IKT I REGI AV PENSJONISTORGANISASJONENE

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått 5 mill. kroner til IKT-opplæring i regi av pensjonistorganisasjonene.

2.3.14 Kap. 545 Datatilsynet

Komiteen merker seg at Datatilsynet bruker tilsyn, saksbehandling og andre virkemidler i sitt arbeid med å kontrollere at regelverket i blant annet personopplysningsloven, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforskningsloven, politiregisterloven og lov om Schengen informasjonssystem følges, og at mangler rettes.

Komiteen understreker at tillit og sikkerhet er overordnede verdier i arbeidet med personvern. En enkel og rimelig tilgang til store mengder data kan utfordre personvernet og innbyggernes tillit til at personvernet er sikret og hensyntatt.

Komiteen påpeker at ny teknologi og utvikling av nye teknologiske løsninger kan utfordre personvernet, men også gi mulighet for å sikre personvernet i nye former.

Komiteen vil understreke at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende for frihet og demokrati. Frihet forutsetter vern mot utilbørlig registrering, overvåkning og inngripen i privatliv. Grunnleggende innbyggerrettigheter skal vernes like godt i den digitale som den analoge verden.

Komiteen understreker viktigheten av at elektroniske system er stabile, pålitelige og ivaretar personvernet, slik at innbyggerne har tillit til disse.

Komiteen vektlegger at tillit er en grunnleggende verdi for at innbyggere skal benytte elektronisk kommunikasjon i møte med offentlig forvaltning og næringslivet i alminnelighet.

Komiteen viser til at økende bruk av elektroniske hjelpemidler fører til at vi legger igjen stadig flere elektroniske spor, og behandling av personopplysninger forekommer i svært mange sammenhenger. Gode ordninger for personvern er avgjørende for å ivareta den grunnleggende retten til privatliv. Stadig mer av vår hverdag og av private og offentlige aktørers virksomhet skjer på nett og ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. Utviklingen av nye løsninger gjør at presset mot personvern blir stadig sterkere. Det må stilles strenge krav til lagring, bruk og videreformidling av informasjon som er innhentet elektronisk, uavhengig av aktør.

2.3.14.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen peker på at den nye personvernforordningen trådte i kraft i 2018. Komiteen viser til at bevilgningene til Datatilsynet ble økt med 11 mill. kroner i budsjettet for 2018 for å dekke Datatilsynets økte kostnader ved gjennomføring og tilpasning til nytt personvernregelverk. I budsjettet for 2019 foreslås en ytterligere økning på 2 mill. kroner for tilpasning til nytt personvernregelverk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der posten styrkes med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.15 Kap. 546 Personvernemnda

Komiteen viser til at Personvernemnda behandler klager på vedtak truffet av Datatilsynet fra privatpersoner, bedrifter, helseforetak og andre kommunale eller statlige organer.

Komiteen viser videre til at Datatilsynets vedtak ble opprettholdt i 11 av 19 saker i 2017. Antallet klager og nemndas omgjøring av Datatilsynets vedtak utgjør en svært liten del av den samlede saksmengden i Datatilsynet.

Komiteen merker seg at gjennomsnittlig behandlingstid i 2017 var ca. tre måneder, en betydelig reduksjon fra 2016. Personvernemnda hadde fem uferdige saker ved utgangen av 2017.

2.3.16 Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier

Komiteen viser til at statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, fylkeskommunalt og kommunalt nivå som har oppnådd stemmer ved foregående valg. På grunnlag av morpartiets stemmeandel gis det også støtte til politiske partiers ungdomsorganisasjoner på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, merker seg at kontroll av 30 partier ikke viser noen alvorlige brudd på partilovens bestemmelser. Flertallet registrerer at ordningen er blitt mer effektivt driftet etter at ordningen ble overført til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

2.3.16.1 POST 70 SENTRALE ORGANISASJONER

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til Sentrale organisasjoner. Disse medlemmer viser til kap. 577 post 70, som foreslås økt med 10 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 324 082 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet øker posten med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å styrke de politiske partienes uavhengighet og mulighet til å drive politisk arbeid. Dette medlem påpeker at særlig i tvangssammenslåtte fylker vil det være store utfordringer også økonomisk for å lykkes i arbeidet med å få til fungerende fylkesledd som kan være meningsfulle og brukelige organer for politisk arbeid.

Dette medlem mener at tilskuddene til fylkesleddene må økes, men at det er ulikt hvor belastningen er, slik at det er naturlig at det er den sentrale organisasjonen som fordeler. Dette medlem vil også peke på at støtten til partiene ikke er prisjustert fra 2018 til 2019 i regjeringens forslag, slik at de reelt sett har fått en nedgang i støtte. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der tilskuddet er foreslått økt med 12 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Statens forretningsdrift

2.3.17 Kap. 2445 Statsbygg

2.3.17.1 POST 24 DRIFTSRESULTAT

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.17.2 POST 33 VIDEREFØRING AV ORDINÆRE BYGGEPROSJEKTER, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en faseforskyvning og innsparinger i ordinære byggeprosjekter.

3. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop. 1 S (2018–2019), for rammeområde 6.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster samt forslag til romertallsvedtak i rammeområde 6, jf. Prop. 1 S (2018–2019)

			Prop. 1 S (2018–2019)
Kap.	Post	Formål	
Utgifter			
Kunnskapsdepartementet			
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	264 480 000
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	53 815 000

			Prop. 1 S
Kap.	Post	Formål	(2018–2019)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 224 000
	50	Norges forskningsråd	7 021 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	8 983 088 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 283 887 000
	62	Kommunale innvandrertiltak	269 652 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 224 000
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	117 053 000
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	6 235 000
	73	Tilskudd	14 641 000
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	62 588 000
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	38 591 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 425 376 000
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	1 028 196 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	520 513 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	14 896 000
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling <i>kan overføres</i>	4 511 000
	30	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak, <i>kan overføres</i>	64 827 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 201 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	138 354 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak	74 278 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	14 113 000
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	78 469 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291 post 60</i>	11 917 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	11 337 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	291 582 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 370 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	398 001 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	82 388 000
	23	Husleie for fellesareal m.m.	24 664 000
	25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	3 980 000
	27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 000 000
	50	Forskningsprogrammer	94 000 000
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 000 000
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene	
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under post 64</i>	453 090 000
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under post 62</i>	50 000 000
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	119 016 000
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	49 708 000

			Prop. 1 S (2018–2019)
Kap.	Post	Formål	
553		Omstillingsdyktige regioner	
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under post 63 og 65</i>	47 000 000
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under post 60 og 65</i>	52 736 000
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under post 60 og 63</i>	79 856 000
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	281 089 000
	76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	1	Driftsutgifter	32 753 000
560		Samiske formål	
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	497 069 000
	51	Divvun	7 234 000
	55	Samisk høyskole	5 223 000
563		Internasjonalt reindriftssenter	
	1	Driftsutgifter	6 393 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 717 000
567		Nasjonale minoriteter	
	25	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 75</i>	1 015 000
	60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 505 000
	70	Nasjonale minoriteter	7 293 000
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222 000
	73	Kvensk språk og kultur	9 962 000
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	15 100 000
	75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 25</i>	4 419 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 888 591 000
	75	Etablering og tilpasning av bolig	481 574 000
	76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	831 464 000
	78	Boligosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	15 587 000
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	40 000 000
585		Husleietvistutvalget	
	1	Driftsutgifter	29 874 000
587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Driftsutgifter	105 974 000
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	49 750 000
590		Planlegging og byutvikling	
	61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	20 686 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	61 274 000
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	14 162 000
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 725 000
595		Statens kartverk	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	899 021 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01 og 45</i>	217 920 000
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	22 600 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Husbanken	
	1	Driftsutgifter	352 910 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 532 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 844 000
	71	Tap på lån	12 700 000

			Prop. 1 S
Kap.	Post	Formål	(2018–2019)
	72	Rentestøtte	4 100 000
Sum utgifter rammeområde 6			24 408 030 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	10 875 000
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	24 185 000
3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	1 845 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	13 255 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	279 091 000
	5	Refusjonsinntekter	8 862 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	11 917 000
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	14 604 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	61 528 000
3563		Internasjonalt reindriftssenter	
	2	Diverse inntekter	2 717 000
	3	Leieinntekter	271 000
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer	1 472 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Diverse inntekter	106 000
	4	Gebyrer	44 031 000
3595		Statens kartverk	
	1	Gebyrinntekter tinglysing	416 447 000
	2	Salg og abonnement m.m.	134 668 000
	3	Samfinansiering	203 966 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m.	11 443 000
	11	Diverse inntekter	61 940 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5615		Husbanken	
	80	Renter	3 309 000 000
Sum inntekter rammeområde 6			4 612 223 000
Netto rammeområde 6			19 795 807 000

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 290 post 1	kap. 3290 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler med varighet ut over 2019 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller

post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet ut over 2019 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak og post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer, og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2019.

VI

Forslag til endring av anmodningsvedtak nr. 68 vedtaks-punkt 18, 3. desember 2015

Stortinget samtykker i at regjeringen bidrar aktivt i de brede internasjonale prosessene i EU og FN med det mål å fremme tiltak som støtter opp om kontrollert og regulert migrasjon og å begrense irregulære ankomster av migranter uten beskyttelsesbehov eller annet grunnlag for lovlig opphold. Norge skal arbeide for å ivareta statens folkerettslige handlingsrom og for at flere land oppfyller internasjonale forpliktelser knyttet til flukt og migrasjon. Norge tar på nåværende tidspunkt ikke initiativ til endring av sentrale konvensjoner av relevans for flukt og migrasjon eller til en internasjonal gjennomgang av disse.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VIII

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

IX

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens

kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

X

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.

XI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	667,1 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

XII

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene og post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 60 Regionale til-

tak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, post 63 Grenseregionale Interreg-program og post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.

2. tildele midler til Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

3.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 6 fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 7 i innstillingen, jf. budsjettforlik av 20. november mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Dette forslaget summerer seg til kr 19 629 807 000, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019). Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2018–2019). Se tabell 2a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 6 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 2a. Det blir vist til Innst. 2 S (2018–2019), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2018–2019), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgninger under ramme 6.

3.2 Generelle merknader

3.2.1 *Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet*

Norge er et land med store variasjoner og et rikt mangfold. Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er avgjørende å styrke vekstkraften i hele landet. En vellykket regional- og distriktspolitikk måles i hvilke muligheter mennesker og næringsliv har i distriktene.

Satsingen på samferdsel, skatte- og avgiftslettelser, differensiert arbeidsgiveravgift, inntektssystemet for kommunene, helsetjenester, utdanning, forskning og innovasjon har stor betydning for å få til en god regional utvikling og regional balanse.

Selv om oljeprisen har økt og ledigheten har falt etter oljeprisfallet de siste årene, mener disse medlemmer at det fortsatt er behov for en næringsvennlig politikk som kan bidra til omstilling og grunnlag for fremtidig vekst i alle deler av landet. Disse medlemmer viser til at en stor del av den norske konkurranseutsatte industrien drives utenfor de store byene. Det er derfor viktig å redusere avstandsulempene og transportkostnadene, noe regjeringen følger opp gjennom en storstilt satsing på infrastruktur. Disse medlem-

mer vil i denne sammenheng fremheve satsingen på fylkesveinettet, jernbanen og ferjesambandet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 88 S (2017–2018), Kommuneproposisjonen 2019, legger opp til nye virkemidler for å videreføre kommunereformen som allerede er kommet godt i gang. Kommunereformen er kanskje den viktigste moderniseringen av offentlig sektor på 50 år. Hittil i reformen har 156 kommuner vedtatt at de ønsker sammenslåing. Stortingets vedtak 8. juni 2017 innebar at 121 kommuner skulle slås sammen til 47 nye kommuner, og samlet ville hver tredje innbygger i landet bo i en ny kommune.

Disse medlemmer mener at kommunene gjennom flere tiår har fått langt større, flere og mer komplekse oppgaver. Eksempler er barnehager og bemanningsnorm, barnevern, eldreomsorg, tilbud til psykisk utviklingshemmede og Kunnskapsløftet i skolen. Dette skal håndteres med høy kvalitet – uansett om kommunen har 700 innbyggere eller 700 000 innbyggere. Mange av dagens kommuner er allerede for små for dagens oppgaver, uavhengig av fremtidige oppgaver.

Disse medlemmer oppfatter at det er bred tilslutning i Stortinget til behovet for en kommunereform, samt til målet og hovedlinjene i reformen.

Kommunestrukturen har i liten grad endret seg i tråd med hvor folk bor, jobber og tilbringer hverdagen. Kommunegrensene må i større grad reflektere «hverdagsregioner» for å unngå uheldig konkurranse og uenighet mellom kommuner. Derfor er det viktig og riktig å videreføre kommunereformen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har som mål at urfolk og nasjonale minoriteter skal få utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Disse medlemmer støtter dette målet og mener det er positivt å gi mennesker større frihet til selvstendig utfoldelse på blant annet det kulturelle plan.

Disse medlemmer viser til at Norge har en sterk tradisjon for at folk eier sine egne boliger. Regjeringen har som mål at folk flest har mulighet til å eie sin egen bolig, noe disse medlemmer støtter.

Disse medlemmer mener regjeringen fører en sosial boligpolitikk. Regjeringen har over år målrettet og forbedret bostøtten. Det vises til at regjeringen har endret bostøtteordningen, slik at satsene justeres med prisutviklingen, et godt tiltak som vil hindre at stadig flere faller ut av ordningen. Regjeringen rettet dermed opp en stor svakhet etter de rød-grønnes omlegging av ordningen i 2009. I forslag til statsbudsjett for 2019 har regjeringen videre en satsing på bostøtte for å bekjempe barnefattigdom. Støtten til barnefamilier og andre store husstander foreslås styrket med 60 mill. kroner. Disse medlemmer støtter denne satsingen. Regjeringen foreslår videre at kompensasjonsordningen for uføre som mottok bostøtte før uførefor reformen trådte i kraft den 1. januar 2015, gjøres varig. Disse medlemmer

viser til at befolkningen i Norge øker raskt, særlig i og rundt de største byene. Det er derfor et stort behov for flere boliger i årene fremover, og disse medlemmer merker seg at regjeringen vil legge best mulig til rette for økt utbygging. Offentlige reguleringer skal ikke unødvendig forsinke eller fordyre boligbygging, og disse medlemmer mener regjeringen allerede har gjennomført viktige forenklingstiltak som bidrar til raskere utbygging av boliger. Disse medlemmer støtter regjeringen i målet om å sikre raskere saksbehandling av byggesaker og forenkle plan- og bygningsloven.

Disse medlemmer mener innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling. Selv om innvandringen har gjort oss til en mer mangfoldig nasjon, ser disse medlemmer utfordringer knyttet til innvandring og integrering.

Norge har gitt opphold til over 85 000 flyktninger og familiegjennforente til flyktninger de siste seks årene. Disse medlemmer registrerer at færre mennesker uten krav på beskyttelse søker asyl i Norge nå enn tidligere. Disse medlemmer peker på at det anslås at antall asylsøkere vil ligge på et lavt nivå også i 2019, selv om det er usikkerhet knyttet til den internasjonale migrasjonsstrømmen. Disse medlemmer støtter forslaget om å ta imot 3 000 overføringsflyktninger i 2019, og peker på at økningen har sammenheng med nedgangen i antall migranter som søker opphold på annet grunnlag.

Disse medlemmer er enige med regjeringen i at det har vært nødvendig å håndtere innvandringen og antall asylsøkere og støtter regjeringens arbeid, som har redusert antall asylsøkere uten beskyttelsesbehov og sikret rask bosetting av personer som får opphold og raskere retur av personer uten lovlig opphold, i Norge. Det er en sammenheng mellom ankomst, saksbehandling, bosetting og retur, noe som krever effektiv behandling i alle ledd, fra rask avklaring av identitet til å legge til rette for rask bosetting eller retur avhengig av utfallet av asylsøknaden. Disse medlemmer støtter regjeringens tiltak i Prop.1 S (2018–2019) om styrket saksbehandling og ID-kontroll.

Disse medlemmer legger til grunn at Norges humanitære tradisjon tilsier at vi skal hjelpe mennesker i nød. Disse medlemmer legger samtidig ikke skjul på at utfordringene vi hadde før denne økningen, nå vil bli betydelig større og kreve at alle deler av samfunnet stiller opp for å sikre god integrering.

Disse medlemmer viser til regjeringens nye integreringsstrategi, som skal sikre raskere og bedre resultat i arbeidslivet og øke deltakelsen i arbeid og samfunnsliv. Disse medlemmer ser positivt på at regjeringen i større grad vil mobilisere sivilsamfunnet for å lykkes bedre med hverdagsintegrering. Disse medlemmer peker på at regjeringens integreringsstrategi vektlegger at flere må få bedre tilbud om formell utdanning og kva-

lifisering, slik at de kan komme i jobb og bidra til å dekke samfunnets behov for arbeidskraft. Disse medlemmer viser særlig til målet om å gi barn og unge med innvandrerbakgrunn gode norskkunnskaper, grunnleggende ferdigheter og faglig kompetanse gjennom likeverdige utdanningsløp fra barnehage til og med videregående opplæring. Avslutningsvis vil disse medlemmer peke på at en hovedutfordring i integreringspolitikken er at for mange innvandrere, særlig kvinner, står utenfor arbeidslivet, og at regjeringens integreringsstrategi inneholder en stor satsing på arbeidsrettede tiltak for kvinner.

3.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

BOLIGPOLITIKK

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener et eget sted å bo til en overkommelig pris for mange er avgjørende for å kunne leve et selvstendig og godt liv. Det er derfor en viktig politisk oppgave å legge til rette for at det bygges nok boliger. Disse medlemmer viser til at regjeringen nok en gang reduserer utlånsrammene i Husbanken og med det svekker Husbanken som boligpolitisk verktøy. Disse medlemmer støtter ikke en slik nedbygging av Husbanken og mener det er nødvendig å øke rammene til Husbanken med 9 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2019, der bostøtten styrkes med 100 mill. kroner. En slik økning legger til rette for en oppregulering av inntektsgrensene og boutgiftstaket i bostøtten.

REGIONAL UTVIKLING

Disse medlemmer vil føre en politikk som legger til rette for vekst og utvikling i hele Norge. Sentralisering er en sterk internasjonal trend som vi også ser her i landet. I Norge bor det folk i hele landet. Dette er en viktig verdi i det norske samfunnet som vi må ta vare på. Det trengs politikk og politisk styring som motkraft til sentraliseringen.

Disse medlemmer mener arbeid og velferd er bærebjelkene i distriktpolitikken. Regionale utviklingsmidler gir fylkeskommunene muligheter til å legge til rette for arbeid og verdiskaping. Disse medlemmer vil derfor styrke midlene til regional utvikling med nesten 270 mill. kroner.

URBEFOLKNINGEN OG NASJONALE MINORITETER

Disse medlemmer vil sikre gode rammevilkår for samisk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Samene skal ha reell mulighet til å lære samisk, bruke det i hverdagen og kunne overlevere det til neste generasjon. Disse medlemmer mener det er viktig å sikre gode rammevilkår for de tradisjonelle samiske næringene. Samtidig må man legge til rette for vekst også innen an-

nen næringsvirksomhet og bidra til ny vekst i områder med nedgang i befolkningen.

Disse medlemmer ser positivt på at det er innført ny budsjettordning for Sametinget, og mener at dette vil gjøre budsjettet mer oversiktlig og gi Sametinget større mulighet for å gjøre egne prioriteringer. Disse medlemmer er bekymret for at dagens regjering ikke prioriterer nok midler til samiske formål og Sametinget, og at mulighetene for å utvikle samisk samfunnsliv ikke er godt nok ivarettatt i regjeringens budsjettforslag for 2019.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der bevilgningene til samiske formål økes med 71,5 mill. kroner. Midlene går i sin helhet til Sametinget i tråd med ny budsjettordning. Økningen legger til rette for at Sametinget i større grad kan gjennomføre tiltak på sine prioriterte områder. I tillegg settes også 10 mill. kroner av til forprosjektet for Beaivvás' nye bygg, tilskuddet til samiske aviser økes med 2 mill. kroner, og det settes av 5 mill. kroner til opprettelsen av Samisk filmfond. Disse medlemmer viser til at Sametinget selv har påpekt og gitt klart uttrykk for at en styrking ut over regjeringens forslag er nødvendig.

Videre viser disse medlemmer til at ordningene for nasjonale minoriteter får til sammen 3,5 mill. kroner mer i 2019 med Arbeiderpartiets alternative budsjett enn med regjeringens forslag. I tillegg økes bevilgningene til Norsk Skogfinsk Museum med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

INNVANDRING

Disse medlemmer mener Norge har et ansvar for å hjelpe mennesker som flykter fra krig og forfølgelse. Kvoteflyktninger er den sikreste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker som skal ha varig beskyttelse. Antallet kvoteflyktninger må til enhver tid vurderes opp mot anbefalingene fra FN, hvor mange asylsøkere som kommer til landet, og mulighetene for rask og god integrering i Norge. Med bakgrunn i reduserte asylankomster over flere år og lavere familie-gjenforening støtter disse medlemmer forslaget om 3 000 kvoteflyktninger i 2019.

Disse medlemmer mener at for mennesker som får avslag på sin asylsøknad, er det minst belastende både for enkeltmenneskene og samfunnet med frivillig retur. De siste årene har det vært meget få med avslag som velger frivillig, assistert retur. Manglende tillit til myndighetene og manglende realitetsorientering etter avslag kan være forklaringer på dette. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås et fast veiledningsprogram for assistert retur fra en uavhengig aktør.

INTEGRERING

Disse medlemmer mener den norske modellen og måten vi har organisert det norske samfunnet på, er hovedårsaken til at Norge er et av verdens beste land å bo i. Den er også en av hovedgrunnene til at vi har lykkes bedre med integrering enn de fleste andre land. Høy sysselsetting, et trygt, seriøst og organisert arbeidsliv basert på faste stillinger og gode velferdsordninger som fellesskolen og lik rett til utdanning har gjort Norge til et land med små forskjeller, høy sosial mobilitet og høy grad av tillit og samhold. Det betyr mye at alle går i den samme skolen. Samfunnsmodellen er det viktigste verktøyet vi har for å lykkes enda bedre med integreringspolitikken i Norge.

Disse medlemmer mener altfor mange av dem som flytter til landet vårt, står utenfor arbeidslivet eller faller ut etter kort tid. Det er variasjoner i sysselsettingsgraden innvandrergupper imellom, men generelt er den betydelig lavere enn i befolkningen for øvrig. Det samme gjelder utdanningsnivået. I en situasjon med stadig færre jobber som ikke krever formell utdanning, er dette alvorlig. Arbeid til alle er prioritert nummer én for Arbeiderpartiet. Nøkkelen til integrering er arbeid, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering.

FLERE I ARBEID: KVALIFISERING OG BOSETTING

For å starte integreringen så tidlig som mulig foreslår komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet at det allerede før kvoteflyktninger ankommer Norge, skal gjennomføres intensivkurs i demokrati, likestilling og norsk arbeidsliv, en grundig kompetansekartlegging som kan danne grunnlag for bosettingskommune, jobb og et kvalifiseringsløp, samt oppstart av fjernundervisning i norsk. Det skal gjennomføres et prøveprosjekt for dette i landet Norge henter flest kvoteflyktninger fra.

Disse medlemmer mener at når flyktninger skal bosettes, må fremtidige jobbmuligheter veie tungt i valget av kommune. Flyktningens kompetanse og kommunens arbeidsmarked og tilgang på utdanningstilbud må matches bedre enn i dag. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet setter av penger i sitt alternative statsbudsjett for 2019 til å utvikle bedre matchingsmodeller for bosetting. Spredt bosetting av flyktninger er en viktig forklaring på at Norge lykkes bedre enn andre land med integreringen. Disse medlemmer mener derfor kvalitetskriterier, ikke innbyggertall, skal avgjøre hvilke kommuner som får bosette flyktninger.

Disse medlemmer mener introduksjonsprogrammet må bli mer arbeidsrettet, føre til mer reell kvalifisering og være mer individuelt tilpasset med mindre variasjon i resultatene mellom kommunene. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der midlene fordeles på ulike tiltak som støtter opp under dette, som språkpraksisplas-

ser i regi av frivilligheten og stimuleringsmidler for mer arbeidsrettet norskopplæring: arbeidsnorsk og bransjenorsk, jobbsjansen del C – flere år i intro for de med behov for lengre kvalifiseringsløp og jobbsjansen del A – tiltak rettet mot hjemmeværende kvinner. I tillegg prioriterer Arbeiderpartiet en kraftig satsing på arbeidsmarkedstiltak og mer bruk av utdanning og kompetanseheving som arbeidsmarkedstiltak.

GODE NABOLAG OG REDUSERTE SOSIALE FORSKJELLER

Disse medlemmer mener at skal Norge lykkes med integreringen, må vi også lykkes i de store byene. For å håndtere og forebygge levekårsutfordringer i disse områdene er det nødvendig med en fortsatt områdesatsing for å gi alle like muligheter og forebygge sosiale forskjeller. Områdesatsingen i byene har vært en suksess. Områder med store levekårsutfordringer bidrar til å reprodusere forskjeller i samfunnet og gi reduserte muligheter resten av livet for dem som vokser opp i utsatte nabolag – den såkalte nabolageffekten. Disse medlemmer vil utjevne levekårsforskjeller, sikre sosial mobilitet, forebygge fattigdom og gi folk mulighet til å leve de livene de selv ønsker. Disse medlemmer ønsker å være en pådriver i dette arbeidet og mener at denne satsingen må styrkes betydelig i 2019.

NEI TIL NEGATIV SOSIAL KONTROLL

Disse medlemmer mener mange av dilemmaene vi møter i integreringsdebatten, knytter seg til en viktig del av vår tids store frihets- og likestillingskamper, nemlig balansen mellom friheten til å leve sitt liv på forskjellige måter og det sosiale og kulturelle presset som mange står overfor når de skal velge hvordan de vil leve sine liv. Det er et felles ansvar å bekjempe sosial kontroll. Alle skal ha frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte ut dersom de opplever begrensninger i sin frihet. Alle i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i sosiale sammenkomster, fritidstilbud, arbeid og annet samfunnsliv.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der posten for nasjonale organisasjoner som bekjemper sosial kontroll eller gir enkeltmennesker mulighet til å delta i organisasjonsliv og samfunnsdebatt, styrkes.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås at hvert fylke skal ha rådgivere som kan arbeide for å avdekke sosial kontroll og hjelpe ofre med å bryte ut. Rådgiverne skal styrke kompetansen til ulike etater som har kontakt med unge, som skole, barnevern, helsemyndigheter og helsesøstre, og samarbeide tett med minoritetsrådgivere som arbeider ut mot skolene.

3.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det legges opp til økt satsing i distrikts- og regionalpolitikken, boligpolitikken og integreringspolitikken.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019 viderefører en budsjettpolitikk som går i feil retning når det gjelder å dele på samfunns-goder og å ta hele Norge i bruk. Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 bidrar til en mer rettferdig fordeling mellom ulike grupper og ulike deler av landet.

Disse medlemmer er skuffet over regjeringens forslag til bevilgninger til fylkesveinett, jernbane og båt- og ferjesamband. Disse medlemmer mener regjeringens mangel på bevilgninger til fylkesvei og båt- og ferjedrift, samt manglende fremdrift i elektrifisering av Trønderbanen, ikke gir grunnlag for å fremheve noen satsing.

Disse medlemmer mener det er avgjørende å tilrettelegge for næringsutvikling i hele landet og sikre tilgang til markeder, og viser til at fungerende infrastruktur er avgjørende for å tilrettelegge for næringslivet. Disse medlemmer mener reduserte rammeoverføringer til fylkeskommunene gjør det umulig for dem å prioritere fylkesvei innenfor rammen. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor fylkesrammen er foreslått prioritert med 1,5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav 1 mrd. kroner er med særskilt fordeling til fylkesvei.

Disse medlemmer mener norske kommuner tilbyr gode tjenester til sine innbyggere, og at det ikke er grunn til å hevde at dagens kommuner er for små. Det er ikke en bred tilslutning i Stortinget til behov for kommunereform. Disse medlemmer legger til grunn at eventuelle sammenslåinger utelukkende skal baseres på frivillighet og bestemmes lokalt, som stortingsflertallet har gitt sin tilslutning til i vedtak i Dokument 8:2 S (2017–2018) av 7. desember 2017. I vedtaket heter det at

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at gode og frivillige prosesser skal være utgangspunkt for endringer av kommunestrukturen. Eventuelle kommunesammenslåinger i perioden 2017–2021 skal utelukkende bygge på frivillighet».

INNVANDRING OG INTEGRERING

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en ansvarlig og anstendig flyktning- og asylpolitikk som bygger på våre internasjonale forpliktelser, humane tradisjoner, vår nasjonale kapasitet og anbefalinger fra FNs høykommissær for flyktninger. Det er viktig at Norge har en klar praksis i asylsaker. Dette vil bidra til å redusere antallet asylsøkere uten beskyttelsesbehov og til kortere behandlingstid i asylforvaltningen. Alle som

søker asyl i Norge, skal ha trygghet for at deres rettssikkerhet blir ivarettatt.

Arbeidet med integrering må starte allerede ved ankomst til Norge. De som får oppholdstillatelse, må bosettes raskest mulig. Dette forutsetter at kommunene får økonomisk dekning for de kostnader som påløper.

Disse medlemmer mener det må satses på å beholde asylmottak og bidra til bosetting i alle deler av landet, også i mindre kommuner. Disse medlemmer mener det skal satses på å beholde avtaler med kommuner og ideelle som har påtatt seg mottaksdrift. Disse medlemmer ønsker ikke å videreføre ordningen med såkalte integreringsmottak.

Den norske bosettingsmodellen, hvor kommunene mottar flyktninger til bosetting etter lokale beslutninger, og hvor bosettingsklare flyktninger får tildelt kommune, har vist seg svært vellykket og må videreføres.

Disse medlemmer viser til at frivillige organisasjoner og interessegrupper spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivillighet skaper de gode møteplassene hvor nordmenn og innvandrere kan møtes til felles aktiviteter på tvers av ulikheter.

Disse medlemmer mener integrering bør bli mer preget av lokale tilpasninger og tettere samarbeid med både næringslivet og frivilligheten. Senterpartiet har derfor foreslått å etablere prosjektene «Integrering nær folk» og «Integrering i hele Norge» hvor målet er at deltakerne skal få en tettere tilknytning til norsk samfunn og arbeidsliv. Med mer tilpassede løsninger kan lokalsamfunn og kommunene få bedre muligheter til å involveres i integreringen og tilby gode ordninger til sine nye innbyggere.

REGIONAL UTVIKLING

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås en økning på 500 mill. kroner til regional utvikling ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en næringspolitikk som legger til rette for et livskraftig næringsliv og verdiskaping i hele landet. Fylkeskommunene er gitt en viktig rolle i arbeidet med dette gjennom sitt ansvar for regionalpolitikken og for fylkesveiene og kollektivtrafikken. Regjeringens forslag om nye, store kutt i de regionale utviklingsmidlene svekker distrikts- og regionalpolitikken. Kuttene står i sterk kontrast til regjeringens uttrykte målsettinger om å styrke fylkeskommunenes rolle som samfunnsutviklere i forbindelse med regionreformen.

Disse medlemmer konstaterer at siden regjeringen kom til makten, er bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikken redusert med 1 591 mrd. kroner, noe som er over 50 pst. i forhold til nivået i forslaget til budsjett for 2014 fra den rød-grønne regjeringen. Bevilgningene til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn er redusert til en brøkdel av tidligere bevilgninger. Dette

svekker fylkeskommunenes innsats og samarbeid med bl.a. Innovasjon Norge, SIVA og kommunene i arbeidet med næringsutvikling.

Disse medlemmer mener at et regionsentertilskudd for kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing, er innført som et tilskudd for å oppfordre til kommunesammenslåinger, og mener dette ikke har en naturlig plass i inntektssystemet. Reformtilskudd og engangstilskudd til sammenslåtte kommuner er innført for å dekke de omfattende kostnadene som følger av kommunesammenslåinger. Regionsentertilskuddet er å oppfatte som et stimuleringstilskudd som ikke har noen begrunnelse i seg selv. Disse medlemmer mener det er uheldig at overføringene til kommunesektorens ramme omfordes på bakgrunn av vedtak om kommunesammenslåing, og ikke på bakgrunn av objektive kriterier med basis i demografi og geografi. Kommuneraammen skal gi norske kommuner likeverdige muligheter til å yte tjenester til innbyggerne og å løse sine utviklingsoppgaver, ikke omfordes som en form for premiering av kommuner som følger regjeringens ønsker i kommunereformen. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor regionsentertilskuddet er foreslått avvirket og bevilgningen omprioritert til distriktstilskudd.

Disse medlemmer mener det er beklagelig at regjeringen gjennomfører en systematisk nedbygging av distriktpolitiske virkemidler gjennom budsjettpolitikken. Samtidig er det lagt opp til reformer som sentraliserer arbeidsplasser og bosetting.

BOLIG

Disse medlemmer mener bolig er et velferdsgode på linje med arbeid, helse og utdanning. En trygg og stabil boligsituasjon er en nødvendig ramme rundt alle menneskers liv. Det er et mål for Senterpartiet at det skal være mulig for alle å eie sin egen bolig. Velfungerende markeder for dem som i kortere eller lengre perioder er best tjent med å leie bolig, må også sikres.

Disse medlemmer vil understreke Husbankens sentrale rolle i gjennomføring av boligpolitikken. Muligheten for tilskudd og lån gjennom Husbanken virker sterkt inn på tilgangen på boliger. Senterpartiet støtter derfor ikke regjeringens forslag om reduksjon i Husbankens utlånsrammer. Disse rammene er redusert fra 20 mrd. kroner i det rød-grønne budsjettforslaget for 2014 til 16 mrd. kroner i forslaget til budsjett for 2019. Senterpartiet foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2019 å øke utlånsrammen til 18 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener det var beklagelig at regjeringen fikk tilslutning til å fjerne ordningen «bolig-etablering i distriktene» i statsbudsjettet for 2015. Evaluering av ordningen viste gode resultater og tilsa en videreføring. Senterpartiet foreslår i sitt alternative stats-

budsjett for 2019 å gjeninnføre tilskudd til boligetabling i distriktene.

Disse medlemmer viser til at bostøtte er et viktig virkemiddel i arbeidet mot fattigdom og for at alle skal ha et sted å bo. Som følge av uførereformen fikk uføretrygdene en økning i brutto inntekt som oversteg inntektsgrensen for bostøtte, mens nettoinntekten var den samme. Dette var en utilsiktet virkning, og det ble innført en skjermingsordning for uføre som hadde mottatt bostøtte tidligere. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet sammen med andre partier har bedt regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en løsning som sikrer at uføre som er kommet til etter omleggingen, ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uførereformen. Dette er ikke fulgt opp av regjeringen.

URBEFOLKNING OG NASJONALE MINORITETER

Disse medlemmer mener at ivaretagelse og utvikling av samisk språk, historie og kultur er svært viktig. I Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er bevilgningene til samiske formål økt med 6,5 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er sentralt å tilrettelegge for tradisjonelt samisk næringsliv som reindriftsnæringa ved å sikre mindre rovdyrbelastning.

Disse medlemmer viser til statistikk i «Samiske tall forteller 2/2018», som oppgir at 100 pst. av reineiere er negativt berørt av eksterne angrep fra fredet rovvilt. Det vises videre til at rovvilt er det angrepet som er desidert mest belastende for reindrifta i sørområdet. Disse medlemmer mener det er helt avgjørende for reindrifta og øvrig beitenæring å redusere rovdyrbelastningen betydelig.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor dette foreslås.

3.2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti

FLYKTNINGER, ASYL OG INTEGRERING

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at verden fremdeles står overfor en av de største flyktningkatastrofene vi har sett, og at antallet øker. Dette medlem mener Norge må stå fast på flyktningkonvensjonens forpliktelser og bygge sin politikk både nasjonalt og internasjonalt på solidaritet og medansvar. Det er viktig at Norges politikk på asyl- og flyktningfeltet er trygt innenfor folkeretten.

Dette medlem viser til at det er nærområdene som tar imot flest flyktninger, og som har den største belastningen. I realiteten gjør stengte grenser i Europa og innstramminger i Norge at det er svært få asylsøkere som kommer til Norge. Dette medlem påpeker nødvendigheten av at land i nærområdene, slik som Tyrkia, Libanon og Uganda, gis støtte og avlastning ved å ta ut flere kvoteflyktninger for å hindre kollaps og å gi sikker-

het til flyktninger som ikke kan beskyttes i leirene, slik som noen politiske flyktninger, konvertitter, homofile, noen enslige kvinner osv.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår å imøtekomme UNHCRs anmodning til Norge om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN-systemet. Dette medlem mener også at Norge må avlaste bl.a. Hellas ved å ta imot og behandle søknader fra asylsøkere som sitter i overfylte leire uten nødvendig sikkerhet og helsemessige og sanitære forhold.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot et tilsvarende antall asylsøkere for saksbehandling i Norge som under tidligere relokaliseringsmekanisme.»

Dette medlem viser til at kommunene har bygget opp både kapasitet og kompetanse til å gjennomføre integrering og bosetting av flere flyktninger enn det regjeringen legger opp til.

Dette medlem vil videre vise til at mennesker på flukt, spesielt barn, er sårbare, også på asylmottak i Norge. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 foreslått økninger som vil gi alle barn på asylmottak barnehageplass. I dag er det meldt om at mange på norske asylmottak ikke har nok penger til god og sunn mat etter regjeringens kutt i 2015. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å øke støtten, slik at også de på asylmottak kan kjøpe nok og sunn mat.

Dette medlem vil understreke at god integrering forutsetter at de som kommer til Norge, får lære norsk og får mulighet til å delta i samfunnet og komme i arbeid. Det er derfor avgjørende å øke satsingen på tiltak som Jobbsjansen, som får kvinner ut i jobb, og på frivillige som jobber med integrering. Derfor er det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 foreslått å øke Jobbsjansen med 30 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Dette medlem vil peke på hvor viktig det er med forebygging av radikalisering og sosial kontroll, og det foreslås derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 midler til 20 flere minoritetsrådgivere enn i regjeringens forslag. Områdesatsinger har hatt stor suksess, blant annet i Groruddalen, og er et effektivt tiltak for integrering. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en økning til dette på 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

DISTRIKTPOLITIKK

Dette medlemmer vil bidra til å bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste, god samfunnsutvikling og flere skatteinntekter. Dette styrker også lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene, og resultatene viser, som regjeringen selv skriver i proposisjonen, at det er 6,1 pst. høyere vekst i antall ansatte og 5,6 prosentpoeng høyere vekst i verdiskapingen i bedrifter etablert med slik støtte. Dette medlem vil peke på at på tross av dette har regjeringen mer enn halvert disse regionale tilskuddene siden 2014. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å øke satsingen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling med 413 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

BOLIG OG BOMILJØ

Dette medlemmer mener at alle har rett til et trygt hjem. Boutgiftene har økt mye de siste åra, samtidig med at forskjellene øker og mange flere har fått dårlig råd. Flere tusen færre får bostøtte nå enn for få år siden, og de som får, får dekket en mindre del av boutgiftene sine. Bostøtte skal sørge for at også de mest vanskeligstilte kan få et trygt sted å bo. I dag er det et økende gap mellom hvor høye boutgiftene er, og hva folk får utbetalt i bostøtte. Bostøtten dekker mindre av bokostnadene enn tidligere, og uføre får ikke samme dekning som før uførereformen. Å øke bostøtten er et effektivt tiltak for å redusere fattigdom og gi trygghet for hus og hjem. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å øke bostøtten med 300 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at også de som ikke kan kjøpe bolig, skal ha rett til et trygt sted å bo. Dette medlem vil derfor vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått å bygge ca. 200 flere kommunale boliger og å øke låneramma i Husbanken til 23 mrd. kroner, slik at også de som ikke får hjelp av foreldre, kan få startlån til å kjøpe egen bolig, og det kan gis mer lån til å bygge boliger for vanskeligstilte.

3.2.5 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

REGIONAL UTVIKLING

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, som legger inn igjen 223 mill. kroner som regjeringen foreslo kuttet fra ulike poster for regional utvikling. I tråd med enigheten om oppgaver til de nye

fylkeskommunene foreslår Kristelig Folkeparti å innlemme disse i rammebevilgningene til fylkeskommunene. Dette medlem imøteser effektene av regionreformen med stor forventning. Å skape nye og slagkraftige regioner som kan drive samfunnsutvikling basert på sine geografiske og naturgitte fortrinn, er svært viktig. Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått en styrking av bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger med 50 mill. kroner. Dette medlem viser også til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å styrke Merkurprogrammet med 10 mill. kroner.

INNVANDRING OG INTEGRERING

Dette medlemmer viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, som prioriterer å gi barn på flukt en verdig og god omsorg og å styrke integreringen ved å løfte frivillige organisasjoners integreringsarbeid, samt øke antall kvoteflyktninger med 1 000 sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at barn på flukt er i en svært sårbar situasjon. Dagens norske modell for omsorg for enslige mindreårige asylsøkere har blitt kritisert av FNs barnekomité, torturkomité og menneskerettighetskomité fordi Norge forskjellsbehandler barn under og over 15 år. Enslige mindreårige asylsøkere over 15 år får et dårligere omsorgstilbud enn andre barn i Norge. Nasjonal institusjon for menneskerettigheter (NIM) konkluderer også med at enslige mindreårige asylsøkere over 15 år utsettes for usaklig forskjellsbehandling i strid med barnekonvensjonen. Dette systemet bør legges om. Dette medlem foreslår derfor å overføre ansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet, og setter av 268 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti setter av 15 mill. kroner til et prøveprosjekt for hurtigbosetting av enslige mindreårige asylsøkere etter modell fra Nederland. Videre viser dette medlem til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å styrke den barnefaglige kompetansen i asylkjeden med til sammen 8 mill. kroner ut over regjeringens forslag for 2019.

Dette medlem viser til at dagens regjering har kuttet i støtten til livsopphold for asylsøkere. I budsjettet for 2017 ble det særlig kuttet i støtten til barnefamilier med mange barn. Kristelig Folkeparti gikk imot forslag til kutt i livsoppholdssatsen til barnefamilier fordi det vil bidra til økt barnefattigdom og bli et hinder for deltakelse og integrering. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke støtten til barn i mottak gjennom å avsette 1,1 mill. kroner for å reversere kuttet i stønad til barnefamilier i mottak som ble gjort i 2017. I tillegg foreslås det å styrke aktivitetstilbudet til barn i asylmottak med 5 mill. kroner.

Dette medlem mener at informasjon og veiledning fra en uavhengig aktør bør styrkes som virkemiddel i asylpolitikken. Det bør legges til rette for løpende tilgang til informasjon, veiledning og bistand fra en uavhengig aktør gjennom hele asylprosessen og særlig i ankomstfasen. Det vil bidra til opplysningen av saken i en tidlig fase. Dette medlem anser videre at det bør innføres en fast ordning for informasjon og veiledning til personer med avslag på asylsøknaden. Realitetsorienterte samtaler med en uavhengig aktør, som inkluderer en kvalifisert gjennomgang av vurderingene myndighetene har gjort i asylsaken, er et viktig tiltak for å øke antallet assisterte returer. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det settes av 5 mill. kroner til informasjon og veiledning fra uavhengig aktør gjennom hele asylprosessen. I tillegg settes det av 10 mill. kroner til informasjon og veiledning til personer som har fått avslag på asylsøknaden.

Dette medlem viser videre til at det vil være et behov for utbedring av boforholdene ved ankomstsenteret i Østfold når oppholdstiden i 2019 skal utvides fra maksimalt 10 dager til 3 uker. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det settes av 5 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Dette medlem viser derfor til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det er

foreslått å øke tilskuddet til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, herunder å styrke arbeidet til organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF), Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), Caritas, SOS Barnebyers «SAMMEN»-prosjekt, Peacepainting og Kirkens Bymisjons prosjekt «Søster til søster». I tillegg viser dette medlem til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å styrke ordningen med frivillighetskoordinatorer i asylmottak med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at jo raskere en asylsøker får bosette seg i en kommune, desto raskere kan vedkommende delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Derfor bør bosettingsarbeidet i kommunene prioriteres. Dette medlem viser til at aldri før har flere mennesker vært på flukt i verden. Ved inngangen til 2018 var 68,5 millioner mennesker, halvparten barn, på flukt i sitt eget land eller over landegrensene. Dette medlem understreker at Norge har en plikt til å bidra til å avhjelpe dagens flyktningsituasjon, både ved å hjelpe i nærområdene og her hjemme. Dette medlem viser til regjeringens forslag om å ta imot 3 000 kvoteflyktninger i 2019. Det er en god økning fra 2018, da det ble lagt opp til å ta imot 2 120 kvoteflyktninger. Dette medlem mener at det er naturlig at Norge, i en periode med lavere asylankomster og godt opparbeidet kompetanse i kommunene, ytterligere bør øke antallet kvoteflyktninger med 1 000 sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2019. Til sammen blir det 4 000 kvoteflyktninger for 2019.

Tabell 2a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 6 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	264 480	264 480 (0)	289 480 (+25 000)	261 880 (-2 600)	299 180 (+34 700)
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	21	Spesielle driftsutgifter	53 815	53 815 (0)	58 815 (+5 000)	53 815 (0)	53 815 (0)
	50	Norges forskningsråd	7 021	7 021 (0)	17 021 (+10 000)	7 021 (0)	7 021 (0)
	60	Integreringstilskudd	8 983 088	8 983 088 (0)	8 983 088 (0)	8 727 088 (-256 000)	9 141 088 (+158 000)
	62	Kommunale innvandrer tiltak	269 652	269 652 (0)	339 652 (+70 000)	469 652 (+200 000)	311 652 (+42 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	117 053	134 953 (+17 900)	159 953 (+42 900)	122 053 (+5 000)	125 718 (+8 665)
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere					
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 425 376	1 425 376 (0)	1 432 126 (+6 750)	1 445 376 (+20 000)	1 436 076 (+10 700)
490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	1 028 196	1 034 196 (+6 000)	1 030 196 (+2 000)	1 017 296 (-10 900)	1 011 696 (-16 500)
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	520 513	520 513 (0)	520 513 (0)	483 513 (-37 000)	487 213 (-33 300)
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	4 511	4 511 (0)	10 511 (+6 000)	4 511 (0)	4 511 (0)
	30	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak	64 827	64 827 (0)	64 827 (0)	64 827 (0)	54 827 (-10 000)
	45	Større utstysranskaffelser og vedlikehold	53 201	53 201 (0)	53 201 (0)	47 901 (-5 300)	53 201 (0)
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	138 354	138 354 (0)	138 354 (0)	138 354 (0)	165 354 (+27 000)
	70	Stønader til beboere i asylmottak	74 278	75 378 (+1 100)	78 378 (+4 100)	75 378 (+1 100)	90 978 (+16 700)
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	14 113	19 113 (+5 000)	19 113 (+5 000)	14 113 (0)	14 113 (0)
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet	78 469	72 069 (-6 400)	83 469 (+5 000)	178 469 (+100 000)	78 469 (0)
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	11 917	11 917 (0)	11 917 (0)	11 917 (0)	15 417 (+3 500)
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	11 337	11 337 (0)	11 337 (0)	11 337 (0)	15 737 (+4 400)
491		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	291 582	293 582 (+2 000)	293 582 (+2 000)	262 382 (-29 200)	279 582 (-12 000)
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	398 001	398 001 (0)	398 001 (0)	388 901 (-9 100)	398 001 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	82 388	82 388 (0)	82 388 (0)	79 888 (-2 500)	82 388 (0)
	50	Forskningsprogrammer	94 000	84 000 (-10 000)	84 000 (-10 000)	94 000 (0)	94 000 (0)
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene					
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	453 090	453 090 (0)	487 710 (+34 620)	753 090 (+300 000)	656 090 (+203 000)
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	50 000	50 000 (0)	154 420 (+104 420)	150 000 (+100 000)	190 000 (+140 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	119 016	119 016 (0)	119 016 (0)	159 016 (+40 000)	139 016 (+20 000)
	73	Merkur-programmet	49 708	59 708 (+10 000)	59 708 (+10 000)	59 708 (+10 000)	49 708 (0)
553		Omstillingsdyktige regioner					
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	47 000	47 000 (0)	142 000 (+95 000)	87 000 (+40 000)	97 000 (+50 000)
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	79 856	79 856 (0)	111 996 (+32 140)	89 856 (+10 000)	79 856 (0)
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	281 089	281 089 (0)	286 089 (+5 000)	281 089 (0)	281 089 (0)
560		Samiske formål					
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	497 069	497 069 (0)	568 569 (+71 500)	503 569 (+6 500)	502 069 (+5 000)
567		Nasjonale minoriteter					
	70	Nasjonale minoriteter	7 293	7 293 (0)	9 793 (+2 500)	7 293 (0)	7 293 (0)
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222	7 222 (0)	8 222 (+1 000)	7 222 (0)	7 222 (0)
581		Bolig- og bomiljøtiltak					
	70	Bostøtte	2 888 591	2 828 591 (-60 000)	2 988 591 (+100 000)	2 943 591 (+55 000)	3 188 591 (+300 000)
	71	Boligetablering i distriktene	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
	76	Utleieboliger	831 464	710 464 (-121 000)	710 464 (-121 000)	710 464 (-121 000)	881 464 (+50 000)
	78	Boligsosiale tiltak	15 587	15 587 (0)	15 587 (0)	15 587 (0)	25 587 (+10 000)
	79	Heis og tilstandsvurdering	40 000	40 000 (0)	40 000 (0)	40 000 (0)	65 000 (+25 000)
587		Direktoratet for byggkvalitet					
	1	Driftsutgifter	105 974	105 974 (0)	105 974 (0)	104 974 (-1 000)	105 974 (0)
590		Planlegging og byutvikling					
	65	Områdesatsing i byer	61 274	61 274 (0)	121 274 (+60 000)	61 274 (0)	86 274 (+25 000)
595		Statens kartverk					
	1	Driftsutgifter	899 021	899 021 (0)	899 021 (0)	890 021 (-9 000)	899 021 (0)
	30	Geodesiobservatoriet	22 600	5 600 (-17 000)	5 600 (-17 000)	22 600 (0)	22 600 (0)
		Sum utgifter	24 408 030	24 235 630 (-172 400)	24 959 960 (+551 930)	24 822 030 (+414 000)	25 469 895 (+1 061 865)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
Inntekter (i tusen kroner)							
3490		Utlendingsdirektoratet					
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	13 255	13 255 (0)	13 255 (0)	13 255 (0)	17 655 (+4 400)
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	11 917	11 917 (0)	11 917 (0)	11 917 (0)	15 417 (+3 500)
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	61 528	55 128 (-6 400)	61 528 (0)	61 528 (0)	61 528 (0)
5615		Husbanken					
	80	Renter	3 309 000	3 309 000 (0)	3 309 000 (0)	3 311 000 (+2 000)	3 316 000 (+7 000)
Sum inntekter			4 612 223	4 605 823 (-6 400)	4 612 223 (0)	4 614 223 (+2 000)	4 627 123 (+14 900)
Sum netto			19 795 807	19 629 807 (-166 000)	20 347 737 (+551 930)	20 207 807 (+412 000)	20 842 772 (+1 046 965)

3.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2018–2019), Innst. 2 S (2018–2019) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Kunnskapsdepartementet

3.3.1 Kap. 290 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Tidl. kap. 495.

3.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av IMDi. Komiteen viser til at driftsbevilgningen er økt fra saldert budsjett 2018 til 2019 med 23 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen i budsjettforslaget for 2019 foreslår 18 mill. kroner for å videreføre satsingen på minoritetsrådgivere som ble vedtatt i revidert nasjonalbudsjett. Dette gir rom for 13 nye stillinger og et ambulant fagteam, som vil bidra til å forsterke innsatsen mot negativ sosial kontroll og tvang. Disse medlemmer viser også til at en mentorordning for unge som utsettes for negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og tvangsekteskap, er under utvikling i Bufdir.

Disse medlemmer peker på at overføringsflyktninger tilbys et femdagers kurs i kulturorientering før avreise til Norge. Det gis også et alderstilpasset kurs for

barn og unge over to dager. Kurset gir en innføring i reisen til og bosettingsprosessen i Norge, forventninger til utdanning, kvalifisering og sysselsetting samt norske skikker, vaner, verdier og normer. Disse medlemmer viser til at regjeringen i integreringsstrategien Integrering gjennom kunnskap (2019–2022) har varslet at kulturorienteringsprogrammet for overføringsflyktninger skal evalueres. Regjeringen vil videreutvikle det helhetlige tilbudet til flyktninger, herunder kulturorientering, opplæring i norsk kultur og verdier samt opplæring i norsk og samfunnskunnskap, slik at det gir en grunnleggende forståelse for det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener integreringen av kvoteflyktninger bør starte fra det er besluttet at man skal til Norge, ikke først ved ankomst.

Disse medlemmer mener det er avgjørende for vellykket integrering å komme raskt i jobb. For flyktninger som har kompetanse og/eller utdanning fra hjemlandet, bør veien til det norske arbeidslivet være kort. Disse medlemmer mener at kvoteflyktninger før de kommer til Norge skal gjennomføre et intensivkurs i demokrati, likestilling og norsk arbeidsliv. Disse medlemmer ønsker også å gjennomføre et prøveprosjekt med fjernundervisning i norsk før ankomst. Det vises til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås 10 mill. kroner til dette. Videre er det foreslått å styrke IMDis innsats mot sosial kontroll ved å sette av 15 mill. kroner til å ansette fylkesviserådgivere mot sosial kontroll.

Disse medlemmer mener NOKUT skal ha ansvaret for kompetansekartlegging av kvoteflyktninger

før de ankommer Norge. Derfor settes det av 10 mill. kroner til oppstart i 2019 på kap. 290 post 1 i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Disse medlemmer har videre foretatt en om-disponering i Senterpartiets opprinnelige opplegg til ramme 6 ved at 1,1 mill. kroner er flyttet fra kap. 500 post 1 til kap. 490 post 70 i tillegg til forslaget til reduksjon av byråkrati på 8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine generelle merknader og merknader under øvrige kapitler.

Dette medlem mener at å ta imot overføringsflyktninger gjennom FN er en av de måtene Norge kan gi direkte bidrag på for å hjelpe nærområder, sørge for å løfte flere ut av situasjonen som flyktning og hente ut dem som ikke vil klare å skape seg et verdig liv. Dette medlem vil peke på at Norge nå har opparbeidet seg god kompetanse på integrering i mange kommuner, og med et historisk lavt antall asylsøkere er det også tilstrekkelig kapasitet. Dette medlem mener derfor at Norge bør øke kvoten til 5 000 flyktninger gjennom UNHCRs programmer i tråd med det UNHCR har ønsket seg tidligere, og det som anbefales fra store organisasjoner som er på bakken i de landene det er snakk om, slik som Flyktninghjelpen. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å øke denne posten med 12,7 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at innføringen av minoritetsrådgivere har vært effektiv og vært evaluert som et svært positivt prosjekt som gir en førstelinjetjeneste mot sosial kontroll og tvangsekteskap. Dette medlem mener at satsingen har gått for sakte, og vil derfor vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått å øke bevilgningen med 22 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å finansiere 20 minoritetsrådgivere på skoler hvor dette er aktuelt.

3.3.2 Kap. 291 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Tidligere kap. 496.

Komiteen viser til at planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid er avgjørende for at flyktninger skal komme i arbeid, forsørge seg selv og på en god måte komme inn i samfunnet. Komiteen vil understreke viktigheten av at personer som får opphold i Norge, raskt blir bosatt i en kommune. Rask bosetting bidrar til raskere integrering og til at vedkommende ras-

kere får delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn.

Komiteen vil trekke fram den innsatsen som gjøres av mange frivillige organisasjoner i integreringsarbeidet. Deltakelse i frivillige organisasjoner og aktiviteter bidrar til å skape nettverk og sosiale relasjoner i tillegg til økt kunnskap om det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på at regjeringen i integreringsstrategien har varslet at bosettingsordningen for nyankomne flyktninger, herunder overføringsflyktninger, skal gjennomgås og forbedres. Bosettingspolitikken skal bidra til bedre kobling mellom bosetting og medbrakt kompetanse, kvalifisering, utdanning og regionale arbeidskraftsbehov. Regjeringen vil legge mer vekt på kommunenes resultater i introduksjonsordningen og mulighet for arbeid når nyankomne flyktninger skal bosettes. For å motvirke segregering og fremme integrering i det norske samfunnet skal nyankomne flyktninger som hovedregel ikke bosettes i områder med en høy andel innvandrere. Dette følges opp gjennom kriterier for bosetting av flyktninger for 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at å ha en jobb og egen inntekt er avgjørende for at folk skal kunne leve det livet de selv ønsker. I Norge kan deltagere i arbeidslivet som oftest forsørge seg selv og sin familie og unngå å havne i fattigdom. Deltakelse i arbeidslivet gir større mulighet for å bli godt integrert. Arbeid er derfor avgjørende. Flere av innvandrergruppene i Norge har betydelig lavere sysselsetting enn gjennomsnittsbefolkningen. Sysselsettingsratene er særlig lave blant grupper som har kommet som flyktninger.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at tilstrekkelig språkopplæring, arbeid og kompetanse er blant de viktigste tiltakene for å lykkes med integrering. Introduksjonsordningen har lenge hatt ulik kvalitet og innhold i de ulike kommunene, og det har kun vært enkelte prosjekter som har gitt deltakerne en konkret kvalifisering. I det norske arbeidsmarkedet er det avgjørende med en kvalifisering, eller en konkret kompetanse, for å få en jobb det er mulig å leve av. Dette medlem vil vise til egne forslag i Representantforslag 29 S (2015–2016) om å sikre integrering.

Dette medlem viser til at det nå legges for mye vekt på å begrense tiltakenes lengde. Det er bedre anvendelse av offentlige midler med noe lengre tid på fullføring som kan gi jobb, enn å måtte inntektssikre mennesker som ikke får arbeid, i flere år fordi tidsperioden for tiltaket ble for knapp til å få fullført opplæring. Derfor er det viktig at det sikres kontinuitet i introduksjons-

og kvalifiseringsarbeidet. Dette medlem viser til egne forslag i Innst. 327 L (2017–2018) med forslag om:

1. å følge opp forslagene i NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak, herunder en tiårig innsats for å få flere i jobb.
2. å sørge for at det legges til rette for at introduksjonsordningen kan kobles opp mot fagopplæringen og voksenopplæringen, slik at videregående fagopplæring kan påbegynnes og fullføres.
3. å sikre at universitets- og høyskolesektoren tilbyr relevante og reelt kvalifiserende kompletterende utdanningstilbud til innvandrere med gjennomført eller påbegynt høyere utdanning i tråd med anbefalingene i NOU 2017:2.
4. å revidere introduksjonsordningen slik at all grunnleggende kvalifisering kan tas og fullføres innenfor ordningen, og at regelverket tilpasses slik at nødvendig fleksibilitet med hensyn til lengde ivaretas.
5. innføre kvalitetskriterier for språkopplæringen i introduksjonsprogrammet og i ordningen med rett og plikt til norsk og samfunnskunnskap for voksne.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil peke på at Jobbsjansen er et av de tiltakene som sørger for at innvandrerkvinner som står langt unna arbeidslivet, får en mulighet til å få innpass. Derfor er det svært uheldig at regjeringen har utestengt dem som mottar sosialhjelp, fra dette tiltaket.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil også peke på at så lenge flertallet opprettholder en kontantstøtte, vil den motvirke målsettingen om å få flest mulig i arbeid og i realiteten betale mennesker for å holde barna hjemme fra barnehagene, som er en svært viktig arena for integrering og språkopplæring.

3.3.2.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til faste prosjekter og evalueringer, til prosjekter innenfor samarbeidsavtalen med SSB om utvikling og vedlikehold av statistikk og analyser om migrasjon samt kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger, og til å utvikle og formidle kunnskap om integrering og mangfold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener man tidlig må matche flyktningene med riktig bosettingskommune og legge grunnlaget for en individuell plan. Dette vil være et ledd på veien mot selvforsørgelse, noe som er en viktig forutsetning for å lykkes bedre med integrering. Disse medlemmer vil at kommunene skal utvikle en kompetanse på hvem de kan bosette, og at det på denne bakgrunn differensieres mellom kommuner på hvem de er mest kompetente til

å bosette, herunder hva slags introduksjonsprogram de utvikler. Det er satt av 5 mill. kroner til utvikling av bedre bosettingsmodeller for å matche flyktning og kommune i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

Disse medlemmer mener NOKUT skal ha ansvaret for kompetansekartlegging av kvoteflyktninger før de ankommer Norge. Derfor settes det av 10 mill. kroner til oppstart i 2019 i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

3.3.2.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til å utvikle gode digitale verktøy som skal forenkle arbeidet med bosetting, kvalifisering og tilskuddsforvaltning. Komiteen viser til at IMDi i 2017 lanserte en ny saksbehandlingsløsning for å bosette flyktninger – IMDinett Busetting.

3.3.2.3 POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteen viser til at bevilgningen skal brukes til programmet Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) under Norges forskningsråd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til en styrking av posten på 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det må bli en langt mer systematisk oppfølging av forskning enn i dag. Det foreligger en rekke offentlige utredninger og forskningsoppdrag på integreringsarbeid og introduksjonsordningen, og disse konkluderer klart og entydig med at det som mangler, er å tette gapet mellom hva innvandrere kan, og det arbeidslivet trenger. Utredninger som kan legges til grunn er: NOU 2011:14 Bedre integrering – Mål, strategier, tiltak, NOU 2017:2 Integrasjon og tillit, og forskningsrapport fra Fafo, – Introduksjonsprogram og norskopplæring (2017).

Riksrevisjonen har vært klinkende klare på at det i dag kastes bort mye penger på tiltak som ikke er gode nok. Dette medlem mener det er lite meningsfullt å bruke mye penger på seriøs forskning dersom regjeringen ikke vil følge de klare faglige rådene som gis.

3.3.2.4 POST 60 INTEGRERINGSTILSKUDD, *kan overføres*

Komiteen viser til at integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes merutgifter i forbindelse med bosetting og integrering i bosettingsåret og de neste fire årene.

Komiteen viser til at tilskuddet også skal bidra til at kommunene kan drive et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid. Komiteen vil understreke at et tilstrekkelig stort integreringstilskudd er avgjø-

rende for at kommuner skal påta seg ansvar for bosetting av flyktninger. Det er også avgjørende for at kommunene skal kunne tilby gode tjenester og oppfølging, slik at flyktningene blir integrert i det norske samfunn så raskt som mulig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens strategi for integreringspolitikken Integrering gjennom kunnskap. Strategien bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag, blant annet på NOU 2017:2 Integrasjon og tillit og Fafos evaluering av introduksjonsprogrammet (2017). På bakgrunn av dette kunnskapsgrunnlaget legger strategien til grunn at hovedutfordringen med dagens kvalifiseringsordninger er at de i for liten grad gir den formelle kompetansen som det moderne norske arbeidslivet krever. Samtidig viser strategien til at utdanning har bidratt til høy sosial mobilitet og god integrering blant norskfødte med innvandrereforeldre. Hovedgrepet i strategien er derfor en tydelig satsing på kunnskap, utdanning og kompetanse som gir bedre mulighet for arbeid. Regjeringen har iverksatt en helhetlig gjennomgang av introduksjonsordningen for å sikre at den gir bedre kvalitet, større grad av individuell tilpassning og bedre muligheter for formell utdanning og kvalifisering. Regjeringen har innført forsøksordninger med modulbasert opplæring både på grunnskolenivå og i lærefag, som også benyttes i introduksjonsprogrammet. Tilbudet utvides til flere lærefag i 2019. Det utvikles standardiserte elementer til bruk i introduksjonsordningen, og norskopplæringen styrkes gjennom en satsing på kompetanseutvikling for lærere. Det foreslås i budsjettet for 2019 en betydelig styrking av tilbudet om forsterket grunnskoleopplæring til ungdom gjennom en dobling av bevilgning til Jobbsjansen del b. Arbeidsrettede tiltak for kvinner styrkes både gjennom en utvidelse av Jobbsjansen del a og gjennom en ny ordning for utvikling av integreringstiltak i regi av sosiale entreprenører.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett er foreslått å motta 2 000 kvoteflyktninger i 2019. Dette medfører reduserte utgifter tilsvarende 256 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Norge står i en historisk god posisjon for å kunne ta imot og integrere flyktninger gjennom FNs mekanisme for fordeling av ansvar for flyktninger, og har derfor foreslått at Norge kan ta imot inntil 5 000 overføringsflyktninger slik det er argumentert for tidligere. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås en økning på 158 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å ta imot inntil 5 000 overføringsflyktninger.

3.3.2.5 POST 61 SÆRSKILT TILSKUDD VED BOSETTING AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at enslige mindreårige flyktninger er en sårbar gruppe som trenger rask bosetting for å få trygg og stabil omsorg. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å omprioritere 108,1 mill. kroner til andre integreringstiltak som kommer enslige mindreårige til gode.

3.3.2.6 POST 62 KOMMUNALE INNVANDRERTILTAK

Komiteen merker seg at formålet med bevilgningen er å styrke integreringsarbeidet i kommunene. I 2019 skal midlene blant annet brukes til områdesatsinger i Oslo, Jobbsjansen, utvikling av kommunale integreringstiltak, forsøk med bruk av økonomiske insentiv i introduksjonsprogrammet og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, nasjonalt bo- og støttetilbud for personer over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap eller æresrelatert vold, tilskuddsordning til regionale etablerersentre for innvandrere samt kvalifiseringstiltak i integreringsmottak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener høy sysselsetting, et trygt, seriøst og organisert arbeidsliv basert på faste stillinger og gode velferdsordninger, fellesskolen og lik rett til utdanning har gjort Norge til et land med små forskjeller, høy sosial mobilitet og høy grad av tillit og samhold. Denne samfunnsmodellen er det viktigste verktøyet vi har for å lykkes enda bedre med integreringspolitikken i Norge.

Flertallet viser til at altfor mange av dem som flytter til landet vårt, står utenfor arbeidslivet eller faller ut etter kort tid. Det er variasjoner i sysselsettingsgraden innvandrergupper imellom, men generelt er den betydelig lavere enn i befolkningen for øvrig. Det samme gjelder utdanningsnivået. I en situasjon med stadig færre jobber som ikke krever formell utdanning, er dette alvorlig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at arbeid til alle er prioritert nummer én for Arbeiderpartiet.

Disse medlemmer mener nøkkelen til integrering er arbeid, og veien til arbeid går via utdanning og kvalifisering. Introduksjonsprogrammet må bli mer arbeidsrettet. Det må føre til mer reell kvalifisering og være mer individuelt tilpasset, slik at vi får mindre variasjon i resultatene mellom kommunene. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å styrke arbeidet med språkpraksisplasser i regi av frivilligheten med 10 mill. kroner. Det er videre foreslått i det alternative statsbud-

sjettet å øke stimuleringsmidler for mer arbeidsrettet norskopplæring; arbeidsnorsk og bransjenorsk med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Videre foreslås det i det alternative statsbudsjettet å styrke Jobbsjansen del C – flere år i intro for dem med behov for lengre kvalifiseringsløp, med 20 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag og jobbsjansen del A – tiltak rettet mot hjemmeværende kvinner med 30 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at for mange mennesker av ulike årsaker og i varierende tidsrom står utenfor arbeidslivet. Målet må være at denne perioden blir kortest mulig, og at alle krefter settes inn på å gi folk kompetanse som kvalifiserer for arbeidslivet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det fremmes forslag om en omfattende kompetansereform inndelt i to hovedspor, «Lære på jobb» og «Lære på vei til jobb». Kompetansereformen vil legge til rette for et samarbeid mellom arbeidslivets parter og Nav, regionene, kommunene og helse- og utdanningssystemet, hvor det gis muligheter for å tilegne seg riktig og arbeidskvalifiserende kompetanse. Dette kan være styrking av grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving eller digitale ferdigheter, fullføring av videregående opplæring eller realkompetansevurdering. Satsingen innebærer at helsetilbud, kompetanse og arbeidsrettet aktivitet sees i sammenheng for å sikre tett og riktig oppfølging av mennesker som står utenfor arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at i et arbeidsmarked som krever mer formell kompetanse, må arbeidsmarkedspolitikken styrkes og tiltakene i større grad rettes inn mot utdanning og reell kvalifisering som fører til et solid fotfeste i arbeidsmarkedet. Disse medlemmer mener arbeidsmarkedspolitikken må styrkes, og at utdanning i større grad må benyttes som arbeidsmarkedstiltak. Disse medlemmer vil gjennomføre en reell inkluderingsdugnad i tråd med hva LO og NHO har tatt til orde for, gjennom å øke bruken av lønnstilskudd i arbeidslivet. Det må tilrettelegges for løp hvor lønnstilskudd kombineres med fagbrev og fremtidig fast ansettelse i tett samarbeid med partene i arbeidslivet.

Disse medlemmer viser til at andelen unge som ikke er i arbeid, er høy og at antallet unge uføre øker drastisk. Ordningen med arbeidsavklaringspenger fungerer ikke godt nok – og for mange som har noe arbeidsevne, blir likevel 100 pst. uføre. Manglende fullføring av videregående opplæring er en viktig del av problemstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er avgjørende at unge som mangler gjennomført videregående opplæring, sikres grunnleggende formell kompetanse, og at Nav

skal satse mer på kompetansehevende tiltak, herunder utdanningstiltak, en mer fleksibel praktisering av dagpengeregulverket og mer bruk av lønnstilskudd.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2019 med betydelige satsinger innenfor arbeids- og sosialfeltet, utdanningsfeltet, helsefeltet og kommunene, som til sammen sikrer grunnlaget for en bred kompetansereform for å lære på jobb og å lære på vei til jobb.

Disse medlemmer viser til sine alternative statsbudsjett for 2019, hvor det lanseres en bred kompetansereform som skal gjennomføres sammen partene i arbeidslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at reformen skal gi den enkelte rett til etter- og videreutdanning, gi bedriftene og virksomheter mer kompetanse og bringe utdanningsinstitusjonene tettere på arbeidslivet. De som ikke er i jobb, må kvalifiseres for arbeidslivet, og de som er i jobb, må sikres kompetansen som trengs for et langt arbeidsliv.

For å unngå økende forskjeller mellom dem som er i arbeidslivet, og dem som vil inn, foreslår Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 to løft som innebærer at folk skal «lære på jobb» og «lære på vei til jobb». Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet som del av reformen foreslår å opprette et kompetansefond som skal investere i befolkningens kunnskap og kompetanse. Nasjonale kompetansebehov ligger til grunn, men satsingene skal være tilpasset arbeidsplassenes regionale og lokale behov. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet også foreslår et løft for at personer som står utenfor arbeidslivet skal kunne tilegne seg arbeidskvalifiserende kompetanse. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil stimulere kunnskapsinstitusjonene våre til å bidra mer til etter- og videreutdanning og utvide bransjeprogrammene til å gjelde transport og varehandel. Arbeiderpartiet vil også inkludere voksenopplæringen og ha flere desentraliserte utdanningstilbud.

Disse medlemmer henviser til andre poster i statsbudsjettet lansert i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der partiet til sammen har lagt inn 1,24 mrd. kroner til denne kompetansereformen for neste år, hvorav 70 mill. kroner settes av på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det prioriteres en pakke på 248 mill. kroner til integrering. Med 200 mill. kroner til prosjektene «Integrering nær folk» og «Integrering i hele Norge» er målet at deltakerne skal få en tettere tilknytning til norsk samfunn og arbeidsliv. Disse medlemmer mener

integrering bør bli mer preget av lokale tilpasninger og tettere samarbeid med både næringslivet og frivilligheten. Slik kan man sikre at innvandrere får mulighet til å bli en del av et lokalsamfunn og av arbeidslivet, til det beste for den enkelte og for samfunnet som helhet.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har foreslått å etablere en søknadsbasert integreringspakke hvor kommuner og ideelle organisasjoner kan søke om midler til lokalt tilpassede integreringstiltak. Med mer tilpassede løsninger kan lokalsamfunn og kommunene få bedre muligheter til å involveres i integreringen og tilby gode ordninger til sine nye innbyggere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke områdesatsingene i Oslo, Bergen, Drammen og Trondheim med til sammen 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag, hvorav 20 mill. kroner på denne posten. Områdesatsninger har vært et viktig tiltak for å sikre integrering i utsatte bomiljøer. Det har gjort de områdene som har vært omfattet, slik som Groruddalen, mer attraktive å bo i, og det er arbeidet konkret med ulike utfordringer, som å få flere til å bruke barnehagene. Selv om det ikke er en enkel eller rask løsning for integrering og for å få gode bomiljøer, mener dette medlem at slike satsinger må virke over tid, og at de handler om å etablere gode og trygge nærområder som skaper inkludering og felleskap. Da mener dette medlem at det ikke holder kun å prioritere kriminalitetsforebygging og satse på politi, men det må også for eksempel satses på å bygge ut steder hvor ungdom kan være – som ungdomsklubber. Sommeren 2018 utvidet Oslo kommune tilbudet med sommerjobber og lengre åpningstider på fritidsklubber og flere aktiviteter som et tiltak blant annet mot ungdomskriminalitet. Politiet i Groruddalen har rapportert at de samtidig opplevde en av de roligste somrene på lang tid. Det viser at å bygge et samfunn for alle, hvor det gis universelle goder, fungerer. Det skaper ikke fattigdomsfeller, og sørger for at det ikke skaper skiller i befolkningen.

Dette medlem viser til at språkopplæring og arbeid er et av de viktigste tiltakene for integrering. Jobbsjansen har vært et godt tiltak for å få kvinner som ikke har tilknytning til arbeidsmarkedet, ut i jobb, og har hatt gode resultater. Som nevnt over er det også uforståelig at dette ikke skal kunne være et tiltak for dem som mottar sosialhjelp, en gruppe som i stor grad har behov for tettere tilknytning til arbeidslivet. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor dette tiltaket er foreslått styrket med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Regjeringen foreslår å iverksette et prosjekt med å utvikle økonomiske incentivordninger i introduksjons-

programmet. Dette medlem mener at økonomiske incentiver vil gå til dem som allerede er mest ressurssterke, og ikke føre til en reell løfting av dem som trenger det mest for å bli en del av det norske samfunnet. Dette medlem vil dermed vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor kostnaden på 8 mill. kroner er foreslått kuttet og i stedet heller prioriteres på Jobbsjansen og områdesatsning.

3.3.2.7 POST 70 BOSETTINGSORDNINGEN OG INTEGRERINGSTILSKUDD, OPPFØLGING

Komiteen viser til at midlene på posten skal benyttes til det samlede arbeidet KS gjør på flyktningfeltet.

3.3.2.8 POST 71 TILSKUDD TIL INNVANDRERORGANISASJONER OG ANNEN FRIVILLIG VIRKSOMHET

Komiteen mener det er viktig å ta i bruk alle ressurser i integreringsarbeidet, og at frivilligheten kan spille en særlig viktig rolle for å skape felleskap, tillit og tilhørighet mellom lokalsamfunn og innvandrere. Disse organisasjonene kan nå fram på andre måter enn offentlige myndigheter og besitter ofte unik kompetanse og unike nettverk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, mener frivillige organisasjoner spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivilligheten skaper de gode møteplassene hvor nordmenn og innvandrere kan møtes til felles aktiviteter på tvers av ulikheter.

Flertallet mener det er viktig å bekjempe sosial kontroll og diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk i samfunnet. Dette må være en del av informasjons- og holdningsarbeidet også i forbindelse med integrering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet. Disse medlemmer viser til kap. 291 post 71, som foreslås økt med 17 900 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 134 953 000 kroner.

Disse medlemmer viser til budsjettforliket, hvor tilskuddet til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet økes med 17 900 000 kroner, som fordeles på følgende måte:

- Språkopplæringsprogrammet KIA Velferd: 8 000 000 kroner
- Peacepainting: 1 000 000 kroner

- SOS-barnebyer (SAMAN-prosjekt): 1 000 000 kroner
- Antirasistisk senter: 2 900 000 kroner
- LIM (Likestilling, integrering, mangfold): 1 300 000 kroner
- Mirasenteret: 1 100 000 kroner
- Født Fri: 1 000 000 kroner
- Minotenk: 1 000 000 kroner
- Organisasjonen Mot Offentlig Diskriminering (OMOD): 600 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er viktig å bekjempe fordommer og bidra til likestilling for mennesker med ulik seksuell orientering, også blant innvandrere. Disse medlemmer viser til regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk 2017–2020. Et tiltak i planen er å bidra til mer informasjon om LHBTIQ i introduksjonsordningen og i undervisningen i samfunnskunnskap. Videre fremkommer det at for å nå frem til LHBTIQ-personer med innvandrerbakgrunn gjennom introduksjonsordningen, er det viktig at programrådgiverne i kommunene har god kunnskap på dette området. Dette temaet skal regelmessig tas opp på samlinger for programrådgiverne. Disse medlemmer understreker betydningen av dette arbeidet, og mener det også bør vurderes om frivillige organisasjoner kan spille en større rolle i arbeidet på området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener innvandrersamfunnsorganisasjoner og annen frivillig virksomhet er helt avgjørende for den gode integreringen som foregår i mange kommuner i hele landet. Det er et felles ansvar å bekjempe sosial kontroll. Alle skal ha frihet til å være seg selv, til å delta og til å bryte ut dersom de opplever begrensninger i sin frihet. Alle i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i sosiale sammenkomster, fritidstilbud, arbeid og annet samfunnsliv. Derfor styrker Arbeiderpartiet bevilgningen til nasjonale organisasjoner som blant annet bekjemper sosial kontroll eller gir enkeltmennesker mulighet til å delta i organisasjonsliv og samfunnsdebatt, i sitt alternative statsbudsjett for 2019. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der posten økes med 32,9 mill. kroner i forhold til regjeringens budsjett. Disse medlemmer ønsker å styrke alle organisasjonene som mottar støtte, med unntak av Human Rights Service, som Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 foreslår at ikke skal motta noen støtte. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det øremerkes 0,4 mill. kroner til organisasjonen Just Unity og 3 mill. kroner til Antirasistisk Senter. Resten av

bevilgningen fordeles på ordinær måte. Disse medlemmer ønsker også å øremerke 2,5 mill. kroner til organisasjonen Bydelsmødre.

Disse medlemmer mener at å bekjempe sosial kontroll og negative holdninger mot LHBTI+-personer er avgjørende for å sikre god integrering. Disse medlemmer vil sette av 900 000 kroner til organisasjonen Skeiv Verden til å utvikle et program for ansatte i introduksjonsordningen. Dette programmet skal ha som mål å bekjempe negative holdninger og styrke opplæringen om LHBTI+-personer for elever i introduksjonsordningen.

Disse medlemmer viser til at 10 mill. kroner på denne posten skal brukes til NOKUT, jf. merknad under kap. 290 post 1.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag, til frivillig arbeid på integreringsfeltet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke bevilgningen med totalt 10 mill. kroner til frivillige organisasjoner, 5 mill. kroner til å støtte opp om de frivillige organisasjonene for å gjøre integreringsarbeid i forbindelse med områdesatsinger. De frivillige kan nå flere enn mange statlige eller kommunale tiltak kan, og er svært viktig for å ha levende og aktive lokalsamfunn. Dette medlem viser til at dette er sentralt for å lykkes med integrering og skape gode bomiljø.

Dette medlem vil videre vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 om å kutte ut støtten til Human Rights Service, som i dag får støtte under denne posten, slik at forslaget i alternativt statsbudsjett fører til en økning på posten med 8,655 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Organisasjonen er ikke en ressurs på integreringsfeltet og består i hovedsak av en nettside som er kritisk til innvandring og islam. Dette er ikke med på å skape en god debatt om innvandring og integrering, men sprer i hovedsak hatretorikk og skaper et skille mellom «oss» og «dem», noe som svekker integreringen. I stedet foreslås det i det alternative budsjettet å øke støtten til Antirasistisk Senter med 3 mill. kroner å øke støtten til organisasjonen Fargespill med 1 mill. kroner, og å øke støtten til organisasjonen SEIF – Selvhjelp for innvandrere – med 1 mill. kroner. Dette er organisasjoner som aktivt bidrar til integrering og til å gi innvandrere en plass i det norske samfunnet.

Dette medlem viser for øvrig til Representantforslag 120 S (2017–2018) fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Petter Eide og Kari Elisabeth

Kaski om tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, og til Innst. 261 S (2017–2018).

3.3.2.9 POST 72 STATS-AUTORISASJONSORDNINGEN FOR TOLKER M.M.

Komiteen viser til at bevilgningen skal finansiere den faglige og administrative gjennomføringen av autorisasjonssprøven for tolker.

3.3.2.10 POST 73 TILSKUDD

Komiteen viser til at målet med bevilgningen er å øke arbeids- og samfunnsdeltakelsen til innvandrere og deres barn, og brukes til mentor- og traineeordninger for personer med innvandrerbakgrunn og til tilskudd for deltakelse i nasjonale og internasjonale kunnskapsfora.

3.3.3 Kap. 292 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Tidligere kap. 497.

Komiteen mener at opplæring i norsk og samfunnskunnskap er grunnleggende for alt integreringsarbeid. Gode kunnskaper på disse områdene er avgjørende for å komme i jobb og for å være aktive deltagere i det norske samfunnet i sin alminnelighet. Arbeid og deltakelse motvirker utenforskap og avhengighet av trygdeytelser.

3.3.3.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres*

Komiteen viser til de generelle merknadene fra departementet for post 21, der det fremgår at midlene under denne posten skal gå til å utvikle kompetanse, metoder og læringsressurser for den obligatoriske opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Komiteen viser særlig til det arbeidet som er gjort ved Høyskolen i Innlandet, Høyskolen på Vestlandet og Universitet i Bergen for å utvikle nye utdanningstilbud i norsk som andrespråk for lærere som underviser etter læreplan i norsk og samfunnskunnskap, og støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har foreslått en rekke tiltak for å styrke tilbudet om norskopplæring, herunder å øke bevilgningen til kompetanseutvikling for lærere med 16 mill. kroner.

3.3.3.2 POST 22 PRØVER I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen mener prøvene i norsk og samfunnskunnskap er en viktig del av kvalifiseringsarbeidet, og støtter det arbeidet som gjøres for å forbedre disse.

3.3.3.3 POST 60 TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen understreker behovet for at kommunene gir et godt tilbud i opplæringen i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere med rett og/eller plikt til opplæring.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på at deltakelse i norskopplæring og i opplæring i norsk kultur og norske verdier er obligatorisk for beboere i asylmottak fra 1. september 2018. Dette vil bidra til raskere og bedre integrering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener kvalifiseringen for asylsøkere som skal bli i Norge, bør starte allerede fra dag én i mottak, med opplæring i språk og samfunnskunnskap.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det settes av 6,75 mill. kroner til å øke til 250 timer norskopplæring i asylmottak.

Komiteen mener språk er nøkkelen til arbeidsliv og utdanning og dermed en helt sentral del av integrering. Fordi språk er en av nøklene til samfunnsforståelse og til arbeid, vil det for de fleste være helt avgjørende å lære norsk språk for å bli en del av det norske samfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener det er et paradoks at regjeringen som kuttet i norskopplæring på mottak, nå skal innføre obligatoriske kurs på de samme mottakene. Flertallet viser til at norskopplæring er et av de viktigste tiltakene for å kunne ta del i det norske samfunnet og lære seg norsk kultur, og at dette allerede er temaer som er dekt på norske mottak og i forberedende kurs for kvoteflyktninger. Flertallet mener det derfor er et faretegn at antallet som har mottatt norskopplæring, har falt fra 58 pst. i 2016 til 31 pst. i 2017, og viser til at dette nok skyldes at mange har opplevd å måtte flytte svært mange ganger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag til økt innsats på norskopplæring i mottak.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en økning på 10,7 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at det i regjeringens budsjettforslag foreslås å sette av midler til utvikling av moduler i introduksjonsprogrammet, samt kompetansetiltak for lærere i norskopplæringen. Et viktig aspekt er behovet for å arbeide målrettet med å endre negative holdninger overfor skeive personer. Dette tar tid og krever at vi tidlig og aktivt bruker de arenaene vi kan. Dette medlem viser til flere tilbakemeldinger om voksenopplæringene rundt om i landet som opplever negativ sosial kontroll, mobbing, trakassering og usikre ansatte. I verste fall fører dette til at elever kan få psykiske utfordringer og faller ut av skolen. Under introduksjonsprogrammet er mange samlet, og det er en god arena for å arbeide mot negativ sosial kontroll og fordommer, og for verdier som vi definerer som viktige i det norske fellesskapet. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig å inkludere dette aspektet og sørge for tilstrekkelige kompetansetiltak. Skeiv Verden har utviklet kompetansehevende kurs for ansatte i voksenopplæringen med mål om å sikre både kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold og kulturkompetanse. En vesentlig del av kurset handler om konkrete verktøy, øvelser og metoder for å ta opp tematikken, og Skeiv Verden har vært ønsket som foredragsholdere og har drevet fagdager for disse lærerne. Dette medlem mener at dette arbeidet bør løftes og styrkes videre.

På den bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold og kulturkompetanse i voksenopplæringen gjennom å styrke Skeiv Verdens arbeid opp mot voksenopplæringen på dette.»

Kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet

3.3.4 Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

Komiteen vil understreke at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger. Komiteen viser til at Utlendingsdirektoratet (UDI) skal iverksette innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikk innenfor Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde, samt gi faglig baserte bidrag til utviklingen av regelverk og politikk på området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener kvoteflyktninger er den sikreste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker som skal ha varig beskyttelse. Antallet kvoteflyktninger må til enhver tid vurderes opp mot anbefalingene fra FN, mot hvor mange asylsøkere som kommer til landet, og mulighetene for rask og god integrering i Norge.

Disse medlemmer viser til at med bakgrunn i reduserte asylankomster over flere år, og lavere familie-

gjenforening, støtter Arbeiderpartiet forslaget om 3 000 kvoteflyktninger i 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått å motta 2 000 kvoteflyktninger. Dette medfører en innsparing på 256 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, av disse foreslås 248 mill. kroner i økt satsing på ulike integreringstiltak i Norge. Disse medlemmer vil understreke at antall kvoteflyktninger må vurderes opp mot mulighetene for rask og god integrering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at norske myndigheter gjentatte ganger har fått kritikk av FN. I løpet av 2018 har FNs barnekomité, menneskerettighetskomité og torturkomité alle kritisert Norge for å diskriminere de enslige mindreårige flyktningene og gi dem dårligere omsorg enn det norske barn får. Til tross for dette forsvaret regjeringen behandlingen av de mindreårige. Nasjonal institusjon for menneskerettigheter har slått fast at dette er en usaklig forskjellsbehandling av en gruppe barn i Norge. Det er stor forskjell på det bo- og omsorgstilbudet som enslige mindreårige får, og det andre barn i Norge får. Omsorgstilbudet til andre barn i Norge er regulert i barnevernloven, og det stilles krav til blant annet bemanning, tilsyn og materiell standard. Omsorgstilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år er ikke regulert verken i lov eller forskrift. Det er bredt dokumentert at omsorgstilbudet som gis enslige mindreårige, ikke er godt nok. I mars i år lanserte Fafo-rapporten «Et trygt sted å vente». Den viser tydelige svakheter i styringsformen av mottakene, og at det er store forskjeller i den omsorgen som gis. Funnene tyder også på at enslige mindreårige ikke får god nok helsehjelp, og at enkelte mottak heller ikke i tilstrekkelig grad følger opp grunnleggende omsorgsfunksjoner som å sørge for at ungdommene får i seg tilstrekkelig mat eller legger til rette for nok søvn.

Dette medlem viser til at regjeringen ikke har satt av noen midler til at barnevernet skal overta omsorgen for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år, slik mange anbefaler. Siden det kom færre enslige mindreårige over 15 år til Norge i 2018, og det forventes at det kommer enda færre i 2019, så frigir det midler og kapasitet som kan benyttes til å overføre omsorgen for denne gruppen sårbare ungdommer til barnevernet.

Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å begynne å overføre ansvaret fra utlendingsmyndighetene til barnevernet. Dette innebærer å flytte midler fra ramme 6 til ramme 2, og dette medlem vil vise til dette videre under de konkrete postene.

Dette medlem vil vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 om å ta imot 5 000 overføringsflyktninger gjennom FNs system. Norge står i en historisk god posisjon for å kunne ta imot og integrere flyktninger gjennom FNs mekanisme for fordeling av ansvar for flyktninger. Dette må komme i tillegg til hjelp i nærområdene, men i dagens flyktningkrise i verden er det klart at for noen er det ikke et alternativ å kunne komme seg ut av en flyktningssituasjon i leirene. Dette medlem er overrasket over at Senterpartiet, i den situasjonen både Norge og verden er i i dag, i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har foreslått å ta imot færre overføringsflyktninger enn regjeringen foreslår, og dermed bruker dette som salderingspost.

3.3.4.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten dekker utgifter til drift av UDI. UDI hadde en bemanning per 31. august 2018 tilsvarende 872 årsverk. UDI har redusert tallet på ubehandlede oppholdssaker med 23 pst. fra utgangen av 2016 til utgangen av 2017. Totalt behandlet UDI 103 000 oppholdssaker i 2017 mot ca. 91 000 i 2016.

Komiteen ser at det er en nedgang i ubehandlede saker for alle typer med unntak av arbeidssaker. Grunnen til dette er at det kom inn 12 500 flere søknader om arbeidstillatelse enn forventet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bevilgningen på posten Driftsutgifter.

Disse medlemmer viser til kap. 490 post 1, som foreslås økt med 6 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 1 034 196 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ønsker å øke bevilgningene på posten for å styrke arbeidet med tilbakekall av oppholdstillatelse som er gitt på feil grunnlag, og til å utvide bruken av DNA-testing i familiesaker.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet øker posten med 2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til å skaffe mer barnefaglig kompetanse i asylkjeden i Utlendingsdirektoratet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener asylsakene og familiegjenforeningssakene må prioriteres høyere, og at arbeidet med tilbakekall av statsborgerskap skal prioriteres ned. Dette medlem mener arbeidet med å innvilge statsborgerskap må være av høy kvalitet, slik at feil unngås, og viser videre til Representantforslag 43 S (2018–2019) om å sette foreldelsesfrist i slike saker. Videre støtter dette medlem arbeidet med å utvide bruken av DNA-testing i familiegjenforeningsaker.

Dette medlem er uenig i at myndighetene skal prioritere stor kapasitet i forvaltningen til å lete gjennom gamle saker for å finne personer som det er mulig å kalle tilbake statsborgerskap for. Dette er ofte gamle saker, og dette medlem vil vise til Representantforslag 43 S (2018–2019) om en foreldelsesfrist for tilbakekall av statsborgerskap. En foreldelsesfrist er rimelig på samme måte som det i dag er i saker om alvorlig kriminalitet, f.eks. i bedragerisaker. Dette medlem er også uenig i politikken knyttet til opphør av oppholdstillatelse på grunn av endringer i hjemlandet, slik det gjennomføres i instruks GI-14/2016. Dette medlem vil vise til rapport fra Norsk organisasjon for asylsøkere: «Et liv i usikkerhet», hvor det blant annet konkluderes med:

«Regjeringens instruks om opphør av flyktningstatus er mangelfullt utredet og i strid med FNs flyktningkonvensjon og menneskerettighetene. Opphør er et symbolpolitisk tiltak, som har påført tusenvis av flyktninger i Norge stor usikkerhet og vært til hinder for integrering.»

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er gjort en innsparing ved ikke å videreføre denne politikken.

3.3.4.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall asylsøkere, botiden i mottak og sammensetningen av beboergruppen. Botiden påvirkes av en rekke faktorer, der spesielt saksbehandlingstiden i asylsaker, bosettingstakten og retur gjennomføringen er viktig. Komiteen viser til at bevilgningsforslaget for 2019 er basert på en prognose på 3 000 asylsøkere i 2019, og et anslag om gjennomsnittlig belegg i mottak på om lag 2 560 personer, hvorav om lag 84 personer er i mottak for enslige mindreårige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det høsten 2018 ble avslørt at unge menn på asylmottak i Norge utnyttet. Det er forbudt etter norsk straffelov å utnytte noen seksuelt. Flertallet kan ikke se at regjeringen har svart godt nok på hvilket ansvar regjeringen har for å forhindre dette. Regjeringen må sørge for at det innføres ret-

ningslinjer ved alle asylmottak som skal forhindre seksuell utnyttelse av alle beboere, samt rutiner for at alle beboerne har kjennskap til disse retningslinjene og rett på et varslingsystem som fanger opp uønsket seksuell oppmerksomhet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for reduserte kostnader.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 om å starte overføringen av ansvaret for enslige mindreårige flyktninger til barnevernet i stedet for utlendingsmyndighetene. Dette innebærer å overføre 28 mill. kroner fra denne posten til ramme 2.

Dette medlem går også imot ordningen med betalingskort uten mulighet for kontantuttak for stønader i asylmottak og mener dette er både en byråkratisk og svært unødvendig måte å kontrollere asylsøkere på. Dermed foreslås det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 å redusere bevilgningen tilsvarende kostnaden for dette prosjektet på 5,3 mill. kroner.

3.3.4.3 POST 22 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, TOLK OG OVERSETTELSE

Komiteen viser til at posten dekker tolking og oversettelse i kommunikasjonen mellom søker og UDI i første instans. Bevilgningen skal også dekke kvalitets-sikringsarbeid i forbindelse med intervju og oversettelser. Videre dekker bevilgningen utgifter til nødvendig oversettelse av originaldokumenter. Som følge av lavere prognose for antall asylsøkere, og at det er anslått at det vil være behov for at UDI behandler et lavere antall asylsøknader i 2019, foreslås bevilgningen redusert.

Komiteen har merket seg tilbakemeldinger på at det kan være varierende kvalitet på tolketjenestene hos UDI og UNE. Komiteen mener det er viktig å sørge for å sikre god kvalitet på tolketjenester, da dette er avgjørende for å sikre ivaretagelse av rettssikkerheten i sakene.

3.3.4.4 POST 23 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KUNNSKAPS-UTVIKLING, *kan overføres*

Komiteen viser til at bevilgningen skal brukes til å understøtte UDIs oppgaveløsning gjennom kunnskapsutvikling om innvandring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet øker posten med 6 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag for å skaffe mer barnefaglig kompetanse i asylkjeden.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å utsette deler av investeringen, noe som gir en innsparing på 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.3.4.5 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIEKHOLD, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for reduserte kostnader.

3.3.4.6 POST 60 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER FOR ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at vertskommunetilskuddet skal dekke utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak i kommunen. I tillegg til det ordinære vertskommunetilskuddet omfatter ordningen et særtilskudd ved omsorgsplassering og tilskudd til kommuner som har inngått avtale med UDI om alternativ mottaksplassering av asylsøkere. Tilskuddsordningen forvaltes av UDI og utbetales automatisk kvartalsvis av UDI når det foreligger kontrakt med asylmottakets driftsoperatør i den respektive kommunen. Kommunene trenger ikke å søke om tilskudd. Bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall mottak, antall vertskommuner, og antall plasser.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at barn i asylmottak har særlig behov for trygge rammer, sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn. Dette medlem mener at alle barn i asylmottak bør få mulighet til å leve et mest mulig normalt barneliv, og de må derfor få tilbud om barnehageplass, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke bevilgningen med 26,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å sikre alle barn i mottak plass i barnehager. Barnehager er den aller viktigste integreringsarenaen for de yngste barna, som også bidrar til integrering av foreldrene. Gjennom sosialisering og språkstimulering i barnehagen vil barna også være bedre rustet ved skolestart.

Dette medlem vil også vise til forslag i samme alternative budsjett om å øke posten med 0,5 mill. kroner for å gjennomføre flytting av ansvaret for enslige mindreårige fra utlendingsmyndighetene til barnevernet.

3.3.4.7 POST 70 STØNADER TIL BEBOERE I ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til stønadsordning for økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak som ikke kan dekke dette selv, og andre nødvendige ytelser. Øko-

nomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak utbetales av driftsoperatører av asylmottak og blir refundert av UDI.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til stønader til beboere i asylmottak.

Disse medlemmer viser til kap. 490 post 70, som foreslås økt med 1 100 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 75 378 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at økningen på 1,1 mill. kroner skal brukes til å fjerne taket på 10 000 kroner til barnefamilier i asylmottak.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at ytelser til livsopphold for personer i mottak skal sikre midler til mottaksbeboere som ikke på annen måte er i stand til å dekke sine økonomiske behov.

Disse medlemmer viser til at Utlendingsdirektoratet (UDI) jobber med å ferdigstille arbeidet med å innføre elektroniske betalingskort med begrenset adgang til kontantuttak til beboere i mottak. Ordningen med betalingskort skal hindre at asylsøkere blir presset til å bruke ytelsene til å betale gjeld til menneskesmuglere eller at de blir presset til å sende penger til familien. Disse medlemmer understreker at ingen skal sulte eller lide nød mens de oppholder seg i mottak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det har vært flere høringsinstanser som har pekt på at ytelsene til dem som bor på mottak, er for små til å dekke basisbehov for mat. Et tak på 10 000 kroner til barnefamilier uten å ta hensyn til faktisk behov kan ikke forsvares.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å øke stønaden til barnefamilier på asylmottak med 4,1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet har videre foretatt en omdisponering i Senterpartiets opprinnelige opplegg til ramme 6 ved at 1,1 mill. kroner er flyttet fra kap. 500 post 1 til kap. 490 post 70, og viser til at dette skal brukes til å fjerne taket på 10 000 kroner til barnefamilier i asylmottak.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alterna-

tive statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås å øke støtten med 18,2 mill. kroner, slik at også de på asylmottak kan kjøpe nok og sunn mat.

Det foreslås videre å starte overføringen av ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere fra utlendingsmyndighetene til barnevernet, noe som innebærer å flytte 1,5 mill. kroner fra denne posten til ramme 2.

3.3.4.8 POST 71 TILSKUDD TIL AKTIVITETSTILBUD FOR BARN I ASYLMOTTAK, OG VEILEDNING FOR AU PAIRER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til tilskuddsordning for aktivitetstilbud for barn i mottak. Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til at barn i mottak får en meningsfull hverdag og en så normalisert barndom som mulig innenfor rammene av et asylmottak. Tilskuddsordningen skal bidra til fysisk aktivitet, tilegning av ferdigheter gjennom forskjellige aktiviteter og økt mestingsfølelse for barna. Tilskuddsordningen lyses ut og forvaltes av UDI. Tiltakene har bidratt til at barn i mottak har fått flere muligheter til å være med på sportslige og kulturelle aktiviteter. Komiteen viser til at bevilgningen på posten også omfatter tilskudd til informasjons- og veiledningsordningen til au pairer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer. Disse medlemmer viser til kap. 490 post 71, som foreslås økt med 5 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 19 113 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er satt av 5 mill. kroner til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer.

3.3.4.9 POST 72 INTERNASJONALT MIGRASJONSARBEID, OG ASSISTERT RETUR OG REINTEGRERING I HJEMLANDET, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at formålet med posten er å bidra til at personer med endelig avslag på søknad om beskyttelse og øvrige personer uten lovlig opphold i Norge returnerer til hjemlandet, samt å legge til rette for at flyktninger kan vende tilbake til hjemlandet når det er trygt. Posten forvaltes i hovedsak av UDI.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti

viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere tilskuddet til internasjonalt migrasjonsarbeid og assistert retur og reintegrering i hjemlandet.

Disse medlemmer viser til kap. 490 post 72, som foreslås redusert med 6 400 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 72 069 000 kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at for mennesker som får avslag på sin asylsøknad, er frivillig retur det minst belastende både for enkeltmenneskene og samfunnet. De siste årene har det vært meget få med avslag som velger frivillig, assistert retur. Manglende tillit til myndighetene og manglende realitetsorientering etter avslag kan være forklaringer på dette.

Realitetsorienterende samtaler er et viktig tiltak for å øke antallet assisterte returer. Realitetsorienterende samtaler er ofte en forutsetning for at andre returmotiverende tiltak skal ha effekt og kunne bidra til assistert retur. Samtalene har størst effekt om de gjennomføres av en uavhengig aktør.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslår derfor et fast veiledningsprogram for assistert retur fra en uavhengig aktør. En fast, oppdragsbasert ordning vil øke effekten av veiledningen og sikre at opparbeidet kompetanse og erfaring videreføres og utvikles.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor det er satt av 5 mill. kroner til dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det gis informasjon om assistert retur gjennom hele asylprosessen fra ankomst og til etter avslag. Dette gjøres av UDI, regionkontorene og returrådgiverne. Gjennom VARP-avtalen gir også IOM slik generell informasjon minst én gang i året på alle mottak, har outreach-kampanjer osv. I tillegg har UDI rammeavtaler med fem organisasjoner om informasjon om assistert retur til målgruppen som bor utenfor mottak. Disse er NOAS, Caritas, Pireus, Hero og Norges multikulturelle senter, og disse gir individuelle samtaler. Tidligere FOU-rapporter viser at det er god kjennskap til tilbudet om assistert retur fra Norge til hjemland hos personer i målgruppen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener frivillig retur er en vesentlig bedre måte å returnere asylsøkere med avslag på oppholdstillatelse,

både for den enkelte og for samfunnet. Det foreslås derfor å videreutvikle arbeidet med frivillig retur. Veiledning om frivillig retur bør styrkes vesentlig for å sikre at retur kan løses på en god og informert måte, i samarbeid med dem det gjelder.

Det vises til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det foreslås en økning på 100 mill. kroner til dette arbeidet.

3.3.4.10 POST 73 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., STØTTETILTAK, *kan nyttes under kap. 291 post 60*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 om å ta imot 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN, og at det fører til en økning på 3,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.4.11 POST 75 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 om å ta imot 5 000 overføringsflyktninger gjennom FN, og at det fører til en økning på 4,4 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.5 Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

Komiteen viser til at etter OECD/DACs (Development Assistance Committee) retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til sine hjemland klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Hvilke utgifter som skal regnes som bistand, er regulert av OECDs retningslinjer. Retningslinjene er internasjonale og standardiserte, og har vært gjeldende siden 1969. Norsk praksis er å innrapportere utgifter knyttet til asylsøkere og flyktningers første år i Norge som bistandsutgifter, i tråd med regelverket fra OECD.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at OECD i samarbeid med medlemslandene har klargjort hvilke flyktningutgifter som kan godkjennes som ODA, og at regjeringen på bakgrunn av dette har gjennomgått norsk praksis våren 2018, og at nye retningslinjer fra OECD er lagt til grunn for beregningene i 2019.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått en økning på post 3 med 4,4 mill. kroner og post 6 med 3,5 mill. kroner på grunn av at det er foreslått å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger fra FN.

3.3.5.1 POST 1 ASSISTERT RETUR FRA NORGE FOR ASYLSØKERE MED AVSLAG, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter til tilrettelegging for at flyktninger skal kunne vende tilbake til hjemlandet og utgifter til at personer med avslag på asylsøknad skal kunne returnere, i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det foreslås i Prop. 1 S (2018–2019) at 1,8 mill. kroner av utgiftene på kap. 490 postene 1 og 72 knyttet til reise og administrative utgifter ifm. assistert retur og tilbakevending blir innrapportert som utviklingshjelp.

3.3.5.2 POST 3 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det foreslås i Prop. 1 S (2018–2019) at 13,3 mill. kroner av utgiftene på kap. 490 post 1 og post 75, knyttet til administrative tjenester i forbindelse med flyktningers reise, rapporteres som utviklingshjelp.

3.3.5.3 POST 4 ASYLMOTTAK, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp.

3.3.5.4 POST 5 REFUSJONSINNTEKTER

Komiteen viser til at posten består av refusjon for andre virksomheters bruk av IKT-systemet DUF, samt andre mindre refusjoner. Det foreslås i Prop. 1 S (2018–2019) at bevilgningen på kap. 490 post 1 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 3490 post 5, jf. forslag til vedtak.

3.3.5.5 POST 6 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter knyttet til gjenbosetting av flyktninger kan i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det foreslås i Prop. 1 S (2018–2019) at utgiftene på kap. 490 post 73 blir rapportert inn som utviklingshjelp.

3.3.5.6 POST 8 INTERNASJONALT MIGRASJONSARBEID OG REINTEGRERING I HEMLANDET, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom

budsjettforliket vil redusere tilskuddet til Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter.

Disse medlemmer viser til kap. 3490 post 8, som foreslås redusert med 6 400 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 55 128 000 kroner.

3.3.6 Kap. 491 Utlendingsnemnda

3.3.6.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 21*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bevilgningen på post 1 Driftsutgifter, *kan nyttes under post 21*.

Disse medlemmer viser til kap. 491 post 1, som foreslås økt med 2 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 293 582 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet setter av 2 mill. kroner til å styrke den barnefaglige kompetansen i asylkjeden i Utlendingsnemnda.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 hvor det foreslått en innsparing på posten på grunn av mindre forbruk ved ikke å tilbakekalle oppholdstillatelser for å sende personer tilbake til hjemlandet, og mindre tilbakekall av statsborgerskap.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.7 Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.7.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.7.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 70*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.7.3 POST 25 NYTT REGJERINGSKVARTAL, *kan overføres*

Komiteen viser til at byggingen av regjeringskvartalet er en av de største enkeltstående offentlige anskaffelsene som vil gjøres i Norge i tiårene framover. Komiteen viser til vedtak i Representantforslag 103 S (2017–2018) og Innst. 274 S (2017–2018), hvor Stortinget ber regjeringen legge til rette for at bygging av regjeringskvartalet skal bidra til innovasjon og utvikling hos norske leverandører i tråd med målene for Nasjonalt program for leverandørutvikling. I tillegg til at regjeringskvartalet skal stå som et eksempel på god norsk byggeskikk og arkitektur, og at tre skal være et viktig element i det nye regjeringskvartalet.

Komiteen forutsetter at regjeringskvartalet prosjekteres innenfor forsvarlige økonomiske rammer, hvor en ikke går på akkord med sikkerhet. I den videre prosjekteringen av nytt regjeringskvartal må det legges til rette for materialvalg som kan tilfredsstille høye krav til sikkerhet og terrorsikring. Dette uavhengig av om de skal brukes i bærende konstruksjoner, fasader eller andre elementer.

3.3.7.4 POST 50 FORSKNINGSPROGRAMMER

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere tilskuddet til forskningsprogrammer. Reduksjonen innebærer at regjeringens forslag til bevilgningsøkninger på 10 mill. kroner til FORKOMMUNE og 10 mill. kroner til IKTPLUSSE reduseres med 5 mill. kroner for hvert av programmene, slik at FORKOMMUNE får 5 mill. kroner og IKTPLUSSE får til sammen 14,75 mill. kroner. Disse medlemmer viser til kap. 500 post 50, som foreslås redusert med 10 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 84 000 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet reduserer posten med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

3.3.8 Distrikts- og regionalpolitikk

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialis-

tisk Venstreparti, mener samfunnsutviklerrollen er en hovedoppgave for fylkeskommunene og at midlene under dette kapittelet er av stor betydning for å fylle rollen. I regjeringens budsjettforslag for 2019 reduseres de totale bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikk med 223 mill. kroner. Dette er en videreføring av bevilgningskuttene til regional utvikling de siste fem årene. Til sammen er bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikken mer enn halvert i perioden fra 2014 til 2019, sammenlignet med regjeringens budsjettforslag for 2014 fra regjeringen Stoltenberg II. Det vises i denne sammenheng til uttalelser fra KS, hvor det heter at reduksjonen i regionale utviklingsmidler er sterkt negativt for fylkeskommunenes arbeid med samfunnsutvikling. Kuttet står i sterk kontrast til intensjonene bak regionreformen om å styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det går bra i Norge. Den økonomiske veksten er på vei opp, etterspørselen etter arbeidskraft har økt markert, og arbeidsledigheten går ned. Bare i løpet av første halvår i år økte sysselsettingen med vel 20 000 personer. Antall registrerte ledige har avtatt over hele landet. Nedgangen har vært markert i yrker og regioner som ble rammet av fallet i oljeprisen. Gjennom gode vilkår for næringslivet og sterke kommuner legger regjeringen til rette for nye, trygge jobber og bærekraftige velferdskommuner i hele landet. Disse medlemmer er opptatt av å sikre vekstkraft i hele landet, men da må vi gjøre det viktigste først – vi må satse på det som legger grunnlaget for at folk kan bo i hele Norge, nemlig at de har en jobb å gå til.

Disse medlemmer viser til at store deler av Distrikts-Norge i mindre grad ble påvirket av fallet i oljeprisen enn resten av landet og opplever stigende sysselsetting. I møte med oljeprisfallet brukte regjeringen finanspolitikken aktivt for å motvirke arbeidsledighet og lette nødvendige omstillinger. Sammen med lave renter, en markert svekkelse av kronen og ansvarlige lønnsoppgjør har det gitt oppgangen styrke, også i Distrikts-Norge. I etterkant av oljeprisfallet tok mange bedrifter tak i mulighetene som lå der. Norske varer og tjenester ble billigere utenlands, reiselivsnæringen vokste, og vokser fortsatt. Det er noe vi kan bygge videre på for enda sterkere distrikter.

Regjeringen har foreslått reduksjon i de regionale utviklingsmidlene. Disse medlemmer viser til at regjeringen samtidig foreslår økte bevilgninger til samferdsel og andre næringsrettede tiltak som vil styrke vekstkraften i hele landet. Regjeringen har foreslått å bruke 42,7 mrd. kroner i 2019 til innsats og tiltak som vil bety mye for hele Distrikts-Norge. Det er en økning på 4 pst. sammenlignet med tilsvarende tiltak for 2018. Det største virkemiddelet er den differensierte arbeidsgiver-

avgiften, som innebærer at bedrifter og offentlig sektor i distriktene sparer om lag 15,4 mrd. kroner i 2019. Bevilgningene til samferdsel har økt med om lag 75 pst. i regjeringssperioden. Disse medlemmer mener dette reduserer avstander, binder lokalsamfunn sammen og gir nye muligheter for folk og næringsliv i hele landet.

Disse medlemmer mener det er viktig å fortsette arbeidet med å legge til rette for levende lokalsamfunn og vekst i hele Norge. Disse medlemmer ser frem til den varslede distriktsmeldingen fra regjeringen i 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er sentralt å bygge sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir ifølge regjeringens egne rapporter flere arbeidsplasser, høyere fortjeneste for de bedriftene som mottar tilskuddene, god samfunnsutvikling og flere skatteinntekter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at dette også styrker lokaldemokratiet ved at de folkevalgte i fylkeskommunene kan prioritere midlene. Dette medlem viser til at regjeringen, på tross av at rapportene tilsier at flere av tilskuddene gir sterkere bedrifter i distriktene, kutter hele kategorien med 223 mill. kroner.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor satsingen på ulike regionale tilskudd for næringsutvikling i programkategorien 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk økes med 413 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.9 Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene

Komiteen viser til at kommunene har ansvar for å sikre gode levekår og et likeverdig tjenestetilbud lokalt, og samtidig være en pådriver for lokalsamfunns- og næringsutvikling.

Komiteen merker seg at det i budsjettomtalen fra departementet vises til at de bedriftsrettede låne- og tilskuddsordningene i distriktene utløste om lag det tredobbelte i annen kapital til prosjektene i 2017.

Komiteen merker seg at bedriftene som har mottatt lån eller tilskudd fra ordningen, har en gjennomsnittlig høyere vekst i verdiskaping tilsvarende 5,6 prosentpoeng sammenlignet med andre bedrifter. Videre viser departementets omtale til at prosjektene er gode også der bedriftene er lokalisert i områder med store avstander og tynne næringsmiljøer. Bedrifter som har mottatt tilskudd eller lån fra de bedriftsrettede låne- og tilskuddsordningene i distriktene, viser en gjennom-

snittlig høyere vekst i antall ansatte på 6,1 prosentpoeng mot sammenlignbare bedrifter.

Komiteen merker seg at departementet på bakgrunn av tilbakemeldinger om vurderingen som ble gjort ved sammensetningen av ny distriktsindeks, vil få gjennomført en ekstern faglig gjennomgang av distriktsindeksen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at sterke distrikt og lokalsamfunn forutsetter at kommuner og fylker har tilstrekkelig kapital og ressurser til å gjøre politiske grep og satsinger som sikrer arbeidsplasser og muligheter som ellers i landet. Fylkeskommunene har vist at de har evne og vilje til å være en motor i dette arbeidet. Rapportene viser at disse tilskuddene gir gode resultater både i nærings- og lokalsamfunnsutvikling. Dette medlem mener at regjeringen gjennom kutt på disse vellykkede tilskuddene viser at den ikke er interessert i å verken satse på fylkene eller på distriktene eller i å gi fylkene muligheter til å drive fram god regional utvikling.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2019, hvor det er foreslått en økning på posten på 203 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.9.1 POST 62 BEDRIFTSRETTEDE LÅNE- OG TILSKUDDSDORDNINGER I DISTRIKTENE, *kan nyttes under post 64*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 34,6 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer konstaterer at bevilgningene til regionale utviklingsmidler gjennom fylkeskommunene er svært viktige tiltak for å fremme utvikling av næringsvirksomhet og arbeidsplasser i distriktene. De fleste fylkeskommunene har påpekt viktigheten av de regionale utviklingsmidlene.

3.3.9.2 POST 64 INKLUDERENDE OG VEKSTKRAFTIGE LOKALSAMFUNN, *kan nyttes under post 62*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 104,4 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer

viser til at målet for ordningene under post 64 er inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer. Midlene forvaltes av fylkeskommunene, som selv velger hvordan de organiserer arbeidet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke bevilgningen med 140 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Skal vi fortsatt ta vare på muligheten til å bo der vi ønsker i landet, så er det nødvendig å sette distriktene i stand til å styrke næringer og legge til rette for desentraliserte arbeidsplasser. Flere som ønsker å flytte ut i distriktene, stanses fordi det ikke er et tilstrekkelig arbeidsmarked. Derfor må det å bygge lokalsamfunn være en prioritert oppgave for fylkene, og da er det nødvendig med tilstrekkelige tilskudd fra staten.

3.3.9.3 POST 70 BEDRIFTSRETTEDE PROGRAMMER I DISTRIKTENE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 40 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke bevilgningen til de bedriftsrettede programmene i distriktene med 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.9.4 POST 73 MERKUR-PROGRAMMET, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til Merkur-programmet.

Disse medlemmer viser til kap. 550 post 73, som foreslås økt med 10 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 59 708 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 øker posten med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil gi rom for en økt

satsing på å utvikle tjenestetilbudet til innbyggere i spredtbygde områder.

3.3.10 Kap. 553 Omstillingsdyktige regioner

3.3.10.1 POST 60 REGIONALE TILTAK FOR UTVIKLING AV NÆRINGSMILJØER OG TILGANG TIL KOMPETANSE, *kan nyttes under post 63 og 65*

Komiteen viser til at posten er foreslått redusert fra 142 mill. kroner til 47 mill. kroner. Målet for ordningen er samarbeid mellom bedrifter i næringsmiljø og å skape bedre koblinger mellom bedrifter og relevante utdanningsmiljøer for å bidra til å møte næringslivets behov for kunnskap og relevant arbeidskraft. Midlene forvaltes av fylkeskommunen, som selv styrer hvordan de ønsker å organisere ordningen. Forvaltningen av ordningen kan delegeres til Siva, Innovasjon Norge og Forskningsrådet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 95 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 40 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en økt bevilgning på 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at næringslivet ofte fremhever et behov for et tettere samarbeid med utdanningsinstitusjoner for å sikre seg gode nok og relevante kandidater. Da er det behov for å beholde denne ordningen, ikke redusere den slik at den til slutt forsvinner.

3.3.10.2 POST 65 OMSTILLINGSPROGRAMMER VED AKUTTE ENDRINGER I ARBEIDSMARKEDET, *kan nyttes under post 60 og 63*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 32,1 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.10.3 POST 74 NASJONALE TILTAK FOR KLYNGER OG INNOVASJONSMILJØ

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative

statsbudsjett for 2019 øker posten med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet.

3.3.11 Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling

3.3.11.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at Kompetansesenter for utvikling, eller Distriktssenteret, har avdelinger i Steinkjer, Alstahaug og Sogndal. Distriktssenteret skal drive faglige nettverksarenaer for kommuner, fylkeskommuner og andre aktører om lokalt utviklingsarbeid. Distriktssenteret har hatt en sentral rolle i arbeidet med Utviklingsprogram for byregioner gjennom drift av et nasjonalt læringsnettverk mellom deltakerne i programmet.

Komiteen viser til at sekretariatsansvaret for kompetanseutviklingsprogrammet Merkur er flyttet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Distriktssenteret. Bevilgningen til posten økes med 4,4 mill. kroner til dette formål.

3.3.12 Kap. 560 Samiske formål

Komiteen viser til Grunnloven § 108 og sameloven, som sammen utgjør det rettslige grunnlaget for samepolitikken. I tillegg kommer også de føringer som følger av Norges folkerettslige forpliktelser på dette området. Komiteen peker også på at det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet som har det overordnede samordningsansvaret for samepolitikken og skal arbeide for helhet og sammenheng på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Komiteen viser videre til den enighet som foreligger mellom regjeringen og Sametinget om en ny budsjettordning fra 2019, der de årlige bevilgningene til Sametinget i hovedsak skal samles på én post.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 88 mill. kroner til samiske formål ut over regjeringens forslag på ulike budsjettposter.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at samer opplever mer overgrep og vold enn majoritetsbefolkningen. Nå har også fire forskjellige komiteer i FN-systemet anbefalt Norge å gjøre en bedre jobb i slike saker. I en undersøkelse fra 2015 rapporterte 49 pst. av de samiske kvinnene og 35 pst. ikke-samiske kvinner at de var blitt utsatt for vold. Undersøkelsen viste også at det var mer vanlig med seksuell vold overfor samiske kvinner (22 pst.) enn ikke-samiske kvinner (16 pst.). Men også samiske menn rapporterte i 2015 om en høyere forekomst av opplevd vold (40 pst.) enn ikke-samiske menn (23 pst.). Rapporten indikerer at det finnes sær-

skilte utfordringer i samiske miljøer. Det har konsekvenser for statens menneskerettslige ansvar. I årsrapporten anbefaler NIM at det utarbeides en handlingsplan mot vold og overgrep i de samiske miljøene:

«En slik handlingsplan må sørge for mer forskning på temaet, slik at tiltakene som settes inn, er egnet til å beskytte mot og forebygge vold og overgrep. Handlingsplanen bør forankres i det samiske samfunn, ved bruk av fagpersoner, sivile organisasjoner og Sametinget. NIM er ikke alene om en slik anbefaling. FNs kvinnekomité har i sine konkluderende merknader i 2017 anbefalt Norge å sørge for en egen handlingsplan for å hindre vold og seksuelle overgrep i samiske samfunn.»

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen handlingsplan mot vold og overgrep i de samiske miljøene.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at krisesentre og andre støttetiltak for voldsutsatte i samiske områder sikres driftsmidler til å ivareta også denne gruppen voldsutsatte inntil en ny handlingsplan mot vold og overgrep i de samiske miljøene er på plass.»

3.3.12.1 POST 50 SAMISK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNNSLIV

Komiteen støtter at bevilgningene til Sametinget for 2019 i all hovedsak er lagt inn under denne posten. Komiteen viser her til den generelle budsjettomtalen for de relevante områdene i Prop. 1 S (2018–2019) for Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Komiteen merker seg at Røros kommune er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk, og at budsjettet er styrket for å legge til rette for tospråklig forvaltning i Røros kommune og Trøndelag fylkeskommune.

Komiteen støtter også de bidrag som gis til Sameetingets arbeid med det internasjonale urfolksspråkåret 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en styrking på 6,5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der bevilgningene til Sametinget er foreslått økt med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag på denne rammen (ramme 6) og med

6 mill. kroner til Bååstede og 8 mill. kroner til Beaivváš over rammeområde 3 Kultur ut over regjeringens forslag.

3.3.12.2 POST 51 DIVVUN

Komiteen mener det er viktig at det utvikles tidsmessige dataredskaper for å ivareta de samiske språk i en digital hverdag, og støtter Divvuns arbeid på dette området.

3.3.12.3 POST 54 SAMEFOLKETS FOND

Komiteen viser her til omtale av bruken av midlene i Meld. St. 18 (2017–2018) Sametingets virksomhet 2017.

3.3.12.4 POST 55 SAMISK HØGSKOLE

Komiteen viser til den generelle budsjettomtalen for denne posten og vil særlig understreke betydningen av at det utvikles egne nettsider for ungdom. Dette er informasjon om samisk kultur, språk og samfunnsliv som supplerer de foredragene som ellers gjennomføres av Samiske veivisere.

3.3.13 Kap. 567 Nasjonale minoriteter

Komiteen viser til at etniske minoriteter med langvarig tilknytning til Norge defineres som nasjonale minoriteter. Både jøder, kvener/norskfinner, rom (sigøynere), romanifolk/tatere og skogfinner har en historie i landet fra 1800-tallet eller tidligere. Disse gruppene er anerkjent som nasjonale minoriteter.

Komiteen viser til at Norges politikk overfor nasjonale minoriteter er forankret i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, som Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, den europeiske pakten om regions- eller minoritetspråk og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Politikken bygger på prinsippet om likeverd og ikke-diskriminering.

Komiteen viser til at det er et mål at de nasjonale minoritetene, i dialog med offentlige myndigheter, selv skal kunne ta aktivt del i arbeidet med å bevare og utvikle eget språk og egen kultur.

Komiteen viser også til at regjeringen har lagt fram en handlingsplan mot antisemittisme for perioden 2016–2020. Målet er at de elleve tiltakene skal bidra til å redusere antisemittisme i Norge.

Komiteen viser til at regjeringen har lagt fram Måltrettet plan 2017–2021 – videre innsats for kvensk språk. Siden tilskuddsordningen for kvensk språk og kultur ble opprettet i 2015, har bevilgningene blitt fordoblet.

Komiteen viser også til opprettelsen av Romano kher – Romskultur og ressursenter som en del av kollektiv oppreisning for rom. Senteret åpnet 1. mars 2018. På kort tid har rom og Kirkens bymisjon lagd et aktivt og

innholdsrikt senter, hvor det er et spesielt fokus på barn og unge. Målet er å styrke roms kultur og språk og bedre integrering av norske rom.

Komiteen viser til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 28. november 2018, der det opplyses at departementet tidligere i år etablerte en referansegruppe som skal se på oppfølgingen av NOU 2015:7. Gruppen består av representanter for romanifolket/tatene. Den første saken som ble tatt opp, var videre forvaltning av den kollektive oppreisningen til romanifolket/tatene. Et av forslagene som kom opp i gruppen – og som et flertall stilte seg bak – var å overføre forvaltningen av midlene til Kulturrådet.

13. september 2018 besluttet derfor kommunal- og moderniseringsministeren og kulturministeren at forvaltningen av den kollektive oppreisningen skal overføres til Kulturrådet. Departementet skal fastsette regelverket for den nye tilskuddsordningen som forskrift. Et forslag til forskrift vil bli sendt på høring, slik at alle som ønsker det, kan få si sin mening om hvordan ordningen skal utformes. Departementet skriver at de er opptatt av å inkludere romanifolket/tatene i arbeidet med den nye ordningen.

Komiteen vil understreke viktigheten av at målet med den nye ordningen, nemlig å bidra til å gjenreise, utvikle og synliggjøre romanifolkets/tatenes kultur og historie, ikke er endret, og at dette må følges opp.

Komiteen støtter forslaget om en ny forvaltningsmodell for den kollektive oppreisningen til romanifolket/tatene, og at den forvaltes av Kulturrådet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det er foreslått en styrking på 3,5 mill. kroner til nasjonale minoriteter ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk Skogfinsk Museum er det nasjonale museet for den nasjonale minoriteten av skogfinner i Norge.

Skogfinnene startet arbeidet for et museumsbygg i 1997 for å kunne formidle kunnskap om skogfinnenes historie for storsamfunnet, og for å verne museets store innsamlede materiale om skogfinnenes kulturarv. Norsk Skogfinsk Museums avdelinger har samlet museumsmateriale siden 1942, noe som gjør at det er skogfinnene som har de desidert største museumssamlingene av de nasjonale minoritetene i Norge. Likevel er skogfinnene den eneste av de store nasjonale minoritetene, med unntak av rom, som hittil ikke har fått statlige bevilgninger til museums- og formidlingsanlegg.

Dette medlem viser til at Norsk Skogfinsk Museum hadde møte med Kulturdepartementet i desember 2016, der det ble gitt politisk tilsagn til arbeidet med

museumsbygg med en statlig finansiert arealramme på 1 600 m². Norsk Skogfinsk Museum har arbeidet ut fra dette premisset, og et premiært utkast foreligger. Regjeringens forslag til statsbudsjett hadde ingen oppstartbevilgning til dette viktige museumsbygget. Uten bevilgning i 2019 vil arbeidet stoppe opp.

Dette medlem vil påpeke at et nytt museumsanlegg kan bli et fyrtårn for turismeutvikling i en region som sliter med befolkningsnedgang og tap av arbeidsplasser. Potensialet for en sterk økning av besøk er stor, med en plassering der nærmere to millioner mennesker er innen dagsreiseavstand.

En bevilgning på 5 mill. kroner i 2019 vil gi kontinuitet i prosessen og mulighet for å nedsette en prosjektorganisasjon og klargjøre prosjektet fram til anbudsrunde, samt å sette i gang arbeidet med innhold av utstillinger, slik at dødtiden mellom ferdig bygg og åpning kan minimeres.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått en økt bevilgning i ramme 3 på 5 mill. kroner til dette formålet.

3.3.13.1 POST 25 ROMANIFOLKET/TATERNE, *kan overføres, kan nyttes under post 75*

Komiteen viser til ny forvaltningsmodell for den kollektive oppreisningen til romanifolket/taterne. Komiteen viser til at det er hensiktsmessig at forvaltningen av oppreisningen til romanifolket/taterne ligger til Kulturrådet, og regjeringen vil vurdere hvordan den nye forvaltningsmodellen fungerer på sikt.

3.3.14 Kap. 581 Bolig- og bomiljøtiltak

3.3.14.1 POST 70 BOSTØTTE, *overslagsbevilgning*

Komiteen viser til at formålet med bostøtte er å sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en egnet bolig. Bostøtte beregnes ut fra søkerens inntekt og boutgifter. Komiteen viser til at uføre som hadde bostøtte før uførereformen trådte i kraft 1. januar 2015 og fram til 1. januar 2018, omfattes av kompensasjonsordningen som hindrer at reformen fører til reduksjon i bostøtten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bostøtten med 30 mill. kroner, slik at enslige alderspensjonister med minstepensjon ikke mister bostøtte ved økt minstepensjon med 4 000 kroner. På bakgrunn av oppdaterte anslag for 2019 forventes det at bevilgningsbehovet reduseres med 90 mill. kroner. Disse medlemmer viser til kap. 581 post 70, som foreslås redusert med 60 mill. kroner i for-

hold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget på posten 2 828, 591 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at et av regjeringens hovedmål i boligpolitikken er å sikre at vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig. Disse medlemmer merker seg at de som mottar bostøtte, mottar mer enn tidligere.

Disse medlemmer støtter regjeringens forslag om å styrke bostøtten for barnefamilier og andre store husstander med 60 mill. kroner i 2019. Disse medlemmer støtter at boutgiftstaket for denne gruppen økes.

Disse medlemmer støtter at kompensasjonsordningen for uføre som mottok bostøtte før uførereformen, gjøres varig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i 2016 åpnet for å gi bostøtte til personer i bokollektiv. Dette har blant annet sammenheng med økt tilstrømming av flyktninger i 2015.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har rettet opp i den tidligere underreguleringen av bostøtten og sørget for at satsene i regelverket fra og med 2017 oppdateres årlig. Slik holder ordningen nå tritt med prisstigningen og utviklingen i boutgifter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er sterke tilhengere av en sosial boligpolitikk og mener at bostøtten er et viktig verktøy i arbeidet mot fattigdom og for at alle skal ha et sted å bo. Disse medlemmer viser til at bostøtten fikk en helhetlig gjennomgang i St.prp. nr. 11 (2008–2009) Ei styrkt bostøtte. Målet var å styrke bostøtteordningen og at man i løpet av en treårsperiode skulle øke antall mottakere med rundt 50 pst. til 150 000 mottakere. Disse medlemmer vil påpeke at regjeringen har svekket bostøtten slik at det i 2017 ble utbetalt nesten 300 mill. kroner mindre i bostøtte enn i 2013. Disse medlemmer viser til en ny rapport fra OsloMet som viser at den statlige bostøtten i stadig mindre grad reflekterer hva det koster å bo i norske byer. Det er et stort problem for storbykommunene at de får en ekstra regning fordi regjeringen underfinansierer bostøtten. Bare i Oslo måtte byrådet supplere den statlige bostøtten med 776 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er uakseptabelt, og vil gjøre noe med det.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet derfor bevilger 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag til bostøtten i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for

2019, der Senterpartiet foreslår å forbedre bostøtteordningen for uføre med 145 mill. kroner (halvårsvirkning fra 1. juli 2019). Senterpartiet foreslår også en økning på 30 mill. kroner for å sikre at minstepensjonister som får økt pensjon med Senterpartiets budsjettopplegg, ikke vil miste bostøtte (tredjedelsårsvirkning fra 1. september 2019). Disse medlemmer påpeker ellers at regjeringen gjennom budsjettforliket varsler en anslagsendring på bostøtte som tilsier et mindre behov på 90 mill. kroner i forhold til det som tidligere var meldt. Denne anslagsendringen er det tatt høyde for i bevilgningsforslag på posten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det er avgjørende å sørge for at mennesker som har lite, må få mulighet til å ha en trygg bolig. Bostøtten er avgjørende for å sikre dette i det norske boligmarkedet. Eierlinja har sørget for at svært mange i Norge eier sin egen bolig, men det har også medført at leiemarkedet er usikkert og svakt regulert, noe som rammer leietakerne. Det er få alternativer når det ikke er mulig å kjøpe en egen bolig og både eie- og hele leiemarkedet har markedspris. Dette medlem mener det må tas strukturelle grep om boligmarkedet. På sikt må det etableres en tredje sektor med ikke-kommersielle boliger, slik de fleste land i Europa har. Frem til det finnes reelle alternativer, er det nødvendig for å sikre boliger til vanskeligstilte og lavinntektsgrupper at bostøtten dekker tilstrekkelig av de reelle boligutgiftene. Det gjør den ikke i dag. Nå er det en utvikling hvor flere og flere faller utenfor ordningen med bostøtte, og de som får støtten, får dekket en mindre andel av sine boligutgifter. Alle skal ha rett til en trygg bolig, og dette medlem mener bostøtten i dag ikke sikrer dette. Samtidig som stadig færre av dem som ikke har mulighet til å eie sin egen bolig, får mulighet til bostøtte, subsidieres boligeierne blant annet gjennom lavere skatt på verdien av boligen og rentefradrag på lånene. Ifølge opplysningene i proposisjonen for skatter og avgifter 2019 er de samlede skatteutgiftene for eiendom på 35 mrd. kroner i 2018, noe som viser hvor kraftig favorisert det å eie eiendom og bolig er. Dette medlem mener at så rause ordninger til mange med svært god økonomi og manglende satsing på sosial boligpolitikk viser at statens bidrag forsterker forskjellsutviklingen og viser hvor urimelig det er at bostøtten ikke forsterkes for de som har minst. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke bevilgningen til bostøtte med 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at bostøtte er en regelstyrt ordning, og at dette vil innebære endringer i beregningen av inntektsgrense og egenandel.

Dette medlem viser til at på tross av stor befolkningsvekst, økende fattigdom og sterk økning i boutgif-

tene er bostøtten i Prop. 1 S (2018–2019) foreslått til ca. samme kronebeløp som for 2009. Antallet husstander som mottok bostøtte i 2011, var ifølge Husbanken 155 410, og i gjennomsnitt var det 123 700 husstander som mottok bostøtte. I forslaget til statsbudsjett for 2019 anslår regjeringen at det vil være i gjennomsnitt 93 500 som får bostøtte. I Prop. 20 S (2018–2019) om saldering av budsjett for 2018 fastslår regjeringen at nytt anslag er nede på 88 800, altså er det blitt 34 900 færre husstander som i gjennomsnitt mottar bostøtte, noe som er en dramatisk nedgang når en samtidig vet at det blir flere i lavinntektsgruppene og bokostnadene er svært høye. Tall fra SSB viser at bokostnadene i gjennomsnitt er ca. 12,5 pst. av husholdningenes skattepliktige inntekt, mens for bostøttetakerne er tilsvarende tall i snitt 64 pst. For en barnefamilie med to voksne og tre barn er inntektsgrensen for å få bostøtte 71 pst. av lavinntektsgrensen for en slik familie, og i 2017 hadde mottakerne av bostøtte i gjennomsnitt en inntekt på 134 000 kroner brutto og boutgifter på 92 000 kroner i året.

Dette medlem mener disse tallene klart viser at bostøtten må styrkes langt ut over regjeringens forslag om økningen til barnefamiliene og etableringen av en fast kompensasjonsordning.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til bostøtteregulverk som sikrer bostøtte til uføre uavhengig av på hvilket tidspunkt uføretrygden ble innvilget, og på om lag samme nivå som bostøtten var før omleggingen av uføretrygden.»

Dette medlem viser til merknader i Innst. 16 S (2017–2018) om at det er behov for å lukke gapet som har oppstått fordi satsene for beregning av bostøtte fram til 2017 ikke fulgte veksten i priser, inntekter og boutgifter. Dette er særlig uheldig fordi lavinntektsgruppene har hatt svært svak, om noen, stigning i inntektene, mens boutgiftene har økt mye.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bostøtten som sikrer bostøtte på nivå for den enkelte tilsvarende 2009.»

3.3.14.2 POST 71 (Ny) BOLIGETABLERING I DISTRIKTENE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å gjenetablere ordningen med boligetablering i distriktene. Det er på ny post 71 foreslått 10 mill. kroner til formålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at tilskudd til boligetablering i distriktene var et treårig forsøksprosjekt.

Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2014–2015), hvor det fremgår at metoder og modeller for samarbeid og boligetablering som er utviklet og etablert gjennom forsøket, vil bli videreført og videreformidlet. Disse medlemmer støtter derfor ikke en gjenetablering av ordningen.

3.3.14.3 POST 75 ETABLERING OG TILPASNING AV BOLIG

Komiteen viser til at bolig er et nødvendig gode alle trenger. Komiteen mener det å eie egen bolig er viktig. Det er en offentlig oppgave å føre en sosial boligpolitikk slik at alles boligbehov dekkes. Det er et behov for rimelige utleieboliger i kommunene for folk som er vanskeligstilt i boligmarkedet.

Komiteen merker seg at det er en økning i bevilgningen til denne posten.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er en økning i antall husstander som har flyttet fra leid til eid bolig ved hjelp av tilskudd til etablering i 2017 sammenlignet med 2016. Disse medlemmer er positive til at flere går fra leid til eid bolig.

3.3.14.4 POST 76 Utleieboliger, *kan overføres*

Komiteen merker seg at det er en nedgang i bevilgningen til denne posten sammenlignet med saldert budsjett 2018. Det er viktig å påse at vanskeligstilte som har behov for egnede utleieboliger, får et tilbud om det. Komiteen mener det er en sentral oppgave å sørge for at det bygges et tilstrekkelig antall utleieboliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere bevilgningen på post 76 Utleieboliger, *kan overføres*. Disse medlemmer viser til kap. 581 post 76, som foreslås redusert med 121 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Reduksjonen følger av et mindre forbruk av tilsagnsrammen i 2018. Totalt bevilges det på posten 710 464 000 kroner. Som følge av mindreforbruk av tilsagnsrammen i 2018 reduseres tilsagnsfullmakten for 2019 til 606,4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet reduserer posten med 121 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at tilskudd til utleieboliger er viktig for å sikre at vanskeligstilte har en god bolig. Disse medlemmer viser til at tilsagnsrammen

på denne posten har vært ekstraordinært høy i 2015 og 2016. Dette hadde sammenheng med et økt behov for boliger til nyankomne flyktninger. Disse medlemmer viser til at tilstrømmingen er forventet å være vesentlig lavere i 2019 enn den var i 2015 og 2016.

Disse medlemmer støtter at minimum 50 mill. kroner av tilsagnsrammen i 2019 øremerkes opptrapingsplanen for rusfeltet. Disse medlemmer viser til at mange rusmisbrukere har for dårlige boforhold i dag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det foreslås endringer på kap. 581 post 76 som følge av oppdaterte anslag fra regjeringen siden Senterpartiets alternative budsjettopplegg ble lagt frem. Disse medlemmer foreslår å redusere posten med 121 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 710 464 000 kroner. Som følge av mindreforbruk av tilsagnsrammen i 2018 reduseres forslaget til tilsagnsfullmakten for 2019 til 606,4 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til behovet for å øke sosial boligbygging og til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med en økning på 50 mill. kroner på denne posten til bygging av flere kommunale boliger.

Dette medlem viser til at budsjettavtalen kutter i tilskudd til utleieboliger i en situasjon der det er et skrikende behov for flere rimelige utleieboliger. Det er svært kritikkverdig i og med at boligmarkedet er en av de sterkeste driverne for økende økonomiske forskjeller og manglende trygghet for vanskeligstilte når det gjelder basisbehov som bolig.

Dette medlem viser til at det er behov for å gjøre endringer i husleieloven slik at kommunale sosialboliger kan få lavere leie, og å sikre at kommunale boliger bygget til vanskeligstilte ikke blir så dyre at mennesker som må leve på de laveste trygdeytelsene, ikke har råd til å bo der.

Dette medlem viser til at økt tilskudd også kan brukes til «leie til eie»-prosjekter.

3.3.14.5 POST 77 BÆREKRAFTIG BOLIG- OG BYGGKVALITET

Komiteen merker seg at tilskuddet skulle bidra til flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder. Komiteen merker seg videre at ordningen ble avvirket fra og med 2017 fordi kommunene og de øvrige aktørene på området bør ha hovedansvaret for å sørge for at denne typen kompetanse ivaretas ved planlegging og utbygging av boliger.

3.3.14.6 POST 78 BOLIGSOSIALE TILTAK, *kan overføres*

Komiteen merker seg at den delen av tilskuddet som blir utbetalt til kommunene, skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Komiteen merker seg at det er foretatt mer enn en halvering i bevilgningen til denne posten sammenlignet med saldert budsjett 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at dette i hovedsak skyldes at den kommunerettede delen av tilskuddet innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. I tillegg kommer en liten nedjustering som følge av endret utbetalingsprofil.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er uenige i at det boligsosiale tilskuddet skal innlemmes i rammen. Flertallet viser til at det er stort behov for å løfte kunnskapen om boligsosialt arbeid i kommunene. Overføringen vil gi svært små summer til kommunene og bryte opp det kompetansemiljøet i Husbanken som kommunene har vært helt avhengig av.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener derfor at tilskuddene må tilbakeføres Husbanken og økes. Dette medlem viser til alternativt statsbudsjett for 2019, der Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

3.3.14.7 POST 79 HEIS OG TILSTANDSVURDERING, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at det er foretatt en kraftig reduksjon i bevilgningen til denne posten i løpet av de siste årene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det i årene som kommer, må legges til rette for at eldre bor hjemme lenger. Disse medlemmer peker på at det hovedsakelig er et ansvar for den enkelte å skaffe seg en bolig og at denne er tilpasset egen livssituasjon. Disse medlemmer peker likevel på at det gis tilskudd til prosjektering og installering av heis. Disse medlemmer støtter en videreføring av tilsagnsrammen fra 2018 på 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et stort behov for å bedre den fysiske tilgjengeligheten i dagens boligmasse. En særlig utfordring er de flere hundre tusen boliger som ligger i 2. etasje eller høyere i bygninger som ikke har heis. Dette medlem viser til at ifølge SSB er det

81 000 personer over 66 år som bor i andre etasje eller høyere, uten tilgang på heis. Det er 11 pst. av alle personer i denne aldersgruppen, og andelen er nesten like stor blant dem over 80 år. Dette viser at det er langt fram for å nå målet om livsløpsstandard, og at det er altfor tidlig å trappe ned innsatsen for heis. Dette medlem viser til at ifølge NBBL mangler 9 av 10 lavblokker heis. Proba samfunnsanalyse har evaluert Husbankens boligtilskudd i rapporten «Evaluering av tilskudd til tilpassning», Proba-rapport 2014-14. Rapporten viser et underforbruk av tilskuddet i mange kommuner.

Det er også utfordringer knyttet til omsorgsboliger, fordi erfaring viser at byggene ikke alltid er i tråd med tekniske forskrifter og Husbankens tilgjengelighetskrav.

Dette medlem mener at både folketrygdens ordninger og Husbankens/kommunenes virkemidler er nødvendige for å realisere målet om at folk skal kunne bo i eget hjem så lenge de selv ønsker det, og at det derfor er behov for å øke bevilgningene til installering av heis i eksisterende lavblokker og satse offensivt på å bedre tilgjengeligheten i alle boliger og særlig i boliger som ligger i andre etasje eller høyere.

Dette medlem mener regjeringens kutt tidligere år har satt arbeidet kraftig tilbake og gjort det vanskelig for enkeltpersoner med funksjonsnedsettelse å ha valgfrihet til å kunne bli boende i eget hjem. Dette medlem mener at dette tilskuddet må styrkes, ikke svekkes.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternativt statsbudsjett for 2019, der det foreslås en økning på 25 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

3.3.15 *Kap. 585 Husleietvistutvalget*

Komiteen viser til at Husleietvistutvalget er et alternativt tvisteløsningsorgan til domstolene. Komiteen mener ordningen er viktig for å sikre partenes rettsikkerhet.

3.3.16 *Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet*

Komiteen viser til at bevilgningene under kap. 587 skal bidra til å nå mål 1 Sikre, miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og mål 2 Forutsigbare regler for effektiv ressursbruk i byggeprosessen i programkategorien Bolig, bomiljø og bygg.

3.3.16.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at posten dekker lønn, husleie og andre faste utgifter for Direktoratet for byggkvalitet (DiBK). Bevilgningen dekker også utgiftene til drift av ordningen med sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett. Ordningen skal være selvfinansierende, jf. kap. 3587 post 4 Gebyrer.

Komiteen viser til at arbeidet med lavenergiprogrammet ble avsluttet i 2017. For å videreføre lavenergiprogrammets kompetansearbeid ble bevilgningen på

kap. 587 post 1 økt i 2018. Det foreslås at bevilgningen på posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3587 post 4, jf. forslag til romertallsvedtak.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.16.2 POST 22 KUNNSKAPSUTVIKLING OG INFORMASJONSFORMIDLING

Komiteen påpeker at posten skal bidra til kunnskapsutvikling og informasjonsformidling om bygningspolitiske temaer, og finansierte utredninger og DiBKs eksterne samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter.

3.3.17 *Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet*

3.3.17.1 POST 1 DIVERSE INNTEKTER

Komiteen viser til at posten omfatter inntekter fra tvangsmulkt og overtredelsesgebyr som ilegges dersom det omsettes eller brukes produkter til byggverk som ikke er i samsvar med krav i plan- og bygningslovgivningen. Posten omfatter også inntekter fra overtredelsesgebyr for misbruk av logo og innsending av uriktig informasjon i forbindelse med sentral godkjenning.

3.3.18 *Kap. 590 Planlegging og byutvikling*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen legger til rette for enklere og mer effektive plan- og byggesaksprosesser. Regjeringen prioriterer arbeidet med å digitalisere og forenkle plan- og byggesaksprosessene. Arealplaner bør bli enklere å forstå og bruke, og mer entydige. Visualisering gir bedre medvirkning i planprosessene, og er også et viktig bidrag i arbeidet med digitale byggesaksprosesser.

Disse medlemmer synes det er positivt at regjeringen vil se på hvordan det kan legges til rette for raske og enklere gjennomføring av utbygging i komplekse fortettings- og transformasjonsområder. Næringsutvikling og spredt utbygging bør i større grad avklares i kommunale planer. Regjeringen viderefører også arbeidet for bedre og mer samordnet planlegging av sjøområder og strandsonen.

Bedre arealutnyttelse og redusert reisetid gir mer effektiv ressursbruk for samfunnet. Disse medlemmer mener samordnet og god oppfølging av bolig-, areal- og transportplanleggingen er viktig, særlig i de store byområdene. Attraktive byer med levende bymiljø kjennetegnes ved at de klarer å kombinere økt tetthet med effektive transportløsninger og høy livskvalitet. Storbyer i vekst må ta helhetlige grep for å bli funksjonelle og bærekraftige byområder. Byvekstavtalene er et

sentralt virkemiddel for å oppnå dette. Det foreslås å videreføre og styrke arbeidet med å bedre levekår i utsatte områder. Det er utarbeidet en idéhåndbok for utvikling av byrom, som skal bidra til å oppnå kvalitet i arkitekturen og attraktive byrom. Denne inneholder flere konkrete verktøy for å styrke de blå og grønne strukturene i byene.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen vurderer at regjeringens politikk er basert på de samme prinsippene som FNs bærekraftsmål og FNs Ny Urban Agenda.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at presset på arealbruk er sterkest nær byer og tettsteder. Samtidig har vi ny kunnskap om hvor viktige nærfriluftsområder er for folks trivsel og folkehelse. I en moderne og bærekraftig by- og tettstedsutvikling må en varig sikre grøntdrag, et sammenhengende sti- og turvegnett og markagrensene.

Dette medlem understreker regjeringens ansvar for å gi kommunene gode verktøy for å ivareta disse oppgavene.

Dette medlem vil understreke viktigheten av at forenkling og raskere saksbehandling i byggesaker og byplanlegging ikke må gå på bekostning av faglige krav og demokratiske beslutningsprosesser. Korte tidsfrister og forenklinger er en utfordring for god medvirkning fra frivillige organisasjoner som ivaretar blant annet friluftsinteresser.

Dette medlem påpeker viktigheten av at luft og støyforurensning må reduseres sterkt. Slik forurensning er svært helseskadelig og medfører både sykdom og for tidlig død. Derfor er det helt avgjørende at hele forvaltningen har kompetanse på dette, og at disse hensynene ivaretas i alle plan- og byggeprosesser.

3.3.18.1 POST 61 BYVEKSTAVTALER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at tilskuddsordningen under post 61 er knyttet til arbeidet med areal i byvekstavtalene. Byvekstavtalene er et viktig virkemiddel for å nå nasjonalt mål om at veksten i persontransport i byområdene skal tas med kollektiv, sykkel og gange. Avtalene er tilpasset utfordringene i storbyområdene, og i disse områdene er det behov for en bevisst arealbruk som bygger opp under de miljøvennlige transportformene. Boliger og arbeidsplasser bør lokaliseres nær jernbanestasjoner og viktige bussholdeplasser. På den måten legges det til rette for at folk kan bruke kollektivtransport, sykle og gå dit de skal i hverdagen. Arealtiltakene i byvekstavtalene vil bygge på og følge opp regionale areal- og transportplaner. Disse er utarbeidet med tanke på å sikre samordningen mellom arealbruk og transport i byområdene og samtidig ivareta utviklingen i omlandskommunene. I vurderingen av nullvekstmålet

tas det høyde for at utviklingen kan være ulik i randsonen og i sentrale deler av de store byområdene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet er bekymret for den videre utviklingen av bosetningsmønsteret i områder med byvekstavtaler. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av å sikre utvikling også i utkanten av bykommuner og i omkringliggende kommuner til byer med byvekstavtaler. Boligbygging og kollektivmuligheter bør kunne ses i sammenheng uten at områder utenfor gangavstand til kollektivknutepunkt konsekvent skal nedprioriteres for boligutvikling i årene fremover. Disse medlemmer mener det er uheldig dersom byvekstavtaler skal stå i direkte motsetning til spredt bosetting og lokale ønsker om boligbygging, og at det vil være i strid med Stortingets mål fra Meld. St. 13 (2012–2013) om å opprettholde dagens bosettingsmønster.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 og forslag om bevilgninger på ramme 17 med en økning på 500 mill. kroner ut over regjeringens forslag, og til forslag om en utvidelse av byutviklingsavtalene til også å omfatte små og mellomstore byer i Innst. 13 S (2018–2019). Dette medlem understreker viktigheten av å fremme miljøvennlig byutvikling for byene i Norge. I dag er bymiljøavtalene den tydeligste satsingen på miljøvennlig og effektiv byutvikling i samferdselspolitikken. En utvidelse til flere byområder forutsetter at avtalenes rammeverk tilpasses til et hensiktsmessig nivå ut fra bystørrelse og ulike grader av utfordringer. Dette medlem ønsker å etablere en ny belønningsordning for mindre og mellomstore byer/ tettsteder som sikrer statlig (med)finansiering av flere miljørelaterte tiltak, som sykkelveiutbygging, etablering av ladestasjoner, støtte til kjøp av elsykler, energirådgiving for husholdningene, etablering av gode gjenbruks- og gjenvinningsordninger osv. En betingelse for statlig støtte må være at kommunene kartlegger sine naturverdier og fører en arealpolitikk som reduserer transportomfanget, hindrer vekst i bilbruken og sikrer nærnatur og matjord mot nedbygging. Dette medlem mener at det å redusere bilbruk og arbeide for en nullvekst i utslipp ikke er i strid med en spredt bosetting i distriktene, men i stedet fremmer miljøvennlige løsninger i byene.

3.3.18.2 POST 65 OMRÅDESATSING I BYER, *kan overføres*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har foreslått bevilgninger på om lag 220 mill. kroner for 2019, en styrking på 40 mill. kroner fra saldert budsjett for 2018. Områdesatsingene forbedrer nærmiljøkvaliteter og offentlige tjenester der behovet er størst, slik at flere blir

aktivt deltakende i lokal- og storsamfunn og økonomisk selvstendige. Disse medlemmer støtter at regjeringen i 2018 har fornyet og forlenget en satsing i Oslo sør og underskrevet en intensjonsavtale om en ny områdesatsing i Oslo indre øst. I tillegg bevilges det over flere departementers budsjetter generelle midler som støtter opp om utviklingen. Eksempler er den nasjonale ordningen med gratis kjernetid i barnehager for familier med lav inntekt, regjeringens arbeid med barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener gode bomiljø er viktig for lokalt samhold og integrering. Derfor mener disse medlemmer at staten sammen med kommunene skal styrke områdesatsinger i utsatte områder med levekårsutfordringer. Ekstra innsats fra stat og kommune i utvalgte nabolag har hatt som mål å bidra med midler til nærmiljøer slik at folk skal trives bedre og føle trygghet i hverdagen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der partiet øker midlene til områdesatsinger med 60 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Det bevilges 45 mill. kroner til Oslo sør, groruddalssatsingen og Oslo indre øst samt 15 mill. kroner til områdesatsinger i områder med levekårsutfordringer i andre storbyer, herunder Drammen med 4,4 mill. kroner, i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019. Ved å bevilge midler til opprustning av parker, lekeplasser, gårdsrom og gangveier samt gratis deltids-plass i barnehage og AKS for alle som bor i utvalgte utsatte boområder øker sjansen for gode bomiljøer i områder med levekårsutfordringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess og svært viktig for å få startet opp og gjennomført, nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer. Flertallet viser til at slike oppgraderinger bare har positive ringvirkninger. Evaluering av groruddalssatsingen viste ikke bare store fysiske og visuelle forbedringer, men også at tiltakene har skapt entusiasme og fått fram lokale ledere. Dette er svært viktig for å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene som har vært omfattet. Flertallet påpeker at slike satsinger har vært viktige for integreringen, og at å satse videre på slike tiltak vil være viktig for å få til en god integrering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternati-

ve statsbudsjett for 2019 med en økning på 25 mill. kroner til områdesatsing og økte bevilgninger under kap. 291 med ytterligere satsinger på kommunale innvandreriltak og frivillige organisasjoner med 25 mill. kroner.

3.3.19 Kap. 595 Statens kartverk

Komiteen viser til at Statens kartverk har ansvar for tinglysing av fast eiendom og borettsamt matrikkel. Kartverket er også en nasjonal geodatakoordinator og har ansvaret for den geografiske infrastrukturen på land og i sjø. Kartverket har dermed en helt sentral rolle i arbeidet med å sikre at Norge har en nasjonal infrastruktur for geografisk informasjon og offentlig eienomsinformasjon. Komiteen viser til at denne oppgaven utføres i nært samarbeid med kommunene.

3.3.19.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, *kan nyttes under post 21 og 45*

Komiteen merker seg at posten foreslås økt med 16,5 mill. kroner til 899,021 mill. kroner i budsjettforslaget for 2019 begrunnet med økt aktivitet og overføring av midler fra Samferdselsdepartementets budsjett, knyttet til arbeid med tilpasning til nye krav til Nasjonalt register for luftfartshindre. Komiteen merker seg at regjeringen legger til grunn at Kartverket gjennomfører effektiviseringstiltak tilsvarende 10 mill. kroner i 2019, og at deler av innsparingen er knyttet til gevinster fra elektronisk tinglysing, og videre at lønns- og prisjustering og uttak av gevinster knyttet til ABE-reformen utgjør til sammen 20 mill. kroner. Komiteen har ingen innvendinger mot dette og merker seg at det foreslås at bevilgningene på posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3595.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.19.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, *kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45*

Komiteen viser til at posten samlet sett reduseres med 59,3 mill. kroner, og at hovedårsaken til dette er utgiftsdekning fra medlemslandene i PRIMAR og inntekter fra disse sjøkartene, jf. kap. 3595. Komiteen merker seg at det foreslås en fullmakt på 120 mill. kroner i 2019 for å bestille kartgrunnlag og kartleggingstjenester og inngå avtaler om kartleggingsarbeid som går over flere år. Komiteen har ingen merknader til dette.

3.3.19.3 POST 30 GEODESIOBSERVATORIET, *kan overføres*

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2018–2019) foreslås en bevilgning på 22,6 mill. kroner som i hovedsak skal dekke utgifter til utviklingsarbeid for laserav-

standsmål for satellitter (SLR). Komiteen er tilfreds med at det nye observatoriet på Svalbard sto ferdig i sommer, og understreker at det er positivt at dette vil være svært viktig for presis jordobservasjon og klimaovervåking i nordområdene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Disse medlemmer viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere tilskuddet til Geodesiobservatoriet. Disse medlemmer viser til kap. 595 post 30, som foreslås redusert med 17 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Reduksjonen skyldes forsinket fremdrift i utviklingen av et lasermålingsinstrument. Totalt foreslås det bevilget på posten 5,6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet reduserer posten med 17 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

3.3.20 Kap. 3595 Statens kartverk

Komiteen viser til at samlede budsjetterte inntekter under dette kapitlet er 755,1 mill. kroner, og har ingen merknader til dette eller til de handlemåtene som skisseres for de samfinansierte prosjektene.

Statsbankene

3.3.21 Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster)

Komiteen viser til at bevilgningene til Husbanken skal bidra til å nå mål 1 Sikre miljøvennlige og tilgjengelige boliger og bygg, og mål 4 Vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egen bolig.

Komiteen viser videre til at Husbanken de senere årene har gjennomført flere effektiviseringstiltak. Ny organisering, digitalisering og standardisering av arbeidsprosesser og tjenester skal bidra til at Husbanken arbeider mer effektivt og har høy måloppnåelse. Komiteen merker seg at regjeringen kommer tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for 2020 om hvordan videre gevinster av effektiviseringen i Husbanken skal realiseres.

Komiteen merker seg videre at tapene i Husbanken er lave, og i 2017 utgjorde disse 0,006 pst. av utlånsporteføljen på 146 mrd. kroner per 31. desember 2017.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Husbankens startlansordning skal bidra til at vanskeligstilte skal kunne skaffe seg og beholde en god bolig. Disse medlemmer understreker at Husbankens utlånsvirksomhet skal begrenses til prosjekter

som gir boligpolitisk måloppnåelse. Dette er nødvendig for å sikre stabilitet i norsk økonomi. Husbankens startlån skal ikke være en konkurrent til det ordinære kredittmarkedet. Disse medlemmer viser til at en utvidelse av Husbankens mandat vil utgjøre en utvinning av det boligsosiale verktøyet som Husbankens startlånsordning er ment å være. Det gjør det vanskeligere å målrette ordningen, og man risikerer et mer uklart regelverk, hvor ressurssterke ungdommer får muligheten til å fortrenge dem som trenger hjelp med å skaffe seg og beholde en god bolig.

Disse medlemmer viser til at antall formidlede startlån i perioden 2007 til 2012 ble mer enn fordoblet fra 5 980 husstander i 2007 til 12 514 husstander i 2012. Kommunene hadde i samme periode svært ulik utlånspraksis. Flere kommuner formidlet startlån til personer som kunne fått lån i private banker. Formålet med startlånsordningen var å være et supplement til det ordinære kredittmarkedet, ikke en konkurrent. En slik konkurranse vil kunne undergrave de til enhver tid gjeldende forskrifter som er ment å begrense folks gjeldsgrad. Regjeringen endret startlånsforskriften for å kunne målrette startlånsordningen bedre. Målgruppene for å motta startlån er i dag vanskeligstilte barnefamilier, trygdemottakere, personer med gjeldsproblemer og personer med særlige sosiale eller helsemessige utfordringer, for å nevne noen. Resultatet av målrettingen er at flere mennesker får fullfinansiert en bolig gjennom startlånsordningen. I 2012 fikk 46 pst. av startlånsuttakerne fullfinansiering med startlån, mens i 2017 var tallet økt til 86 pst. Husbankens startlånsordning er viktig for å sikre at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en god bolig. Dette er et sentralt mål i regjeringens boligpolitikk.

Disse medlemmer mener det er et gode at om lag 80 pst. av befolkningen bor i en bolig som eies av husstanden selv. Disse medlemmer er opptatt av å ta vare på det norske selveierdemokratiet, som bidrar til å spre økonomisk makt, verdiskaping og gode bomiljø. Disse medlemmer mener det er positivt at en stor andel av unge eier sin egen bolig. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at 42 pst. av personer i aldersgruppen 25–30 år eide sin egen bolig i 2015. Til sammenligning eide kun 34 pst. i samme aldersgruppe sin egen bolig i 2004. Videre ser disse medlemmer positivt på at de fleste unge som kjøper bolig, klarer å skaffe seg bolig uten hjelp hjemmefra. Andelen boligkjøpere under 40 år som får hjelp hjemmefra, har gått ned de siste årene. Ifølge en undersøkelse fra Finans Norge fikk 29 pst. av boligkjøpere under 40 år hjelp hjemmefra i 2015, mens dette var rekordhøyt i 2013, da hele 41 pst. i samme gruppe fikk hjelp hjemmefra. Disse medlemmer mener regjeringens boligpolitikk bidrar til å sørge for at terskelen inn på boligmarkedet senkes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at svært mange unge i dag blir stående utenfor boligmarkedet og ikke kommer inn selv om de ikke er i kategorien «vanskeligstilte». Husbanken kunne ha spilt en rolle i å utjevne dette markedet, slik at skillet mellom dem som har mulighet til å låne eller arve egenkapital, og dem som ikke har det, ville blitt mindre. I stedet strammes det inn på hvem som kan låne, og det lånes derfor også ut stadig mindre. I Husbankens årsrapport fra 2017 påpekes det at det var en uavbrutt vekst i startlån fra 2007 til 2013, og at det etter det har vært et fall, og at det fra 2012 til 2017 nesten har vært en halvering i utlånene. Startlån utgjør også en svært liten andel av totalt utestående boliglån. Dette medlem vil peke på at det opplyses i Prop. 1 LS (2018–2019) at skattetapet som staten hadde i 2017 på unntak og fradrag for bolig og eiendom, beløper seg til 35 mrd. kroner. Dette er unntak og fradrag som ikke kommer de som ikke eier bolig, til gode og viser hvor store goder som i realiteten kommer til dem som eier bolig, mot dem som ikke eier. Dette medlem mener at regjeringen ikke først og fremst har målrettet startlånsordningen, men det har i stedet vært en kontrollert nedbygging av den.

Dette medlem viser til at selv om 80 pst. bor i husholdninger som eier sin egen bolig, så er det fremdeles 20 pst. som ikke gjør det, og som har svært dårlige alternativer hvor regjeringen reelt sett ikke har noe svar. Ifølge tall fra Nordea var det 26 pst. av dem mellom 19 og 29 år som oppgav at de i 2017 eier boligen de bor i. Det var en nedgang fra 30 pst. året før. Ifølge deres undersøkelse har andelen boligeiere blant studentene også falt. Ca. 10 pst. av studentene eier nå sin egen bolig, ifølge undersøkelsen. Det er en nedgang fra 17 pst. året før. Ifølge SSBs rapport «bolig og boforhold – for befolkningen og utsatte grupper» fra 2018 mottar halvparten av personer i 20-årene hjelp fra foreldre eller svigerforeldre for å kjøpe seg bolig. I levekårsundersøkelsen til SSB har de undersøkt boligkjøpere i perioden 2010–2015, og det fremgår at 48 pst. av boligkjøpere under 30 år har fått en eller annen form for foreldrehjelp, enten ved at foreldre eller svigerforeldre har stilt boligen som sikkerhet eller kausjonert eller ved direkte pengebidrag gjennom lån, gave eller forskudd på arv. Andelen som har fått foreldrehjelp er lavere, men fortsatt betydelig, blant boligkjøpere i 30-årene. 37 pst. av dem som har tatt lån for å kjøpe bolig i denne aldersgruppen, har fått foreldrehjelp. Norges Eiendomsmeglerforbund og Ambita har undersøkt hvem som eier bolig i grunnboken, og konkluderte med at i 2017 økte snittalderen for førstegangskjøpere. Dette medlem er uenig i beskrivelsen til regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti. Dette medlem viser at dette gjør at bolig er med på å opprettholde en økonomisk ulikhet i samfunnet, og regje-

ringen har ikke klart – eller ønsket – å gjøre noe med dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener Husbanken er det viktigste verktøyet i den statlige boligpolitikken. Det er kommunene som har hovedansvaret for gjennomføringen av boligpolitikken, og gjennom Husbanken legger staten til rette for at kommunene skal kunne lykkes. Under den rød-grønne regjeringen ble derfor Husbankens låneramme økt fra 13,5 mrd. kroner i 2005 til 25 mrd. kroner i 2013.

Flertallet mener Husbanken må ha en sentral rolle i å sikre nok boliger og gi flest mulig tilgang på et trygt sted å bo. Flertallet viser til at lån fra Husbanken burde være viktig for unge som skal etablere seg på boligmarkedet, selv om dette ikke er en gruppe som skal få lån i dag. Etterspørselen av lån faller selvfølgelig når kriteriene for hvem som kan søke om lån, innsnevres. Det handler ikke om at behovet ikke er der, og at samfunnets boligpolitiske mål er nådd. Startlån er i dag den største utlånsposten til Husbanken, og det er i dag kun de mest vanskeligstilte på boligmarkedet som kan søke. Det er likevel mange med normal inntekt som kunne håndtert et boliglån, men som i dag står utenfor boligmarkedet. Disse får i dag ikke kjøpt bolig på grunn av kravet til egenkapital, men kunne for eksempel via startlån etablert seg og betjent låneforpliktelsene. Flertallet mener startlånsordningen må utvides slik at flere som har betalingsevne, men mangler egenkapital, må få mulighet til å etablere seg.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag i Innst. 257 S (2017–2018) til endringer i startlånsforskriften slik at unge med lav egenkapital igjen blir en målgruppe for startlånet.

Disse medlemmer mener at ordninger som «leie til eie» og muligheter for å få hjelp til egenkapital gjennom former for delt eierskap må utredes og utprøves.

Disse medlemmer viser til at styrkingen av Husbanken bidro til økt boligetablering for varig vanskeligstilte og til flere energieffektive og universelt utformede boliger og bygg. Regjeringen har kuttet i lånerammen til Husbanken flere ganger, og lånerammen er nå i regjeringens forslag redusert til 16 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til forslag fremmet i Innst. 257 S (2017–2018), om å utvide rammen til Husbanken slik at flere kan få startlån. Det vises til at Senterpartiet har foreslått en todeling av ordningen med husbanklån, hvor mulighetene for å få innvilget lån skal omfatte både varig vanskeligstilte og ungdom uten tilstrekkelig oppspart egenkapital.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor det er foreslått å øke Husbankens rammer fra 16 til 18 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, hvor lånerammen utvides til 23 mrd. kroner.

4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop.1 S (2018–2019) for rammeområde 18.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 18, jf. Prop. 1 S (2018–2019)

			Prop. 1 S (2018–2019)
Kap.	Post	Formål	
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	33 639 000
	60	Innbyggertilskudd	131 734 299 000
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	860 407 000
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 199 842 000
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64	1 237 000 000
	65	Regionsentertilskudd	200 000 000
	66	Veksttilskudd	231 934 000
	67	Storbytilskudd	508 768 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	

			Prop. 1 S (2018–2019)
Kap.	Post	Formål	
	60	Innbyggertilskudd	33 566 319 000
	62	Nord-Norge-tilskudd	676 012 000
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64	382 000 000
573		Kommunereform	
	60	Kommunesammenslåing	50 000 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, overslagsbevilgning	9 897 112 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	107 745 000
	70	Informasjonstiltak	5 200 000
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter	11 469 000
Sum utgifter rammeområde 18			181 701 746 000
Netto rammeområde 18			181 701 746 000

4.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 18 fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 7 i innstillingen, jf. budsjettforlik av 20. november mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Dette forslaget summerer seg til kr 181 808 476 000, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2018–2019). Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2018–2019). Se tabell 3a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 18 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 3a. Det blir vist til Innst. 2 S (2018–2019), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2018–2019), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti til vedtak om bevilgningen under ramme 18.

4.2 Generelle merknader

4.2.1 Generelle merknader fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforlik av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folke-

parti. Disse medlemmer viser til Innst. 2 S (2018–2019), der følgende forslag ble fremmet:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2019 med en ny vurdering av størrelsen på kompensasjonsordningen for bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner, basert på resultatet av kommunenes retaksering.»

«Stortinget ber regjeringen utrede de økonomiske konsekvensene av å dekke de ideelle organisasjoners historiske pensjonskostnader for kommunal og fylkeskommunal sektor med sikte på at de dekkes av kommunene og fylkeskommunene. Utredningen bør også se på om dekningen bør gå gjennom å utvide den søknadsbaserte tilskuddsordningen som det er enighet om å etablere i budsjettavtalen for 2019.»

«Stortinget ber regjeringen foreslå mulige endringer av fergeavløsningsordningen slik at kapital-kostnader i mer fleksibel grad enn i dag kan dekkes av staten for fylkesveisamband.»

4.2.2 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet støtter opp om regjeringens politikk, der det overordnede målet er å gi muligheter for alle. Disse medlemmer understreker viktigheten av et levende lokaldemokrati, støtter målet om en enklere hverdag for innbyggerne, og fortsatt styrking av de sosiale sikkerhetsnettene. Kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet og bærer ansvaret for produksjonen av de fleste av våre velferdstjenester. En god og robust kommuneøkonomi er således et viktig fundament for det norske velferdssamfunnet.

Disse medlemmer vil peke på tydelige demografiske utviklingstrekk som betyr at kommunene også i årene fremover må være forberedt på store omstillinger. Kommunereformen har bidratt til å styrke en god

del kommuner, men fortsatt vil vi ha mange små kommuner som vil være sårbare i møtet med de krav og forventninger dagens samfunn stiller. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunereformen fortsetter med tanke på å styrke de minste kommunene, ikke minst i lys av at det i årene som kommer, trolig vil være mindre rom for bruk av oljepenger i offentlig sektor, og at behovet for effektivisering og omstilling vil være sterkt til stede.

Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren gjennomgående har hatt en god realvekst i de årene regjeringen har styrt, og at vi nå har det laveste antallet kommuner på ROBEK siden registeret ble opprettet i 2001.

Disse medlemmer merker seg at det for 2019 legges opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 1,9 mrd. kroner. Dette er i tråd med de signalene som ble gitt i kommuneproposisjonen for 2019. Disse medlemmer viser til at dette blant annet gir rom for oppfølging av opptrappingsplanene for rusfeltet med 200 mill. kroner, og med 100 mill. kroner til planen for habilitering og rehabilitering. Disse medlemmer støtter også styrkingen av psykologtjenesten i kommunene med 50 mill. kroner og økningen innenfor dagtilbudsplasser for demente med samme beløp. Videre viser disse medlemmer til at det satses 200 mill. kroner på tidlig innsats i skolen, og at det over fylkeskommunenes budsjett settes av 100 mill. kroner til opprusting og fornying av fylkesveinettet.

Disse medlemmer støtter også den omfattende satsingen som gjøres innenfor digitalisering, forenkling og avbyråkratisering. Disse medlemmer viser i denne forbindelse til at det er foreslått 1,7 mrd. kroner til nye digitaliseringstiltak. Disse medlemmer mener det er et stort potensial for en mer effektiv bruk av fellesskapets midler, og støtter regjeringens bestrebelser for å oppnå dette.

4.2.3 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener barnehage, skole, eldreomsorg og helsetjenester er viktige tjenester i folks hverdag og det viktigste vi kan bruke fellesskapets penger på. For å bygge ut og styrke disse tjenestene mener disse medlemmer vi må prioritere en sterk og forutsigbar kommuneøkonomi. Derfor har Arbeiderpartiet de siste årene foreslått mer penger til kommunene enn regjeringen har.

Disse medlemmer viser til forslag til statsbudsjett for 2019, der regjeringen legger opp til en svært lav vekst i kommunesektorens frie inntekter, en realvekst på kun 0,7 prosent ifølge regjeringens egne tall. Disse medlemmer mener dette er for lite når kommunene har store uløste oppgaver innenfor sentrale velferdsområder. Økte renter gjør også kommuneøkonomien

strammere. Regjeringen setter ikke kommunene i stand til å bedre løse sine oppgaver.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet har større ambisjoner enn regjeringen for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Disse medlemmer mener det er påkrevd med en kraftig økning i veksten i kommunene og fylkeskommunenes inntekter.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det prioriteres en styrking av kommunesektorens inntekter i 2019 på 3,5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Veksten fordeles mellom kommunene og fylkeskommunene. Disse medlemmer viser til at det gir mulighet til å styrke toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. I tillegg styrker Arbeiderpartiet de regionale utviklingsmidlene til fylkeskommunene.

Disse medlemmer vil styrke kommunenes inntekter med 2,7 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil gi rom for at kommunene blant annet kan satse på flere barnehageplasser, styrke kvaliteten i barnehagene, sørge for flere lærere og tidlig innsats i skolen og styrke eldreomsorgen og forebyggende helsearbeid blant barn og unge.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i tillegg til et dårlig kommuneopplegg nok en gang velger å sende en ekstraregning til kommunene på ressurskrevende tjenester. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås å styrke ordningen med 325 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil sette fylkeskommunene bedre i stand til å styrke innsatsen på viktige områder som regionalt folkevalgt nivå har ansvaret for. Med Arbeiderpartiets økonomiske opplegg vil fylkeskommunene kunne fornye og ruste opp fylkesveinettet, gi et bedre tilbud innenfor kollektivtransporten, styrke videregående opplæring med vekt på yrkesfagene og fylle rollen som regional utviklingsaktør på en bedre måte. Derfor prioriteres det en vekst i inntektene til fylkeskommunene på om lag 500 mill. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2019. I tillegg styrkes satsingen på arbeidsplasser og verdiskaping lokalt og regionalt gjennom å øke midler til regional utvikling med nesten 270 mill. kroner.

4.2.4 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet vil bygge samfunnet nedentil og derfor vil desentralisere makt, bosetting, arbeidsplasser, kapital og kompetanse. Målet om desentralisering er forankret i ideen om et deltagende folkestyre. Behovet for å dele makt og innflytelse mellom ulike deler av landet er etter Senterpartiets mening grunnleggende for et aktivt folkestyre.

Disse medlemmer mener kommunene og fylkeskommunene som tjenesteprodusenter og samfunnsutviklere er grunnmuren i vårt folkestyre. Disse medlemmer er motstandere av kommune- og regionreformene fordi de fører til sentralisering og svekket folkestyre. Disse medlemmer mener at eventuelle kommune- og fylkessammenslåinger skal være frivillige, og det anbefales å gjennomføre folkeavstemninger før det treffes vedtak.

KOMMUNENE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil styrke overføringene til kommunene slik at det blir mulig å opprettholde og utvikle tjenestetilbudet til innbyggerne. Disse medlemmer merker seg at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2019 ikke gir kostnadsdekning for summen av oppgaver som pålegges kommunene.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor innslagspunktet for kommunal finansiering av ressurskrevende tjenester reduseres. Det er foreslått en styrket bevilgning på 325 mill. kroner til dette formål sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2018–2019).

Disse medlemmer viser til at endringene i inntektssystemet for kommunene fra 2017 har gitt store omfordelingsvirkninger som særlig rammer distriktene og små og mellomstore kommuner. Beregninger foretatt av KS viser at de minste kommunene bare har en vekst på 1,7 pst. fra 2017 til 2018, mens kommuner over 20 000 innbyggere har en vekst på 2,8 pst. og mer. Inntektssystemet ble endret bl.a. med den begrunnelse at omleggingen skulle bidra til kommunesammenslåinger. Regjeringen innførte begrepene «ufrivillige og frivillige små kommuner», og smådriftsulempen som tidligere ble kompensert gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner, ble endret til et gradert basiskriterium basert på gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere.

Disse medlemmer mener endringene i inntektssystemet fra 2017 har slått svært uheldig ut ved å bidra til økte ulikheter kommunene i mellom. Disse medlemmer legger til grunn at statens overføringer til kommunene skal legge til rette for at alle kommuner har likeverdige økonomiske forutsetninger for å løse sine oppgaver.

FYLKESKOMMUNENE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at kostnadsnøklerne for fylkeskommunene ble endret i 2015. Regjeringens oversikt over samlet omfordelingsvirkning for fylkene viser at mens Oslo fikk 950 kroner per innbygger i økte overføringer, tapte Nordland 1 043 kroner per innbygger og Sogn og Fjordane hele 2 047 kroner per innbygger.

Disse medlemmer er bekymret for fylkeskommunenes muligheter til å ivareta sine oppgaver innenfor de økonomiske rammene som foreslås i budsjettet. Særlig gjelder dette behovet for å øke innsatsen på vedlikehold og fornying av fylkesveinettet. Ifølge KS er det et årlig behov for 1,5 til 2 mrd. kroner for å opprettholde standarden på fylkesveiene. Disse medlemmer merker seg at regjeringens budsjettforslag for 2019 innebærer en nullvekst til fylkene, hvor de 100 mill. kronene fylkeskommunene får til særskilt fordeling til opprustning og fornying av fylkesveinettet, må dekkes innenfor eksisterende inntektsramme til fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2019 foreslår økte rammer til fylkeskommunene for å gi mulighet til å styrke bevilgningene til vedlikehold og fornying av fylkesveinettet og følge opp skred- og flomforebygging.

4.2.5 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener sterke fellesskap gir mennesker frihet og muligheter uavhengig av bakgrunn. Kommunene er grunnmuren i slike fellesskap og må styrkes for å sikre gode liv for de mange, og ikke kun mer frihet og mindre forpliktelser til å bidra for de få og privilegerte. Dette medlem mener en større andel av samfunnets ressurser må brukes på trygg oppvekst og god utdanning. Investeringer i oppvekst og utdanning er de mest lønnsomme investeringer et samfunn kan gjøre, og mye mer langsiktige og trygge investeringer enn skatteuttak.

Dette medlem mener god offentlig velferd og service er en bærebjelke for et godt samfunn og helt nødvendig infrastruktur for næringslivet. Da må kommuneøkonomien gi rom for denne store oppgaven. Sterk kommuneøkonomi bidrar til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidspartner for næringslivet.

Dette medlem viser til at forskjellen mellom partiene vises i hvor høyt man prioriterer velferd. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som er for dyr. Det som mangler, er mot og evne til å prioritere det som er viktigst, til å fordele goder og byrder mer rettferdig og til å sette inn en storoffensiv mot økonomisk kriminalitet, noe som tapper fellesskapet for milliarder av kroner hvert år.

Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der det foreslås flere lærere både i skole og barnehage, flere ansatte i omsorg og pleie, opptrapping av rehabilitering og bedre barnevern og skolehelsetjeneste. I tillegg må kommuner og fylker kunne redusere sine farlige klimautslipp og kunne gjøre nødvendige tilpasninger til klima-

endringene. En slik satsing vil gi arbeid til mange og et bedre liv for store og små.

Dette medlem mener dagens regjering fører Norge i feil retning. Skattelette for de rikeste prioriteres foran velferd og fellesskap, uten at det gir vekst og utvikling i næringslivet. Kutt i velferd, mange tusen færre som får bostøtte, og kutt til arbeidsledige og flyktninger gjør at forskjellene og fattigdommen øker. Antall fattige barn øker, og arbeidsledigheten er fortsatt for høy. Kommuneøkonomien og statsbudsjettet for 2019 må i større grad sette kommuner og fylkeskommuner i stand til å møte disse menneskelige og nasjonale utfordringene.

Dette medlem viser til at mange kommuner melder at de har skåret kraftig ned på kvalitet og omfang på kommunale tjenester for å oppfylle kravene til budsjettbalanse. Med regjeringens forslag vil det i realiteten ikke bli rom for den kvaliteten eller det volumet som er nødvendig for å dekke innbyggernes behov eller kvalitetskrav som stilles i lovverk og andre styringsdokumenter.

Dette medlem er glad for at flere kommuner nå er ute av ROBEK-lista, men vil gjøre oppmerksom på at det for mange kommuner har medført kutt som gjør at tilbudet til innbyggerne ikke har det omfang og kvalitet som er forutsatt. Dette medlem vil bl.a. vise til NOU 2016:17 På lik linje. Utredningen viser at mennesker med utviklingshemning diskrimineres på alle livsområder. Det har vært fire nasjonale tilsyn med kommunenes tjenester til mennesker med utviklingshemning. Tilsynene avdekker ulovligheter i 77 til 90 pst. av tilfellene. Dette medlem viser til flere saker der familier med funksjonshemmede barn ikke får den hjelpen de trenger for å klare hverdagen. Dette medlem viser også til at flere saker viser lang behandlingstid i barnevernet, og mange eldre må vente lenge eller får for lite nødvendig hjelp. Dette medlem understreker at dette er mennesker som i liten grad selv kan fremme sine krav, og at nettopp de får sine rettigheter og behov dekket, er svært viktig. Dette er selvsagt også avhengig av kommunale prioriteringer, men dette lar seg ikke løse uten at kommunene får økonomi til å oppfylle lovkravene og innbyggernes behov.

Dette medlem mener at i forsøket på å profesjonalisere velferden har flere kommuner endt opp med å avprofjonalisere arbeidsstyrken. Det gir stress og et tungrodd byråkrati for de ansatte og dermed dårligere tjenester til hjelpetrequende. Det er behov for styringsformer basert på mer tillit og faglighet i omsorgen. Ledere og de ansatte skal bruke tiden på de faglige utfordringene og brukernes behov og ønsker, framfor på detaljstyring og måling av oppgaver som ikke sier noe om kvaliteten på tilbudet og omsorgen. Dette medlem mener derfor at kommunene bør få rom til både å ansette flere i omsorgen, og å gjennomføre forsøk med tilittsreform.

Dette medlem konstaterer at regjeringen og samarbeidspartiene er mer opptatt av å tegne et nytt kommunekart og bruke penger på en dyr kommune- og regionreform, enn av å sikre innbyggerne kvalitet i velferd, omsorg og skole.

Dette medlem er imot å legge til rette for at omsorg eller annen velferd skal bli satt ut på anbud. Dette medlem er sterkt uenig i utviklingen mot at skole og omsorg ses på som resultatenheter for produksjon. Velferdsoppgaver som opplæring og omsorg er vesensforskjellige fra forretningsvirksomhet og har sin begrunnelse i verdigrunnlaget solidaritet, fellesskap og rettferdighet. Jakten på forretningsmessige resultater skal ikke være et mål i velferdstjenestene. Ved å sette omsorg, velferd og offentlige oppgaver ut på anbud, vil det være svært vanskelig å sikre at pengene går til formålet, i stedet for å gå til profitt i selskapene.

Dette medlem viser til merknader og forslag om nødvendig innsyn også i regnskaper og pengestrømmer ved anbudsutsettelse framsatt under behandlingen av Prop. 46 L (2017–2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).

Dette medlem viser til at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2019 selv sier at det er viktig å tilstrebe bedre bruk av skattebetalernes penger. Dette medlem mener det er feil bruk av skattebetalernes penger og fellesskapets midler når økt bruk av anbud også innen kommunenes kjerneoppgaver har som konsekvens at mer av disse pengene skal bli forretningsmessig utbytte i private bedrifter.

Dette medlem viser til at anbud i tillegg ofte fører til kutt i pensjon for mange ansatte. Det er totalt urimelig at noen skal tjene penger på å kutte hjelpepleieres og renholderes pensjon, og dette medlem viser til egne forslag i Dokument 8:101 S (2017–2018) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbekk, Gina Barstad og Kari Elisabeth Kaski om å lovfeste retten til trygge pensjonsvilkår ved konkurranseutsetting av offentlige virksomheter – om å sikre likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform, jf. sykepleierordningen, slik at ansatte beholder minst like gode pensjonsytelser som før ved anbudsutsetting av virksomhet i offentlig sektor.

Dette medlem mener det er manglende full statlig finansiering av satsinger og systematisk underfinansiering av kommunesektoren som gjør at det ikke blir nødvendig lokalt økonomisk handlingsrom. Dette er et hovedproblem, ikke øremerking av satsinger fra statens side. Dette medlem viser til at det er viktig for tilliten til fellesskapet at dersom det loves et løft for barnevern eller rusomsorgen, så skal det også merkes ute i hverdagen i kommunene. Da er øremerking nødvendig. På samme måte er det viktig at øremerking synliggjør statens faktiske bidrag til ønskede eller pålagte satsinger, noe som ikke er mulig ved rene rammebevilgninger.

Dette medlem mener det er behov for sterkere inntektsutjamning mellom kommunene enn i dagens system, og at skatteandelen av inntektene bør vurderes økt for å jamne ut inntektsforskjellene mer enn i dag.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2020 legge fram forslag om sterkere inntektsutjamning i kommunesektoren.»

Dette medlem viser til at mange kommuner har et stort vedlikeholdsetterslep og har vært nødt til å øke eiendomsskatten. Mange nye kommuner har innført eiendomsskatt under denne regjeringen, og den er en viktigere inntektskilde for kommunene nå. Det er reist kritikk mot ordningen fordi det er for lite rom til å ta sosiale hensyn, og fordi administrasjonskostnadene, særlig knyttet til taksering, er høye.

Dette medlem viser til at regjeringen ønsker å gjøre ordningen enda mer urettferdig og usosial ved å redusere på toppen og ikke i bunnen, altså fradrag for rikdom.

Dette medlem viser til at kommunene trenger disse inntektene til eldreomsorg og bedre veier, men det trengs en enklere ordning som gir kommunene sikre inntekter, med mindre byråkrati og med obligatoriske skjermingsfradrag slik at skatten blir mer rettferdig.

Dette medlem mener det er grunn til å få utredet en ny modell for kommunal eiendomsskatt med bruk av ligningstakst for verdifastsettelse. Da slipper kommunene mye arbeid med taksering for alle, og ulikheter når det gjelder hva som er grunnlaget fra kommune til kommune, blir borte. Det er også behov for et obligatorisk skjermingsfradrag i bunnen så skatten blir mer rettferdig. Det må også innføres obligatoriske ordninger med for eksempel utsatt skatt til eierskifte, der for eksempel en eldre minstepensjonist med stor bolig kan slippe å betale nå, og at skatten utsettes til arveoppgjøret.

Ut fra en slik modell kunne en sette skattesatser som gjør at kommunene kan få inntekter omtrent tilsvarende dagens modell.

Dette medlem vil fremme representantforslag om å få utredet en ny modell for kommunal eiendomsskatt basert på eiendommens ligningsverdi, med obligatorisk bunnfradrag og skjermingsordninger som eksempelvis utsatt skatt til eierskifte.

Dette medlem viser til at mange kommuner opplevde å få en kraftig reduksjon i inntekter etter endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, og at regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak er mangelfull og ingen varig ordning, noe som var Stortingets forutsetning.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en varig kompensasjonsordning for bortfallet av inntekter som følge av endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, som sikrer tilnærmet full kompensasjon.»

Dette medlem viser til at regjeringens forslag til tildeling i år under høringen ble sterkt kritisert av berørte kommuner fordi det på nåværende tidspunkt ikke er mulig å vite hva tapet for kommunene beløper seg til. Dette medlem forutsetter at regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett 2019 korrigerer bevilgningen slik at den dekker reelle tap.

SOSIALE SAKER

Dette medlem understreker at kommunene har en svært viktig rolle i å forebygge fattigdom og utstøting og i å bistå vanskeligstilte slik at de kan komme ut av en vanskelig livssituasjon. Dette medlem viser til at fattigdommen blant barnefamilier har økt under denne regjeringen. Derfor trenger kommunene rammer til å drive godt forebyggende arbeid for alle aldersgrupper og at de gjennom egne tiltak ikke bidrar til fattigdom ved eksempelvis å avkorte sosialhjelpen for barnetrygden for fattige barnefamilier. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har foreslått å endre lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen slik at barnefamilier skal få nytte av barnetrygden fullt ut ved at barnetrygden i sin helhet holdes helt utenom ved beregning av sosialhjelp, jf. Representantforslag 20 S (2017-2018) og Innst. 149 S (2017-2018). Dersom dette ikke blir gjennomført, betyr det at Norge fortsetter å gi alle barnefamilier barnetrygd bortsett fra de barnefamiliene som trenger den mest, i og med at de får sosialhjelpen avkortet for tilsvarende beløp. Dette medlem vil derfor kompensere kommunene for merutgiftene dette gir i budsjettopplegget. Dette medlem viser til at regjeringens egne kalkyler viser at dette beløper seg til nærmere 410 mill. kroner. En så stor sum viser hvor mye penger fattige barnefamilier taper på avkortningen, og at dette er en kilde til fattigdom.

Dette medlem viser til eget Representantforslag 20 S (2017–2028) om rettferdig og fattigdomsbekjempende barnetrygd og til Innst. 149 S (2017–2018), der det ble flertall for å utrede stopp i kommunenes adgang til å avkorte sosialhjelpen med tilsvarende sum familier får i barnetrygd, uten at regjeringen har fulgt opp.

Dette medlem viser til kuttene regjeringen har fått gjennom for uføre og arbeidsledige. Det faktum at bare siste år er det ti tusen færre som får bostøtte, og negativ inntektsutvikling for mange pensjonister, skyver utgifter fra staten over på kommunene. Dette vises ved at flere trenger sosialhjelp nå. Dette medlem viser til at dette gir behov for økt satsing på boligsosialt arbeid både gjennom Husbanken og i kommunene.

SKOLE

Dette medlem mener at flere lærere per elev er et viktig tiltak for å sikre skolens og lærernes mulighet til å tilpasse opplæringen ut ifra elevenes behov, bidra til mer praktisk og variert undervisning og skape et inkluderende og trygt læringsmiljø. Dette medlem er glad for at Stortinget nå har vedtatt å innføre en nasjonal norm for økt lærertetthet, i tråd med Sosialistisk Venstrepartis forslag, men det mangler ennå noe av finansieringen av kommunenes økte utgifter. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med økte bevilgninger til dette.

Dette medlem mener framtidens skole skal ivareta et bredt kunnskapssyn, der elever får mulighet til å utvikle sine talenter og seg selv som et helt menneske, i samvirke med andre i et trygt og inkluderende læringsmiljø. Heldagsskolen kan bidra til å gi elever og lærere tid og muligheter for en praktisk, variert og motiverende skolehverdag der læring, trivsel, kreativitet, fysisk aktivitet og helse skaper en naturlig helhet. I heldagsskolen er det bedre tid til dybdelæring og kreativ læring med kunnskap som virkelig sitter. Flere lærere gir mer tid til hver elev. Leksene gjøres på skolen med lærer til stede, så barn og familie faktisk har fri når skoledagen er over. Fysisk aktivitet hver dag har Stortinget vedtatt, og det blir en viktig del av en heldagsskole.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har fremmet forslag om og fått gjennomslag for å innføre en nasjonal veiledningsordning for nyutdannede lærere i skole og barnehage etter vedtak i Innst. 182 S (2016–2017) om opptakskrav til lærerutdanningen og nasjonal veiledningsordning. Dette medlem viser til økninger i alternativt statsbudsjett for 2019 for å bygge opp heldagsskolen med 410 mill. kroner.

BARNEHAGE

Dette medlem mener det er stort behov for å øke voksentettheten og kompetansen i barnehagene, noe som krever at kommunene har økonomisk mulighet til å ansette flere barnehagelærere og faglærte personer. Dette medlem viser til at det er tverrpolitisk enighet om å innføre en nasjonal bemanningsnorm i barnehagene, men flertallet på Stortinget mener regjeringens forslag ikke sikrer nok fagpersonell, og er særlig kritisk til at regjeringen ikke legger inn friske midler for å kompensere kommunene for de økte utgiftene normen utløser. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med økninger for flere barnehagelærere og fullfinansiering av bemanningsnormen, reduksjon av maksprisen med 100 kroner pr. måned fra 1. august 2019 og ventestøtte med 1,1 mrd. kroner.

KULTURSKOLEN OG BIBLIOTEK

Dette medlem vil vise til at deltakelsen i kulturskolen hadde en jevn økning utover 2000-tallet. Trenden har snudd. 2016 var det laveste elevtallet i norske kulturskoler på 15 år. Dette medlem er kritisk til at regjeringen ikke videreførte det arbeidet som forrige regjering igangsatte for å gjøre kulturskolen mer tilgjengelig for alle barn, uavhengig av familiens økonomi, og mener at ekspertutvalgets rapport viser at fjerningen av en gratis kulturskoletime og de statlige stimuleringsmidlene har vært svært uheldig.

Dette medlem viser til kulturskolens betydning og at det ikke er gjort endringer for å forsterke tilbudet og sikre at flere barn får mulighet til å delta. Dette medlem mener målet må være at det er kulturskoletilbud til alle, og at det som et første trinn innføres en maksimalpris, slik at flere kan delta.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan en maksprisordning i kulturskolen kan gjennomføres.»

Dette medlem viser til at bibliotekene har en fornyet og viktig rolle som blodårene i det kulturelle systemet. De gjør kunnskap, litteratur og kultur tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Bibliotekene er også en viktig møteplass i lokalsamfunnet. I en tid der nærtilbud bygges ned og informasjonstilbudet er enormt, tilbyr bibliotekene kvalitetssikret informasjon, kurs, debatt og innhold. Dette medlem viser til Representantforslag 219 S (2017–2018) om et femårig nasjonalt biblioteksløft. I tråd med dette økes kommunenes ramme med 200 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019.

STORBY OG VEKSTKOMMUNER

Dette medlem mener det må gjøres en offensiv satsing for at byer og vekstkommuner skal ha gode, inkluderende boområder. Derfor trengs det en økt områdesatsing for å hindre utvikling av parallellsamfunn og byer delt etter økonomiske skiller. Dette medlem viser til egne forslag i Innst. 393 S (2017–2018) om å finansiere vekst- og storbytilskuddene som et rent påslag til disse kommunene og ikke som et fratrekk for alle kommunene.

LOKALE HELSETJENESTER

Dette medlem viser til Riksrevisjonens undersøkelse av tilgjengelighet og kvalitet i eldreomsorgen i Dokument 3:5 (2018–2019), der det går fram at det er alvorlige mangler i eldreomsorgen i mange kommuner – at det er manglende oppfølging av kvaliteten både i insti-

tusjons- og hjemmeomsorgen. Riksrevisjonen påpeker at eldre tildeles hjelp uten at deres egne ønsker er utredet, og at omsorgstjenesten har store utfordringer med å ivareta sikkerhet, fare for underernæring og unngå feil bruk av legemidler og forebygge fall. Riksrevisjonen påpeker også at mye vikarbruk og mange deltidsstillinger og ufaglærte går ut over pasientsikkerheten. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der kommunesektoren styrkes med 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag til økt bemanning og flere hele stillinger.

Dette medlem viser til det store behovet for lavterskeltilbud i psykiatrien i kommunene. Regjeringens forslag om å gi kommunene ansvaret for utskrivningsklare pasienter kommer før det kommunale tilbudet er etablert, og overføringen av 185 mill. kroner er altfor lite til å bidra med et nødvendig løft. Dette medlem viser til alternativt statsbudsjett for 2019 med foreslått bevilgning på 300 mill. kroner. Videre viser dette medlem til satsinger på å styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistent (BPA) med 50 mill. kroner, forslag om å styrke bemanningen og muligheten for hele stillinger med 300 mill. kroner i omsorgen, å øremerke satsingene på rusfeltet, øremerke og øke satsingen på kommunal rehabilitering med 100 mill. kroner og øke de øremerkede satsingene til helsestasjoner, jordmødre og skolehelsetjeneste med 300 mill. kroner, i forhold til regjeringens forslag.

SÆRLIG RESSURSKREVENDE TJENESTER

Dette medlem viser til at regjeringen igjen reduserer tilskuddet til særlig ressurskrevende tjenester, og at tilskuddets betydning for kommunene er redusert med en milliard siden 2014. Dette er kanskje den aller viktigste ordningen for utjamning av uforutsette og uunngåelige utgifter for kommunene, fordi dette tilskuddet fanger opp ulikhetene i utgifter veldig godt, men da må alle utgifter som er nødvendige, regnes med. Dette medlem mener ordningen må styrkes kraftig og foreslår en økning på 325 mill. kroner i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, i forhold til regjeringens forslag.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at relevante kostnader kommunene har, som bl.a. følger av kvalitetsforskriften og tidlig utskrivning av pasienter, regnes med i grunnlaget for den kommunale egenandelen.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av særlig ressurs-

krevende tjenester og utvide den til også å gjelde de pasientene som passerer 67 år og er inne i ordningen.»

KLIMA

Dette medlem vil vise til at kommunene må spille en viktig rolle for å redusere klimagassutslippene. Ekstremvær gjør det nødvendig å styrke kommunenes mulighet til å foreta klimatilpasninger av viktig infrastruktur både i kommuner og fylker.

Dette medlem mener det er nødvendig å øke totalrammene for kommuner og fylkeskommuner til dette formålet, og foreslår derfor i alternativt statsbudsjett for 2019 250 mill. kroner til formålet. Dette medlem vil derfor foreslå at det opprettes en permanent finansieringsordning for lokale klimatiltak som skal støtte kommuner og fylkeskommuner i å gjennomføre prosesser for klimavennlig omstilling, og viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 er satt av 100 mill. kroner til formålet.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en statlig rentekompensasjonsordning for nødvendige investeringer i infrastruktur i kommunesektoren som følge av ekstremvær.»

Dette medlem viser til det store behovet som er i kommunesektoren for å sikre at det er høy kompetanse når det gjelder biologisk mangfold, miljø og klima. Kommunesektoren har et stort ansvar på disse feltene og får stadig nye oppgaver. Biologisk mangfold, naturverdier, jordvern og klima handler om forvaltning av nasjonale verdier og kan ha globale konsekvenser. Det er derfor viktig å sikre at beslutningsgrunnlaget for lokale politikere som skal ta beslutninger i disse sakene, har høy kvalitet, og at det gis full informasjon om virkninger ut over de rent lokale.

Dette medlem viser til forskningsprosjektet EvaPlan, som dokumenterer at klima, naturvern og miljø ofte taper i planprosesser lokalt. Det er uholdbart og må endres. Det er derfor behov for å stille klare krav om kompetanse i kommunesektoren. Dette kan ivaretas også gjennom interkommunalt samarbeid.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette nødvendige krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.»

Dette medlem viser til at det samlet på ramme 18 i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 foreslås en økt bevilgning på 6 219,9 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette er en reell styrking av kommunal sektor som gir et faktisk handlingsrom i frie midler, men også i styrking av tilskudd som frigjør midler indirekte.

Konkret viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019 med følgende bevilgninger til kommunesektoren:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Fylker			
572	60	Økt satsing på kollektivtrafikk i fylkeskommunene	200 mill.
572	60	Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50 mill.
572	60	Opprustning utstyrsparken på yrkesfag	100 mill.
572	60	Rett til opplæring for ungdom som har fått avslag på asylsøknad	11,1 mill.
572	60	Tilskudd til elferger	200 mill.
572	60	Opprettholde VGS i distriktene	100 mill.
572	60	Skolehelsetjeneste VGS	100 mill.
572	60	Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100 mill.
Kommuner			
Heldagsskolen			
571	60	Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90 mill.
571	60	En ekstra time praktisk-estetiske fag	90 mill.
571	60	Gratis og frivillig kulturskoletime 1.-4. trinn	90 mill.
571	60	Veiledningsordning for nyutdannede lærere i skole og barnehage	40 mill.
571	60	Lærernorm i grunnskolen	100 mill.
Barnehage			
571	60	Styrket barnehagelærernorm 50 pst.	192 mill.
571	60	Finansiering bemanningsnormen	436 mill.
571	60	Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner, til 2940 kr/mnd	129,86 mill.
571	60	Flere barnehageplasser på grunn av økt etterspørsel og erstatte kontantstøtten med ventestøtte fra 1. juli. Ventestøtte 6000 kr (2018-sats)	342 mill.
571	60	Kontantstøtten omgjøres til kommunal ventestøtte og flyttes til kommunebudsjettene	275 mill.
Sosialhjelp			
571	60	Styrke kommunenes oppfølging av vanskeligstilte familier når barne-trygd ikke skal beregnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp	410 mill.
Helse			
571	60	Økt bemanning, rett til hele stillinger	300 mill.
571	60	Avslutte forsøk med statlig eldreomsorg. Kostnaden er kompensert over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Ikke en del av kommunerammen.	1482,84 mill.
Miljø/klima			
571	60	Klimatilpasning i kommuner	250 mill.
571	60	Rentekompensasjon til kommuner for investering i vann og avløp. Innføres fra 1. juli.	100 mill.
Øremerkede satsinger i kommunene			
575	60	Senke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester	325 mill.
571	60	Opptrapping lavterskel psykisk helsevern	300 mill.
571	60	Styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistanse	50 mill.
571	60	Nasjonalt bibliotekløft	200 mill.
571	60	Øremerke 200 mill. kroner til opptrapping på rusfeltet	
571	60	Øremerke 100 mill. kroner til habilitering/rehabilitering og øke med 100 mill. kroner	100 mill.
571	60	Øke storbytilskuddet	50 mill.
571	60	2. linjebarnevern i Oslo, kompensasjon etter underregulering	100 mill.
571	60	Øremerke 200 mill. kroner til skolehelsetjeneste grunnskole	
571	60	Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	300 mill.

Kap.	Post	Formål	Kroner
Sum rammeområde 18			6219,9 mill.
Nøkkeltall for SVs kommunebudsjett			
		Frie midler til kommuner og fylker	2612 mill.
		Øremerkede midler til kommuner og fylker	2000 mill.
		Økning i rammeoverføring til kommunene	4612 mill.

4.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremhever at kommunene er de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. En forutsigbar og god kommuneøkonomi er dermed noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.

Dette medlem vil påpeke at overføringene til kommunene gjennom dette budsjettet er nøkternt positive, i nedre kant av det anslaget som ble gitt i kommuneproposisjonen 2019. Veksten i frie inntekter spises i mange kommuner opp av demografiendringer, økte pensjonsforpliktelser, forslag om endringer av innslagspunktet for refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester og føringer som ligger inne i budsjettet om midler til gode formål. Mange av kommunene vil derfor ikke kjenne seg igjen i bildet av en reell vekst i frie inntekter, selv om det heller ikke er grunn til høylydt klage.

Dette medlem vil påpeke at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har reversert regjeringens innstramming av ordningen med refusjon til ressurskrevende tjenester og lagt inn 325 mill. kroner som hevingen av innslagspunktet anslagsvis vil medføre i økte utgifter for kommunene. Hevingen av innslags-

punktet for refusjonsordningen er, slik dette medlem ser det, svært uheldig. Dette gjelder tjenestene til de aller mest sårbare i samfunnet, som sterkt funksjonshemmede, alvorlig trafikkskadde og andre med særlige utfordringer og hjelpebehov. Det etterlater dessuten kommunene i en skvis mellom å gi disse menneskene et forsvarlig tilbud og å foreta kutt til andre viktige formål.

Dette medlem viser videre til at det er nødvendig å videreføre ordningen med tapskompensasjon til fylkeskommuner som kom særlig dårlig ut av endringene i inntektssystemet. Dette gjelder i første rekke Sogn og Fjordane, Nordland og Troms. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har satt av 60 mill. kroner til dette. Dette medlem vil videre vise til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2019 har økt skjønnstilskuddene til både kommunene og fylkeskommunene med henholdsvis 200 og 100 mill. kroner. Skjønnsmidlene skal blant annet dekke opp for utgifter det var vanskelig eller umulig å forutse. Vesentlig mer ekstremvær og dermed flom- og rasskader også på kommunal og fylkeskommunal infrastruktur tilsier etter dette medlems vurdering økte skjønnstilskuddsposter.

Tabell 3a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 18 med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
571		Rammetilskudd til kommuner					
	60	Innbyggertilskudd	131 734 299	131 519 299	134 434 299	134 705 099	136 968 099
				(-215 000)	(+2 700 000)	(+2 970 800)	(+5 233 800)
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	860 407	860 407	860 407	982 407	860 407
				(0)	(0)	(+122 000)	(0)
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 199 842	2 199 842	2 199 842	2 277 842	2 199 842
				(0)	(0)	(+78 000)	(0)
	65	Regionsentertilskudd	200 000	200 000	0	0	0
				(0)	(-200 000)	(-200 000)	(-200 000)
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner					
	60	Innbyggertilskudd	33 566 319	33 563 319	34 066 319	35 066 319	34 427 419
				(-3 000)	(+500 000)	(+1 500 000)	(+861 100)
575		Ressurskrevende tjenester					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, KrF	A	Sp	SV
	60	Toppfinansieringsordning	9 897 112	10 222 112 (+325 000)	10 222 112 (+325 000)	10 222 112 (+325 000)	10 222 112 (+325 000)
578		Valgdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	107 745	107 745 (0)	112 745 (+5 000)	86 145 (-21 600)	107 745 (0)
		Sum inntekter rammeområde 18	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
		Sum netto rammeområde 18	181 701 746	181 808 746 (+107 000)	185 031 746 (+3 330 000)	186 475 946 (+4 774 200)	187 921 646 (+6 219 900)

4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2018–2019), jf. Innst. 2 S (2018–2019), og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Komiteen viser til at kommunene er et selvstendig folkevalgt forvaltningsnivå med ansvar for grunnleggende velferdstjenester til sine innbyggere. Kommunenes rolle som samfunnsutvikler, myndighetsutøver og demokratisk arena er et helt sentralt ansvarsområde. Komiteen mener at lokaldemokratiet utgjør kjernen i folkestyret, og at lokale folkevalgte skal få tillit og ansvar i rollen som folkevalgt. For å sikre gode velferdstjenester til innbyggerne må kommunene sikres gode rammevilkår, og det lokale selvstyret må respekteres ved at betydelige deler av overføringene er frie inntekter.

Komiteen merker seg at det legges opp til en vekst i frie inntekter på 2,6 mrd. kroner i 2019. I departementets omtale i budsjettet er 600 mill. kroner satt av til satsinger innenfor rusfeltet, rehabilitering, tidlig innsats i skolen og fylkesveinettet. Videre anslås det at merkostnader til demografi og pensjon vil utgjøre 1,7 mrd. kroner av den totale rammen av frie inntekter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til KS' kommentarer til budsjettet, hvor det vises til underfinansiering av bemanningsnormen i barnehager med 400 mill. kroner og nye kutt i finansieringsordningen til ressurskrevende tjenester tilsvarende 325 mill. kroner i merutgifter til kommunene. Videre vises det til reduserte øremerkede overføringer til satsing på lærertetthet, og til rekrutteringsordning for nye psykologer, som er blant flere statlige satsinger som må dekkes innenfor kommunenes rammer. Flertallet merker seg KS' betraktninger om

at reduserte muligheter for innkreving av eiendomsskatt vil innskrenke kommunenes handlefrihet samtidig som kommunene pålegges flere oppgaver som skal finansieres innenfor inntektsrammen.

Flertallet merker seg ettervirkningene av omleggingen av inntektssystemet for kommunene, som sammen med økende utgifter, innskrenkede muligheter for inntekter gjennom lokal beskatning og mindre utjevning av forskjeller mellom kommunene bidrar til økende forskjeller blant kommuner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil legge til rette for at flere kommuner slår seg sammen.

Komiteen merker seg at noen kommuner som skal slå seg sammen, opplever usikkerhet knyttet til om de vil få en reduksjon i inntekter etter kommunesammenslåingen 1. januar 2020. Et eksempel på dette er nye Orkland kommune.

Komiteen viser til at Stortinget fattet følgende vedtak ved behandlingen av Innst. 393 S (2017–2018):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at sammen slåtte kommuner som får tap på grunn av reduksjonen i bosettingskriteriene, eller andre utilsiktede virkninger av inntektssystemet, blir kompensert for dette.»

Komiteen ber om at regjeringen melder tilbake til Stortinget i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2020.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at forskning på helse dokumenterer en klar sammenheng mellom dårlig helse og dårlig råd. Når flere blir vanskeligstilte, øker helseproblemene. Det er svært uheldig for innbyggerne og vil medføre at flere trenger helsehjelp. Dette vil selvsagt slå ut i kommunenes utgifter både til helsetjenester og økonomisk sosialhjelp.

Samtidig foreslår regjeringen å innlemme psykiatriske pasienter i kommunenes betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter. Dette medlem viser til at dette kan medføre store problemer for pasienter og kommuner, fordi ikke alle kommuner har et apparat eller fag-

kompetanse til å ta imot disse pasientene og heller ikke ressurser til å bygge dette opp. Dette medlem viser til at mange kommuner advarer mot dette. Samhandlingsreformen medfører at kommunene får ansvar for flere og flere svært syke pasienter, noe som i mange tilfeller krever tilbud, teknisk utstyr og kompetanse på nivå med sykehus. Dette medlem påpeker at sykehusene er presset på sin økonomi, og at trenden med å planlegge svært begrenset areal vil kunne legge uheldige føringer på utskrivningspraksis. Dette medlem vil også påpeke risikoen for å få flere svingdørspasienter, noe som er svært ugunstig for pasientene. Dette medlem mener regjeringen må ta dette på alvor og avvente endringer i betalingsplikten inntil kommunen har alternativer med god nok kvalitet og kapasitet på plass.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til anmodningsvedtak 525 av 6. mars 2018, hvor Stortinget ber regjeringen utrede hvorvidt barnetrygden bør holdes utenfor ved beregning av sosialhjelp. Disse medlemmer viser til at Arbeids- og sosialdepartementet har vurdert saken og kommet fram til at en lovendring som innebærer at barnetrygden holdes utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp, ikke er et treffsikkert eller et godt tiltak for å bedre barnefamiliens levekår. Det viktigste virkemiddelet for å motvirke fattigdom er å sørge for at flest mulig er i arbeid. Samtidig er det viktig med gode velferdsordninger for barnefamilier. Det er ikke nødvendigvis slik at kommuner som ser bort fra barnetrygden i beregningen av økonomisk sosialhjelp, samtidig har god kvalitet på de sosiale tjenestene som gis til barnefamilier. Fastsettelsen av sosialhjelpsnivået er skjønnsbasert og ikke en fast størrelse. Det er derfor vanskelig å sikre at en lovendring om at én bestemt inntekt skal holdes utenfor, faktisk fører til at søkerens stønad blir tilsvarende mye høyere. En slik lovendring kan like gjerne føre til at kommunen blir mindre oppmerksom på lovens krav til individuelle vurderinger, slik at stønadsnivået i praksis standardiseres og dermed undergraver det sentrale prinsippet i loven om retten og plikten til å utøve skjønn. Disse medlemmer viser også til at Arbeids- og velferdsdirektoratet har igangsatt tiltak for å styrke barneperspektivet i arbeids- og velferdsforvaltningen og bedre oppfølgingen av økonomisk vanskeligstilte barnefamilier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti av 20. november 2018. I forliket ligger det en rekke tiltak for å bedre levekårene for lavinntekts barnefamilier. Barnetrygden økes for første gang siden 1996, det bevilges over 300 mill. kroner til Nasjonal tilskuddsordning mot barne-

fattigdom over kap. 846 post 71, og det foreslås over 150 mill. kroner til ulike sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte over kap. 621 post 63.

4.3.1.1 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Som følge av dette foreslår disse medlemmer at post 60 Innbyggertilskudd reduseres med 215 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Av dette skyldes 200 mill. kroner som er overført til kap. 226 post 63 Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.–10. trinn på Kunnskapsdepartementets budsjett. Videre innebærer forliket endringer i skatteopplegget ved at det innføres samme satser for skattefri kostgodtgjørelse på tjenestereiser og pendleropphold i inn- og utland. Samlet proveny av denne endringen anslås til 95 mill. kroner i 2019, hvorav 15 mill. kroner tilfaller kommunene i form av økte skatteinntekter. For at kommunenes samlede inntektsramme ikke skal påvirkes av endringen i skatteopplegget, foreslås det at innbyggertilskuddet reduseres med 15 mill. kroner. Samlet sett påvirker ikke disse endringene nivået på kommunenes inntekter. Totalt foreslås det bevilget på posten 131 519 299 000 kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at regjeringen vil likestille utskrivningsklare pasienter med psykisk helse- og rusproblematikk med utskrivningsklare pasienter med somatiske helseplager når det gjelder overføring av ansvar til kommunene. Flertallet merker seg at det er oppholdskommunen som er avgjørende for hvilken kommune som skal ta på seg ansvaret for disse utskrivningsklare pasientene, og mener dette får uheldige konsekvenser for kommuner med nærhet til rus- og psykisk helse-institusjoner, som for eksempel Oslo. Flertallet kan ikke se at regjeringen sikrer at de berørte kommunene tilføres den kompetanse og de økonomiske ressurser som er nødvendig for å overta dette ansvaret. Flertallet mener at endringen i ansvaret må fullfinansieres, og at regjeringens løsning med å flytte 185 mill. kroner til kap. 571 post 60 på langt nær kompenserer de kommunene som vil måtte sitte med ansvaret etter et oppholdsprinsipp.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avstå fra å likestille utskrivningsklare pasienter med psykisk helse- og rusproblematikk med utskrivningsklare pasienter med somatiske helseplager inntil en finansieringsløsning

som kompenserer de berørte kommunene tilstrekkelig, er på plass.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2019 er prioritert ikke å innføre betalingsplikt for kommunene for rus og psykiatri, men overføre finansieringen til Helse- og omsorgsdepartementet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at kommuner og fylkeskommuner tilbyr grunnleggende tjenester til innbyggerne. Ved å styrke rammeoverføringene prioriterer Senterpartiet kommunenes muligheter til å gi gode tjenester nær folk også i årene fremover. Økte overføringer til kommuner og fylkeskommuner gir en styrking av barnehage, skole og eldreomsorg – tjenester som kommer alle innbyggere til gode.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet foreslår en generell styrking av kap. 571 rammetilskudd til kommuner med 2 436,8 mill. kroner ut over regjeringens forslag etter at oppdaterte anslag ble lagt frem i budsjettforliket mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti. Dette er 436,8 mill. kroner mer enn opprinnelig foreslått i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 og vil gi kommunene ytterligere mulighet til å yte gode tjenester. Videre foreslås det å ikke innføre betalingsplikt for kommunene for rus og psykiatri slik som regjeringen har foreslått, noe som medfører en reduksjon på 185 mill. kroner. Dette overføres i praksis til Helsedepartementets budsjett. I tillegg foreslås det å avslutte prøveordningen med statlig finansiert eldreomsorg fra 1. mai 2019 og overføre midlene regjeringen foreslår til ordningen (719 mill. kroner), til kommunene det gjelder.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre kompensasjon for smådriftsulemper gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner på nivå med tilskuddet som ble gitt til og med 2016.»

Disse medlemmer viser til at Stortinget i 2016 vedtok å overføre ansvaret for frivilligsentralene til kommunene. Det ble lagt opp til en overgangsperiode på fire år fra 2017. I denne perioden skulle staten trappe opp tilskuddet til sentralene ytterligere, med forventning om at kommunene skulle følge opp med en ytterligere styrking. Disse medlemmer viser til at Norges Frivilligsentraler har gjort en spørreundersøkelse blant landets frivilligsentraler i 2017 og 2018. Undersøkelsen viser at over halvparten av sentralene ikke fikk

den økningen av tilskuddet som lå i statens forutsetninger i 2017. For 2018 gjelder det hele 68 pst. av sentralene.

Disse medlemmer viser også til at det under høringen ble påpekt at kommunene i større grad vil pålegge sentralene konkrete arbeidsoppgaver. Argumentet er at det er kommunen som finansierer driften. Disse medlemmer påpeker at kjennetegnet på frivillig innsats nettopp er at den er frivillig. Frivillige kan og vil bidra med samfunnsnyttig innsats i kommunen og lokalsamfunnene, og må derfor styres av de frivillige selv. Dette står ikke i motstilling til at det kan inngås avtaler mellom de frivillige og kommunene.

Det er avgjørende at frivilligsentralene har en selvstendig stilling, et eget styre og egne vedtekter. Dette gjelder enten sentralen er kommunal eller organisasjonseid.

Disse medlemmer mener at det ikke bør innlemmes mer av statstilskuddet i rammetilskuddet før det er gjort en grundig evaluering av erfaringene fra omleggingsperioden.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer i den sammenheng følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering av erfaringene med innlemming av bevilgninger til frivilligsentralene i rammetilskuddet og hvordan dette har utviklet seg, og foreslå en ordning der tilskuddene holdes utenfor rammetilskuddet.»

4.3.1.2 POST 61 DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor regionsentertilskudd er omprioritert til distriktstilskudd. Det er foreslått en bevilgning på 122 mill. kroner til denne posten.

4.3.1.3 POST 62 DISTRIKTSTILSKUDD NORD-NORGE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor regionsentertilskudd er omprioritert til distriktstilskudd. Det er foreslått en bevilgning på 78 mill. kroner til denne posten.

4.3.1.4 POST 65 REGIONSENTERTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ønsker at regionsentertilskuddet opprettholdes som et økonomisk virkemiddel også ved framtidige kommunesammenslåinger. Regionsentertilskuddet går til kommuner som slår seg sammen og dermed utgjør et sterkere tyngdepunkt i sin region. Tilskuddet utbetales som i dag etter et nasjonalt vedtak om sammenslåing. Det leg-

ges til grunn at økt regionsentertilskudd finansieres innenfor kommunerammen med en reduksjon i innbyggertilskuddet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde regionsentertilskuddet som et økonomisk virkemiddel også ved framtidige kommunesammenslåinger. Regionsentertilskuddet går til kommuner som slår seg sammen og dermed utgjør et sterkere tyngdepunkt i sin region. Tilskuddet utbetales som i dag etter et nasjonalt vedtak om sammenslåing. Det legges til grunn at økt regionsentertilskudd finansieres innenfor kommunerammen med en reduksjon i innbyggertilskuddet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. 16 S (2016–2017), hvor partiet ikke støttet innføring av et regionsentertilskudd. Enigheten mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti om endringer i basistilskuddet i det kommunale inntektssystemet fikk store konsekvenser for mange kommuner. Etter disse medlemmers syn er regionsentertilskuddet et forsøk på å bøte på virkninger av endringene i inntektssystemet. Disse medlemmer støttet ikke endringene i basistilskuddet og har derfor ikke behov for avbøtende tiltak å la regionsentertilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019, hvor regionsentertilskudd er omprioritert til distriktstilskudd.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der regionsentertilskuddet er omprioritert til andre formål, og viser til merknader og forslag om dette i Innst. 393 S (2017–2018) Kommuneproposisjonen 2019.

4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Komiteen viser til at fylkeskommunene har ansvaret for viktige oppgaver som blant annet videregående skoler og fagskoler, samferdsel, kultur og regionalt plan- og utviklingsarbeid. Fylkeskommunen er samfunnsutvikler, myndighetsutøver og et demokratisk regionalt forvaltningsnivå. Komiteen understreker viktigheten av rammetilskuddene for å sikre videre utvikling av fylkeskommunens ansvarsområder.

Komiteen vil understreke fylkeskommunenes sentrale rolle som samfunnsutvikler, på kunnskapsfeltet, på samferdselsområdet og som tilrettelegger for næringslivet. For å kunne ivareta alle oppgaver tillagt fylkeskommunen, samt oppgaver som skal overføres fra stat til fylke i forbindelse med regionreformen, er det av-

gjørende at fylkeskommunene får økonomisk handlingsrom gjennom rammetilskuddet. Komiteen merker seg at budsjettforslaget legger opp til en særskilt fordeling på 100 mill. kroner til opprustning og fornying av fylkesveinettet, mens de frie rammebevilgningene til fylkeskommunene reduseres tilsvarende med 100 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at fylkene følgelig får redusert sitt økonomiske handlingsrom samtidig som oppgavemeldingen tilknyttet regionreformen hevder å ønske en styrking av fylkeskommunenes ansvar som regional utviklingsaktør. Nye oppgaver og en utvidet rolle som samfunnsutvikler skal fylkeskommunene løse innenfor reduserte rammer.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet minner om at overføring av nye oppgaver ikke skal skje i 2019.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener fylkeskommunene må få en langt sterkere rolle i regional utvikling og da særlig gis flere virkemidler og ressurser i nærings- og kompetansepolitikken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2019, der fylkeskommunenes inntekter økes med 500 mill. kroner. I tillegg styrkes midlene til regional utvikling med nesten 270 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Behovet for utbygging av bredbånd er fortsatt stort, og derfor styrkes tilskuddsordningen til bredbåndsutbygging med 400 mill. kroner i Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Disse medlemmer viser til at det under høringen ble tatt opp spørsmål rundt kostnadsnøklerne for båt og ferje. Disse medlemmer viser til at det skal foretas en gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunene i forbindelse med endringene i fylkesstrukturen fra 2020. Disse medlemmer vil i den forbindelse også vise til Arbeiderpartiets alternative budsjett, som styrker fylkeskommunenes økonomi, noe som blant annet ville gitt rom for en satsing på båttilbudet i de fylkene dette er aktuelt.

4.3.2.1 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Som følge av dette foreslår disse medlemmer at post 60 Innbyggertilskudd reduseres med 3 mill. kroner. Forliket innebærer endringer i skatteopplegget ved

at det innføres samme satser for skattefri kostgodtgjørelse på tjenestereiser og pendleropphold i inn- og utland. Samlet proveny av denne endringen anslås til 95 mill. kroner i 2019, hvorav 3 mill. kroner tilfaller fylkeskommunene i form av økte skatteinntekter. For at fylkeskommunenes samlede inntektsramme ikke skal påvirkes av endringen i skatteopplegget, foreslås det at innbyggertilskuddet reduseres med 3 mill. kroner. Samlet sett påvirker ikke disse endringene nivået på fylkes-

kommunenes inntekter. Totalt foreslås det bevilget på posten 33 563 319 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foreslått en styrking av rammetilskudd til fylkeskommuner med 1,5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag.

Innenfor denne rammen gis det rom for følgende satsinger:

Fylkesvei (særskilt fordeling)	1 000
Klimavennlige ferjer og båter (særskilt fordeling)	200
Yrkesfag. Øke lærlingstilskuddet med 3000 kr (særskilt fordeling)	60
Yrkesfag. Etablere vekslingsmodeller i alle fylker	7
Yrkesfag. Oppdatering av utstyr	63
Yrkesfag. Formidling av læreplasser (særskilt fordeling)	10
Styrke tannhelsetilbudet til eldre	21

Videre vises det til disse medlemmers helhetlige alternative budsjett for 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener inntektssystemet for fylkeskommunene må forbedres, og at kompensasjonen for merutgifter ved lange avstander og lav befolkningstetthet må økes. Norge har et sterkt næringsliv og en befolkning som er avhengig av gode offentlige tjenester levert av fylkeskommunene, også i distriktene. Denne muligheten er svekket under denne regjeringen. Disse medlemmer viser til at Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti med oppdateringen av inntektssystemet til fylkeskommunene i Prop. 128 S (2016–2017) knyttet til båt og ferjenøkkelen i utgiftsutjevningen, gjennomførte endringer for båtnøkkelen som ikke var i tråd med Møreforsknings rapport 1701 sin anbefaling. Disse medlemmer viser til Møreforsknings rapport og mener løsningen som ble valgt av departementet for båt, ikke er treffsikker nok for å drive reell utgiftsutjevning på området mellom fylkene. Disse medlemmer mener det trengs nærmere analyser med sikte på at kostnadsnøkklene i utgiftsutjevningen for båt- og ferjedrift ivaretar behovet for frekvens, kapasitet og driftssikkerhet tilpasset behovet for person- og næringstransport på en bedre måte.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2019, der fylkeskommunene styrkes med økt satsing på kollektivtrafikk med 200 mill. kroner og 200 mill. som tilskudd til arbeidet med å få eldrift på ferje- og båttrafikken. Videre foreslås det 50 mill. kroner til satsing på tilrettelegging for mer desentralisert høyere utdanning, og til sammen 611 mill. kro-

ner til videregående opplæring for å bedre utstyrsparken, styrke gjennomføringen, opprettholde tilbud i distriktene, styrke lærlingordningen og styrke skolehelsetjenesten.

Dette medlem viser også til økte tilskudd til fylkene under posten regionale utviklingsmidler med 413 mill. kroner og store økninger under ramme 17 samferdsel med satsinger på bredbånd, gang- og sykkelveier, rassikring, ungdomskort i kollektivtrafikken i fylkene og på andre budsjettkapitler.

4.3.3 Kap. 573 Kommunereform

Komiteen viser til at regjeringen i Kommuneproposisjonen 2019 la frem økonomiske virkemidler for videre arbeid med kommunesammenslåinger, jf. Prop. 88 S og Innst. 393 S (2017–2018). Kommuner som slo seg sammen i perioden 2014–2017, mottok både tilskudd til dekning av engangskostnader og reformstøtte. Tilskuddene til engangskostnader ble utbetalt ved nasjonalt vedtak om sammenslåing, og reformstøtten utbetales når den nye kommunen formelt trer i kraft.

Komiteen merker seg at for nye sammenslåinger foreslår regjeringen at disse tilskuddene slås sammen til et nytt engangstilskudd som utbetales når sammenslåingen er vedtatt. Tilskuddet er beregnet etter en standardisert modell basert på antall innbyggere og antall kommuner som inngår i sammenslåingen. Minstesatsen for to kommuner under 15 000 innbyggere som slår seg sammen, er satt til 25 mill. kroner. Beløpet økes med 10 mill. kroner per nye kommune i sammenslåingen ut over dette. Det er avsatt 50 mill. kroner i forslaget til budsjett til dette formålet for 2019.

Komiteen har også merket seg at det totalt for årene 2016 og 2017 ble utbetalt 225 mill. kroner til dek-

ning av engangskostnader i forbindelse med sammen-
slåing av 15 fylkeskommuner.

Komiteens medlemmer fra Senterparti-
et og Sosialistisk Venstreparti viser til merkna-
der og forslag under tidligere saker der de respektive
partier har støttet alle frivillige sammenslåinger og gått
imot alle tvangssammenslåinger av kommuner.

4.3.4 Kap. 575 Ressurskrevende tjenester

4.3.4.1 POST 60 TOPPFINANSIERINGSORDNING, over- slagsbevilgning

Komiteen viser til at formålet med ordningen
med toppfinansiering av ressurskrevende tjenester er å
legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjeneste-
tilbud til mottakere som har krav på omfattende helse-
og omsorgstjenester. Behovet for ressurskrevende tje-
nester varierer betydelig mellom kommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre,
Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
viser til budsjettforliket av 20. november 2018 mellom
Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folke-
parti. Disse medlemmer viser til at en gjennom
budsjettforliket vil øke tilskuddet til toppfinansierings-
ordningen. Disse medlemmer viser til kap. 575
post 60, som foreslås økt med 325 000 000 kroner i for-
hold til regjeringens forslag. Totalt foreslås det bevilget
på posten 10 222 112 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at ordningen for res-
surskrevende brukere har økt med ca. 3,9 mrd. kroner
fra 2013 til 2019.

Komiteens flertall, medlemmene fra Ar-
beiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet
og Kristelig Folkeparti, konstaterer en realøk-
ning i bevilgningen for 2019 på i overkant av 600 mill.
kroner i forhold til utbetalingene i 2018.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-
partiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbud-
sjett for 2019, der toppfinansieringsordningen reelt
styrkes med 325 mill. kroner ut over regjeringens for-
slag.

Komiteens medlemmer fra Senterparti-
et viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for
2019, hvor innslagspunktet for statlig toppfinansiering
av ressurskrevende tjenester reduseres. Det er derfor
foreslått en styrket bevilgning på 325 mill. kroner til
dette formålet sammenlignet med regjeringens forslag
til statsbudsjett for 2019.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-
streparti viser til sine generelle merknader og forslag
med styrking av ordningen på 325 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterparti-
et og Sosialistisk Venstreparti vil videre be-
merke at Kommunal- og moderniseringsdepartementet
har gitt følgende svar på spørsmål om de massive inn-
strammingene i ordningen denne regjeringen har fore-
tatt over de siste fem årene:

«I toppfinansieringsordningen for ressurskrevende
tjenester får kommunene refundert deler av utgiftene til
tjenester til mennesker som mottar omfattende helse-
og omsorgstjenester. Kommunene får kompensert 80
pst. av egne netto lønnsutgifter til helse- og omsorgstje-
nester ut over et innslagspunkt. I budsjettet for 2016,
2017, 2018 og 2019 ble det vedtatt/foreslått å øke inn-
slagspunktet med henholdsvis 10 000, 50 000, 50 000 og
50 000 kroner utover prisjustering. Det anslåtte prov-
enyet for økningene i innslagspunktet utover prisjuste-
ringen er samlet på om lag 1 025 mill. kroner. Prisjustert
til 2019-kroner utgjør dette om lag 1 056 mill. kroner og
vil være om lag det som kreves for å reversere økningene
i innslagspunktene utover prisveksten for perioden
2016–2019. Det er noe usikkerhet knyttet til beregnin-
gene da det ikke er kjent om det tilkommer flere motta-
kere i ordningen som det i dag ikke rapporteres på, men
som kommer inn under ordningen som følge av et
lavere innslagspunkt.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-
streparti mener dette er en sterk og usosial nedprio-
rering fra regjeringen av tjenester til mennesker som
er totalt avhengige av andre og massivt hjelpetrengende.

4.3.5 Kap. 578 Valgdirektoratet

Komiteens medlem fra Sosialistisk Ven-
streparti mener at demokratiet skal utvides, inkludere
flere og fordele mer makt.

Dette medlem er helt uenig med regjeringen
når den har avvist å videreføre og utvide forsøket med
stemmerett for 16-åringer. Dette medlem mener at
å gi stemmerett er å gi tillit og ansvar, og at det må være
helt særlige argumenter for å begrense innbyggers
stemmerett. Det foreligger ikke i denne saken. Dette
medlem er ikke i tvil om at ungdommer på 16 år vil
forvalte den tilliten godt og på linje med dem over 18 år.
Dette medlem mener vi som samfunn vil tjene på at
mange flere får gitt sin stemme i valg. Dette medlem
viser til at sluttrapporten fra forsøket viser at valgdelta-
kelsen lå på 58 pst. blant forsøkspersonene, og det er be-
tydelig høyere enn for vanlige førstegangsvelgere mel-
lom 18 og 21 år, som har en deltakelse på rundt 46 pst.
Dette medlem viser til at det ikke er et krav til inn-
byggere over 18 år at de skal få økt politisk interesse av å
stemme ved valg. Det er derfor helt urimelig at det stilles
slike krav til interesse hos unge i et forsøk for å vurdere
om stemmeretten skal utvides til 16-åringer.

Dette medlem mener forsøket med stemmerett
for 16-åringer må gjenopptas og utvides med målsetting
om å gjøre det til en permanent ordning.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et nytt og større forsøk med stemmerett til 16-åringer. Det må sikres at de største byene er med i ordningen.»

Dette medlem viser til egne grunnlovsforslag om å utvide stemmeretten til å omfatte 16-åringer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at mer enn 50 synshemmede ved forrige stortingsvalg meldte at de har blitt nektet å ha med egen ledsager i stemmeavlukket. Riksvalgstyret har slått fast at dette er brudd på valgloven. Synshemmede må kunne ha med seg en ledsager de har full tillit til, slik at man er sikker på at man faktisk stemmer på det partiet man ønsker å stemme på. Selv om dette blir presisert til neste valg, viser det at synshemmede gjennom dagens valgordning har store utfordringer med å stemme hemmelig.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener derfor det bør tilbys e-valg for denne gruppen. Teknologien foreligger, og dette ble testet ut i 11 kommuner ved valget i 2011. Dette medlem tar ikke til orde for innføring av e-valg generelt i denne omgang. Det må i så fall behandles gjennom en grundigere prosess. Dette medlem mener imidlertid at det bør innføres en løsning som gjør at de gruppene i samfunnet som har problemer med å bruke dagens valgordning, får muligheten til å stemme digitalt. Dette kan løses ved at man åpner for at man kan stemme via egen PC/nettbrett/mobil, eller ved at det legges til rette for en digital løsning i valglokalet. Dette medlem ber regjeringen legge til rette for mulighet for e-valg ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 for de gruppene i samfunnet som har problemer med å få avgitt hemmelig stemme ved dagens ordning.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en digital e-valg-løsning ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 og ut fra disse erfaringene etablere en permanent ordning for lokal- og stortingsvalg.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at vi har en myndighetsalder på 18 år i Norge. Myndighets- og stemmerettsalder bør være sammenfallende. Disse medlemmer ønsker derfor ikke å gjenoppta eller utvide ordningen med stemmerett for 16-åringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, understreker at personer

med synshemming eller andre funksjonshemminger skal kunne avgi hemmelig stemme ved valg. Flertallet merker seg at regjeringen i Valgdirektoratets tildelingsbrev for 2018 ga et oppdrag med å involvere ulike brukergrupper for å se nærmere på hvordan tilgjengelighet ved valg kan bedres for grupper med særlige behov. Flertallet merker seg at Valgdirektoratet har gjennomført dialogmøter med blant annet Norges Blindeforbund og har utarbeidet forslag til tiltak basert på organisasjonenes innspill.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at et foreslått tiltak er å utarbeide en veileder for kommunene frem mot kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019. Valgdirektoratet har god tilgjengelighet ved valg som et hovedmål i 2019. Disse medlemmer er positive til dette arbeidet og ber regjeringen følge med på den videre utviklingen i forbindelse med valget i 2019.

4.3.5.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati. Det foreslås i Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2019 å starte en utvikling av Valgdirektoratet etter kommunevalget 2019.

4.3.5.2 POST 70 INFORMASJONSTILTAK

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener arbeidet for å ivareta og styrke demokratiet skal være høyt prioritert. Et av de viktigste og mest konkrete uttrykkene for vårt demokrati er valgtinget og valghandlingen. Oppslutningen om valg betinger god forståelse av betydningen av valget. Disse medlemmer viser til prosjektet «barnas valg» i 2017, hvor mer enn 60 000 barn ga uttrykk for hvordan de ville ha stemt hvis det var Stortingsvalg. Disse medlemmer mener det tilhørende informasjonsmateriellet og digitale innholdet utgjør et godt supplement til annet materiell som benyttes i opplæringen.

Disse medlemmer viser til at barn ikke har stemmerett, men at alle barn er brukere av tjenester og beslutninger som tas av kommunale og nasjonale myndigheter som har konsekvenser for barnas egen hverdag der de bor. Selv om barn ikke har stemmerett, er deres synspunkter og erfaringer viktige i et demokrati. Det må legges til rette for at barn kan uttrykke dette på sine egne premisser, og at dette blir hørt av besluttede myndigheter. Disse medlemmer mener at å la barn erfare betydningen av å delta og påvirke samfunnet er viktig for å styrke og bevare oppslutningen om vårt demokrati.

På denne bakgrunn ønsker komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet å støtte en videreutvikling av «barnas valg» med 5 mill. kroner og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2019.

5. Oppfølging av anmodningsvedtak

Komiteen viser til at Stortinget har bedt om oppfølging av anmodningsvedtak i Prop. 1 S (2018–2019), og viser til sine merknader knyttet til disse. Komiteen vil likevel understreke at de respektive partiers merknader ikke er å anse som Stortingets formelle kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte kontroll- og konstitusjonskomiteens behandling av stortingsmeldingen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen.

Anmodningsvedtak under Justis- og beredskapsdepartementet

Vedtak nr. 68, vedtakspunkt 18, 3. desember 2015

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at dette forslaget var en vesentlig grunn til at Sosialistisk Venstreparti ikke kunne slutte seg til innstrammingspakken høsten 2015. Forslaget ble vedtatt i panikk og for å tilfredsstille Fremskrittspartiet. Det var lite gjennomtenkt og helt i strid med Norges posisjon i disse spørsmålene, og regjeringen har i ettertid innsett at dette var feilslått politikk. Dette medlem registrerer at også regjeringens partier nå har innsett at dette var feil.

Vedtak nr. 921, 16. juni 2016

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er kritisk til at regjeringen ikke har fulgt opp vedtaket som handler om at skattebetalernes penger må forvaltes med full kontroll på kontraktmessige forhold. Det er særlig viktig fordi dette er et felt med store og brå endringer. Tilbudene skal gis til svært sårbare mennesker som ofte også er traumatiserte. Lokalsamfunnene er ofte også skeptiske, så det er mange grunner til at tilsyn er nødvendig for å sikre kvaliteten og kunne vise til at myndighetene tar kontroll. I pressede situasjoner er det også større sannsynlighet for at det begås feil, og at aktører ikke følger reglene. Dette medlem mener derfor det er særlig viktig at tilsyn kommer på plass raskt.

Dette medlem viser til at norske myndigheter gjentatte ganger har fått kritikk av FN. I løpet av 2018 har FNs barnekomité, menneskerettighetskomité og torturkomité alle kritisert Norge for å behandle enslige mindreårige for dårlig. Det er bredt dokumentert at omsorgstilbudet som gis enslige mindreårige, ikke er godt nok. I mars 2018 lanserte Fafo-rapporten «Et trygt sted å vente». Den viser tydelige svakheter i styringsformen av mottakene, og at det er store forskjeller i den omsorgen

som gis. Funnene tyder også på at enslige mindreårige ikke får god nok helsehjelp, og at enkelte mottak heller ikke i tilstrekkelig grad følger opp grunnleggende omsorgsfunksjoner som å sørge for at ungdommene får i seg tilstrekkelig mat, eller legge til rette for nok søvn. Regjeringen har ikke foreslått å overføre ansvaret til barnevernet, og dette medlem viser til at et minimum er oppfølging av vedtak om å sikre konkrete krav til hvordan disse barna skal behandles. Dette medlem ber derfor om at dette prioriteres høyt.

Til vedtak nr. 23, 14. november 2017 og vedtak nr. 24, 14. november 2017

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at dette vedtaket ikke er fulgt opp i tråd med intensjonen til stortingsflertallet, og at praksisen ekskluderte flere enn det som var målet, og viser til merknader angående dette i Representantforslag 64 LS (2017–2018) om å innføre rimelighetsvilkår for internflukt i utlendingsloven, sikre reelle barnefaglige vurderinger mv. og Innst. 68 S (2017–2018), der det bl.a. står:

«Disse medlemmer mener Norge har et ansvar for å gi alle som faller inn under vedtaket fra 14. november 2017, en ny vurdering, selv om de befinner seg på et annet sted, og at dette også var stortingsflertallets mening da vedtaket ble fattet. På samme måte viser disse medlemmer til at det gjelder alle vedtak hvor det er gitt midlertidig opphold etter forskriftens § 8-8 hvor det henvises til internflukt uavhengig av instansen og hvor i prosessen vedtaket er.

Disse medlemmer viser til at sakene som må revurderes, må legges til grunn alderen til barnet på vedtakstidspunktet. Sakene skal revurderes fordi asylsøkerne som barn ble behandlet for strengt. Det skal tas ekstra hensyn til barns sårbarhet, og dette mente stortingsflertallet ikke har blitt gjort i tilstrekkelig grad. Sårbarhetskriteriene som vedtaket handler om, skal ifølge vedtaket gjelde enslige mindreårige asylsøkere, og ikke voksne. Det gir derfor, slik disse medlemmer ser det, ikke mening å gi de unge en ny vurdering som voksne, da vedtaket ikke gir føringer på at behandlingen av voksne skal endres. Disse medlemmer kan ikke se at det er noe til hinder for å spesifisere i en midlertidig forskriftsbestemmelse at for revurdering av disse sakene skal alderen på UDIs tidligere vedtakstidspunkt legges til grunn, samtidig som nye opplysninger om andre forhold tas med i vurderingen.

Disse medlemmer mener at «sårbarhetskriterier» må konkretiseres og synliggjøres i forskrift, og at de bør tillegges stor vekt. Sårbarhet følger ikke bare av alder, og det er derfor viktig å ha andre sårbarhetsmomenter i tillegg til alder – for å sikre at sårbarhet også tas hensyn til i behandlingen av sakene til de som er tett opp mot myndighetsalder.»

Anmodningsvedtak under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Vedtak nr. 351, 18. desember 2017

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til vedtak som er basert på anmod-

ningsvedtak 642, 644, Prop. 16 S (2016–2017), og statsrådens svar til stortingsrepresentanten Lars Haltbrekkes spørsmål nr. 161 om iverksettelse av energiforsyningskrav i TEK 17. Dette medlem mener at regjeringen lenge ikke har fulgt opp et klart vedtak fra Stortinget, og at det å komme tilbake i 2019 – tre år etter forslaget er vedtatt – tar for lang tid. Dette medlem ber om at nye energiforsyningskrav med 80 pst. energifleksibilitet inkluderer badetrom og iverksettes 1. januar 2019 uten overgangsordning slik forutsetningen har vært.

Anmodningsvedtak under Kunnskapsdepartementet

Vedtak nr. 505, 1. mars 2016

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at det er viktig for samfunnssikkerheten at alle som oppholder seg i Norge, gjør det under riktig og avklart identitet. Flertallet viser i den anledning til statsrådets brev til komiteen av 3. november 2015: «At vi kjenner identiteten til de som oppholder seg i Norge er viktig for en rekke sektorer og tjenester, og samfunnssikkerheten». Flertallet viser videre til Stortingets vedtak nr. 505, 1. mars 2016 og er positive til regjeringens oppfølging i Prop. 1 S (2018–2019) fra Kunnskapsdepartementet.

Flertallet viser til Justisdepartementets instruks GI-16/2018 punkt 5 om at deltagerne ikke skal utvises etter utlendingsloven § 66 første ledd bokstav a og heller ikke skal få tilbakekalt oppholdstillatelse etter utlendingslovens § 63 første ledd. Flertallet vil derfor understreke at det er en forutsetning fra Stortingets side for gjennomføring av identitetsavklaringsprogrammet for denne avgrensede gruppen at regjeringen finner en hensiktsmessig måte å sikre en høyest mulig deltakelse i programmet på i samsvar med tidligere identitetsavklaringsprogram og Justisdepartementets instruks GI-16/2018.

6. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen opprettholde regionsentertilskuddet som et økonomisk virkemiddel også ved framtidige kommunesammenslåinger. Regionsentertilskuddet går til kommuner som slår seg sammen og dermed utgjør et sterkere tyngdepunkt i sin region. Tilskuddet utbetales som i dag etter et nasjonalt vedtak om sammenslåing. Det legges til grunn at økt regionsentertilskudd finansieres innenfor kommunerammen med en reduksjon i innbyggertilskuddet.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide en egen handlingsplan mot vold og overgrep i de samiske miljøene.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre kompensasjon for smådriftsulemper gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner på nivå med tilskuddet som ble gitt til og med 2016.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en avtale med Hellas om å ta imot et tilsvarende antall asylsøkere for saksbehandling i Norge som under tidligere relokaliseringsmekanisme.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen styrke kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold og kulturkompetanse i voksenopplæringen gjennom å styrke Skeiv Verdens arbeid opp mot voksenopplæringen på dette.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen sikre at krisesentre og andre støttetiltak for voldsutsatte i samiske områder sikres driftsmidler til å ivareta også denne gruppen voldsutsatte inntil en ny handlingsplan mot vold og overgrep i de samiske miljøene er på plass.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til bostøtteregulverk som sikrer bostøtte til uføre uavhengig av på hvilket tidspunkt uføretrygden ble innvilget, og på om lag samme nivå som bostøtten var før omleggingen av uføretrygden.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen endre regelverket for bostøtten som sikrer bostøtte på nivå for den enkelte tilsvarende 2009.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i kommuneproposisjonen for 2020 legge fram forslag om sterkere inntektsutjamning i kommunesektoren.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen etablere en varig kompensasjonsordning for bortfallet av inntekter som følge av endringene i eiendomsskatt på verker og bruk, som sikrer tilnærmet full kompensasjon.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan en maksprisordning i kulturskolen kan gjennomføres.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at relevante kostnader kommunene har, som bl.a. følger av kvalitetsforskriften og tidlig utskriving av pasienter, regnes med i grunnlaget for den kommunale egenandelen.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen legge fram ulike modeller for å øke statens medfinansiering av særlig ressurskrevende tjenester og utvide den til også å gjelde de pasientene som passerer 67 år og er inne i ordningen.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen opprette en statlig rentekompensasjonsordning for nødvendige investeringer i infrastruktur i kommunesektoren som følge av ekstremsvær.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen fastsette nødvendige krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering av erfaringene med innlemming av bevilgninger til frivilligsentralene i rammetilskuddet og hvordan dette har utviklet seg, og foreslå en ordning der tilskuddene holdes utenfor rammetilskuddet.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen igangsette et nytt og større forsøk med stemmerett til 16-åringer. Det må sikres at de største byene er med i ordningen.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen sikre en digital e-valgløsning ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 og ut fra disse erfaringene etablere en permanent ordning for lokal- og stortingsvalg.

7. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A, B og C fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding D I og III fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens tilråding D II fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står over, og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 1 (Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje	12 093 000	
	50	Det kongelige hoff	201 139 000	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff	210 600 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje	10 065 000	
20		Statsministerens kontor		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	121 200 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter	190 200 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter	106 200 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 000 000	
502		Tariffavtalte avsetninger		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 70</i>	1 000 000	
	70	Kompetanseutvikling mv., <i>kan</i> <i>overføres, kan nyttes under post 21</i>	16 500 000	
	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalgte	190 600 000	
510		Departementenes sikkerhets- og service- organisasjon		
	1	Driftsutgifter	625 417 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	59 559 000	
	22	Fellesutgifter	130 710 000	
	23	22. juli-senteret	12 260 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 869 000	
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer, <i>kan</i> <i>overføres</i>	8 565 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 888 042 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	167 804 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordnin- gen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	83 172 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan</i> <i>overføres</i>	1 780 400 000	
	34	Statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	563 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	26 765 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	94 683 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000	
	30	Investeringer, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	20 686 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	27 000 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	291 044 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 436 000	
	22	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	23	Utvikling og forvaltning av nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	107 786 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i> ...	120 947 000	
	26	StimuLab, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	27	Opplæringskontoret OK stat	10 285 000	
	71	IT-standardisering	815 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	57 672 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	2 325 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	8 468 000	
	70	Sentrale organisasjoner	324 082 000	
	71	Kommunale organisasjoner	33 761 000	
	73	Fylkesorganisasjoner	73 771 000	
	75	Fylkesungsdomsorganisasjoner	21 913 000	
	76	Sentrale ungdomsorganisasjoner	8 256 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-5 177 400 000	
		2 Driftsutgifter	2 165 483 000	
		3 Avskrivninger	1 442 800 000	
		4 Renter av statens kapital	93 000 000	
		5 Til investeringsformål	1 242 976 000	
		6 Til reguleringsfondet	-113 000 000	-346 141 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	648 401 000	
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	76 800 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 237 450 000	
	34	Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	713 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	296 453 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	120 964 000	
		Totale utgifter		11 920 314 000

Inntekter

3021		Statsrådet		
	2	Diverse refusjoner	100 000	
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettsaker	19 000 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Diverse inntekter	22 166 000	
	3	Brukerbetaling	67 540 000	
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	167 804 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Diverse inntekter	2 383 000	
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	2	Opplæringskontoret OK stat	15 517 000	
	3	Diverse inntekter	435 000	
	4	Internasjonale oppdrag	716 000	
	5	Bruk av nasjonale felleskomponenter	73 700 000	
	6	Tilleggstjenester til nasjonale felleskomponenter	778 000	
	86	Tvangsmulkt	100 000	
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 242 976 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter	200 000	
Totale inntekter				1 613 415 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6
kap. 540 postene 1 og 27	kap. 3540 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan nettoføre som ut-

giftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter	108,9 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2019 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1 post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de

kongelige eiendommer. Kostnadsrammen er 602,9 mill. kroner i prisnivå per juli 2019.

VI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av brukerfinansierte byggeprosjekter.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige

formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2018–2019) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

IX

Fullmakter som gjelder brukerfinansierte byggeprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettårer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av brukerfinansierte byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av brukerfinansierte byggeprosjekter og post 34 Videreføring av brukerfinansierte byggeprosjekter.

X

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 800 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XI

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 1	kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1, for de statlige for-

valtningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XII
Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2019 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

B.

Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
290		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	264 480 000	
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	53 815 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 224 000	
	50	Norges forskningsråd	7 021 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	8 983 088 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 283 887 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	269 652 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 224 000	
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	134 953 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	6 235 000	
	73	Tilskudd	14 641 000	
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	62 588 000	
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	38 591 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 425 376 000	
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	1 034 196 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	520 513 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	14 896 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	4 511 000	
	30	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak, <i>kan overføres</i>	64 827 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 201 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	138 354 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	75 378 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak, og veiledning for au pairer	19 113 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	72 069 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 291 post 60</i>	11 917 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	11 337 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	293 582 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 370 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	398 001 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	82 388 000	
	23	Husleie for fellesareal m.m.	24 664 000	
	25	Nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	3 980 000	
	27	Felles IKT-løsning, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	50	Forskningsprogrammer	84 000 000	
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	3 000 000	
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene		
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under post 64</i>	453 090 000	
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under post 62</i>	50 000 000	
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	119 016 000	
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	59 708 000	
553		Omstillingsdyktige regioner		
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under post 63 og 65</i>	47 000 000	
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under post 60 og 65</i>	52 736 000	
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under post 60 og 63</i>	79 856 000	
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	281 089 000	
	76	Nordisk og europeisk samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 870 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	32 753 000	
560		Samiske formål		
	50	Samisk språk, kultur og samfunnsliv	497 069 000	
	51	Divvun	7 234 000	
	55	Samisk høyskole	5 223 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	6 393 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 717 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	25	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under post 75</i>	1 015 000	
	60	Rom, <i>kan overføres</i>	3 505 000	
	70	Nasjonale minoriteter	7 293 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222 000	
	73	Kvensk språk og kultur	9 962 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	15 100 000	
	75	Romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes</i> under post 25	4 419 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 828 591 000	
	75	Etablering og tilpasning av bolig	481 574 000	
	76	Utleieboliger, <i>kan overføres</i>	710 464 000	
	78	Boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	15 587 000	
	79	Heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	29 874 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	105 974 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	49 750 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	20 686 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	61 274 000	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer, <i>kan overføres</i>	14 162 000	
	81	Kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	6 725 000	
595		Statens kartverk		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21 og 45</i>	899 021 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1 og 45</i>	217 920 000	
	30	Geodesiobservatoriet, <i>kan overføres</i>	5 600 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	352 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 532 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 844 000	
	71	Tap på lån	12 700 000	
	72	Rentestøtte	4 100 000	
Totale utgifter				24 235 630 000

Inntekter

3291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter	10 875 000	
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	24 185 000	
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter	1 845 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	13 255 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	279 091 000	
	5	Refusjonsinntekter	8 862 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	11 917 000	
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter	14 604 000	
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter	55 128 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Diverse inntekter	2 717 000	
	3	Leieinntekter	271 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	1 472 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	106 000	
	4	Gebyrer	44 031 000	
3595		Statens kartverk		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	416 447 000	
	2	Salg og abonnement m.m.	134 668 000	
	3	Samfinansiering	203 966 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	11 443 000	
	11	Diverse inntekter	61 940 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	3 309 000 000	
Totale inntekter				4 605 823 000

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 290 post 1	kap. 3290 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

tert retur og reintegrering i hjemlandet, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Internasjonalt migrasjonsarbeid og assis-

V

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan inngå avtaler med varighet ut over 2019 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget

samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varig-

het ut over 2019 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer, og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2019.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, post 3 Samfinansiering.

IX

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 120 mill. kroner.

VII

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VIII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressurscenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Utleieboliger	606,4 mill. kroner
	79	Heis og tilstandsvurdering	45,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Bolig- og områdeutvikling i byer	22,3 mill. kroner

XI

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene og post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 60 Regionale til-

tak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, post 63 Grenseregionale Interreg-program og post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.

2. tildele midler til Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2019 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	33 639 000	
	60	Innbyggertilskudd	131 519 299 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	860 407 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 199 842 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 237 000 000	
	65	Regionsentertilskudd	200 000 000	
	66	Veksttilskudd	231 934 000	
	67	Storbytilskudd	508 768 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	33 563 319 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	676 012 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	382 000 000	
573		Kommunereform		
	60	Kommunesammenslåing	50 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	10 222 112 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	107 745 000	
	70	Informasjonstiltak	5 200 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	11 469 000	
Totale utgifter				181 808 746 000

D.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at staten benytter anbudskriterier som sikrer at norske bedrifter blir mer konkurransedyktige.

II

*Forslag til endring av anmodningsvedtak nr. 68 vedtaks-
punkt 18, 3. desember 2015*

Stortinget samtykker i at regjeringen bidrar aktivt i de brede internasjonale prosessene i EU og FN med det mål å fremme tiltak som støtter opp om kontrollert og regulert migrasjon og å begrense irregulære

ankomster av migranter uten beskyttelsesbehov eller annet grunnlag for lovlig opphold. Norge skal arbeide for å ivareta statens folkerettslige handlingsrom og for at flere land oppfyller internasjonale forpliktelser knyttet til flukt og migrasjon. Norge tar på nåværende tidspunkt ikke initiativ til endring av sentrale konvensjoner av relevans for flukt og migrasjon eller til en internasjonal gjennomgang av disse.

III

Stortinget ber regjeringen avstå fra å likestille utskrivningsklare pasienter med psykisk helse- og rusproblematikk med utskrivningsklare pasienter med somatiske helseplager inntil en finansieringsløsning som kompenserer de berørte kommunene tilstrekkelig, er på plass.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 6. desember 2018

Karin Andersen

leder og ordf. for kap. 20, 21, 24, 590, og 3024

Norunn Tveiten Benestad

ordf. for kap. 531, 546, 573, 2412, 5312 og 5615

Torhild Bransdal

ordf. for kap. 291, 502, 595, 3291 og 3595

Jon Engen-Helgheim

ordf. for kap. 387, 490, 533, 3490, 3533 og 3587

Heidi Greni

ordf. for kap. 550, 553, 554, 571 og 572

Kari Kjønaas Kjos

ordf. for kap. 575

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 491, 563, 578, 579, 2445 og 3563

Mari Holm Lønseth

ordf. for kap. 530, 532, 545

Willfred Nordlund

ordf. for kap. 1 og 2

Eirik Sivertsen

ordf. for kap. 491, 561, 563, 2445, 3563 og 5445

Olemic Thommessen

ordf. for kap. 292, 560 og 3292

Ove Trellevik

ordf. for kap. 525, 567, 577 og 3525

Siri Gåsemyr Staalesen

ordf. for kap. 290, 581, 585 og 3585

VEDLEGG 1

Brev fra Kunnskapsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner til Stortingets presidentskap, datert 19. oktober 2018

**Statsbudsjettet 2018 - Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet -
rettebrev**

**Kap. 292 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne
innvandrere, post 60 Tilskott til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for
vaksne innvandrere**

Ett tall har falt ut av teksten på s. 270 under omtale av kap. 292, post 60 og
overskriften *Norskopplæring for asylsøkarar i mottak*. Det står nå at:

«Delen av asylsøkarar som deltok i norskopplæring, er redusert frå 58 pst. i
2016 til **3 pst.** i 2017.»

Det uthevede tallet er feil, riktig setning er som følger:

«Delen av asylsøkarar som deltok i norskopplæring, er redusert frå 58 pst. i
2016 til **31 pst.** i 2017.»

**Kap. 291 Busetting av flyktningar og tiltak for innvandrere, post 61
Særskilt tilskott ved busetting av einslege mindreårige flyktningar,
*overslagsløyving***

På s. 259 står det

«Rapporten for 2017 frå Berekningsutvalet, som kartlegg kommunanes utgifter
til busetting og integrering av einslege mindreårige flyktningar, viser ein
gjennomsnittleg dekningsgrad for tilskottet på 321 pst. i 2017.»

Siden tittelen på avsnittet (posten) er enslige mindreårige-tilskuddet blir det feil da det er integreringstilskuddet som har en dekningsgrad på 321 prosent når vi bare ser på gruppen enslige mindreårige. Jeg foreslår derfor å endre setningen slik:

«Rapporten for 2017 frå Berekningsutvalet, som kartlegg kommunanes utgifter til busetting og integrering av einslege mindreårige flyktningar, viser til ein gjennomsnittleg dekningsgrad for integreringstilskottet for einslege mindreårige på 321 pst. i 2017.»

Feil omtale på områdesatsinger i Prop. 1 S (2018–2019)

Når det gjelder totalsummen til områdesatsing i Oslo Sør, vil jeg gjøre utdannings- og forskningskomiteen oppmerksom på at det på s. 114 under programkategori 07.30 for grunnopplæringen står tekst i følgende avsnitt som ikke er helt riktig:

«Områdesatsinga i Oslo Sør starta opp i 2018, og blir ført vidare i 2019 med totalt 11 mill. kroner fordelt på 0,5 mill. kroner over kap. 226 post 21 og 10,5 mill. kroner i friske midlar over kap. 291 post 62.»

Totalsummen til områdesatsingen i Oslo Sør er 11,5 mill. kroner, slik det korrekt står oppført på s. 261. Korrekt avsnitt lyder:

«Områdesatsinga i Oslo Sør starta opp i 2018, og regjeringa forslår å løyve totalt 11,5 mill. kroner i 2019. Dette omfattar ei vidareføring av 0,5 mill. kroner over kap. 226 post 21 og 0,5 mill. kroner over kap. 291 post 62 (overført frå post 71). I tillegg foreslår regjeringa å styrke satsinga med 10,5 mill. kroner over kap. 291 post 62.»

Anmodningsvedtak på friskolefeltet

I Prop. 1 S (2018-2019) omtaler Kunnskapsdepartementet to anmodningsvedtak på friskolefeltet. Det gjelder vedtak nr. 771, 7. juni 2017, gjort i forbindelse med behandlingen av Prop. 78 L (2016-2017) Endringer i friskolelova,

voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven (dekning av utgifter til spesialundervisning i friskoler m.m.), jf. Innst. 367 L (2016–2017):

«Stortinget ber regjeringen utrede grunnlaget for tildeling av ressurser til friskoler for spesialundervisning, samt ansvarsdeling mellom hjemkommune og den enkelte friskole for å sikre en reell likebehandling av elever.»

Og det gjelder vedtak nr. 376, 19. desember 2017, gjort i forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2017-2018), jf. Innst. 12 S (2017-2018):

«Stortinget ber regjeringen utrede grundig hvordan kostnader til bygg kan innlemmes i tilskuddsgrunnlaget for friskolene, basert på kostnader tilsvarende det skoler og studieretninger i det offentlige har av kapitalutgifter, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

De to vedtakene er omtalt på henholdsvis side 41 og side 50 i budsjettproposisjonen.

Kunnskapsdepartementet har i etterkant av budsjettfremleggelsen gitt friskoleorganisasjonene mer utfyllende informasjon om de vurderingene departementet har gjort i de to sakene. Informasjonen er gitt i form av to rapporter. Dette er informasjon som det på grunn av omfanget, ikke var hensiktsmessig å gi i budsjettproposisjonen. Den nye informasjonen påvirker ikke departementets konklusjon i saken, men underbygger de vurderingene som er gjort.

Jeg ber om at Stortinget tar innholdet i de to vedlagte rapportene til orientering ved vurdering av omtalen av anmodningsvedtakene referert til over.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/4-61

13. november 2018

**Feil i Prop. 1 S (2018–2019) for Kommunal- og
moderniseringsdepartementet**

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på følgende feil i Prop. 1 S (2018–2019) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

Under overskriften *Felles IT-løsninger i forvaltningen* står det på side 108 at "Dagens strategi og rammeverk for bruk av eID i offentlig sektor er under revisjon og ble sendt på høring sommeren 2018 sammen med utkast til forskrifter om gjensidig anerkjennelse av eID, esignatur og elektroniske segl i offentlig sektor". Det er ikke riktig at saken ble sendt på høring sommeren 2018. Saken er nå planlagt sendt på høring i løpet av november.

Ordet "omsetningstall" har falt ut som tildelingskriterium under overskriften *Investeringsstilskudd til dagligvarebutikker* på side 138. Riktig første setning under tildelingskriterier skal være: "Ordningen gjelder helårsåpne dagligvarebutikker i områder med få innbyggere som har et varetilbud som dekker det alminnelige ernæringsbehovet og andre grunnleggende behov for dagligvarer, og oppfyller krav til omsetningstall, kundegrunnlag og avstand til alternative innkjøpssted."

Under overskriften *Norwegian Innovation Clusters, Bedriftsnettverk og Innovasjonspartnerskap* på side 145–146 er regionale ringvirkninger ikke et kriterium for måloppnåelse for Bedriftsnettverk. Riktig setning skal være: "Kriterier for måloppnåelse i klyngeprogrammet og Bedriftsnettverk er verdiskaping i deltakerbedriftene, innovasjonsevne og utvikling av samarbeid. I klyngeprogrammet skal det også vurderes regionale ringvirkninger."

I de to første avsnittene under overskriften *Budsjettforslag* på side 206 er feil årstall oppgitt to steder. Det står 2018 i stedet for 2019. Riktig første avsnitt skal være: "Det foreslås en bevilgning på 831,5 mill. kroner i 2019. Posten budsjetteres med tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt og bevilgning." Riktig andre avsnitt skal være: "Av bevilgningen er 385,6 mill. kroner knyttet til tilsagn som skal gis i 2019, mens 445,8 mill. kroner er knyttet til tilsagn som er gitt tidligere år. Tilsagnsrammen for 2019 er 856,9 mill. kroner. Totalt kan det gis tilsagn til om lag 1 560 utleieboliger i 2019."

Med hilsen

Monica Mæland

VEDLEGG 3**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Monica Mæland til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 22. november 2018****Spørsmål vedr. Prop. 1 S (2018-2019) fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe**

Jeg viser til brev av 15.11.18 fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe v/Eirik Sivertsen med spørsmål til Prop. 1 S (2018–2019).

Spørsmål 1:

Har regjeringen vurdert støtte til Redd Barnas prosjekt «barnas valg» i statsbudsjettet 2019? Og i så fall hvorfor ønsker ikke regjeringen å støtte prosjektet?

Svar:

Stortinget har ved de siste valgene bevilget midler til informasjonstiltak som skal bidra til å øke valgdeltakelsen og øke de stemmeberettigedes kunnskap om valg. I tråd med dette har regjeringen i statsbudsjettet for 2019 foreslått at det settes av 5,2 mill. kroner til tilskudd om informasjonstiltak ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2019.

Tilskudd gis gjennom en fastsatt tilskuddsordning med retningslinjer og mål, der det er en åpen søknadsprosess. I forslaget til statsbudsjett vurderes ikke enkelte tilskuddsmottakere. Det er av denne grunn ikke vurdert å gi direkte støtte til Redd Barnas prosjekt "Barnas valg".

Regjeringen ser det som sitt ansvar i første rekke å prioritere informasjon til de som har stemmerett, og da særlig grupper som i mindre grad benytter stemmeretten sin som førstegangselgere, velgere med særskilte behov og velgere med innvandrerbakgrunn.

Redd Barna søkte om midler til å gjennomføre prosjektet Barnas Valg i 2017. Søknaden ble innvilget i tråd med merknad fra flertall i kommunalkomiteen, og Redd Barna fikk tilsagn om 1 mill. kroner av skjønnsmidlene. Ved tildelingen ble Redd Barna gjort oppmerksom på at det ikke var naturlig med videre støtte til prosjektet

over skjønnsmidlene, siden disse midlene har kommunesektoren som målgruppe. Dette ble også kommunisert i Kommuneproposisjonen 2019.

Spørsmål 2:

I proposisjonen under omtale av kap 571, post 64 skriver departementet at kompensasjonen til bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner at «kompensasjonen er begrenset oppad til 500 millioner.» Samtidig vedtok Stortinget i anmodningsvedtak nr. 180 (2017-2018) at kommunene skulle få tilnærmet full kompensasjon for bortfallet av inntekter. Forstår regjeringen grensen på 500 millioner kroner som absolutt, eller vil regjeringen komme tilbake i RNB med et forslag om å øke kompensasjonen for 2019 hvis takseringen viser at bortfallet av inntekter overstiger 500 millioner kroner?

Svar:

I statsbudsjettet 2019 er det foreslått satt av 71 mill. kroner til å kompensere kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av bortfall av eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Beløpet er satt ut fra at samlet kompensasjon i Stortingets anmodningsvedtak er begrenset oppad til 500 mill. kroner, og at lovendringen skal fases inn over syv år.

Som en konsekvens av lovendringen, må kommunene retaksere de berørte skatteobjektene før de skriver ut eiendomsskatten for 2019. Fristen for å skrive ut eiendomsskatt er 1. mars 2019.

For å kunne fordele kompensasjonen på kommunene, vil Kommunal- og moderniseringsdepartementet kartlegge de økonomiske konsekvensene for den enkelte kommune. Dette vil først kunne gjøres etter at kommunene har gjennomført retakseringen. I den forbindelse vil også det samlede inntektsbortfallet bli kartlagt. Regjeringen vil gi en orientering om dette i Kommuneproposisjonen 2020.

Spørsmål 3:

Regjeringen foreslår å endre forskriften for utskrivningsklare pasienter innenfor psykisk helsevern, tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet og somatikk slik at det er oppholdskommunen som får plikt til å betale for utskrivningsklare

pasienter. Hva menes med begrepet oppholdskommune? Er det oppholdskommune før innleggelse, under innleggelse eller ønsket oppholdskommune etter utskrivelse?

Svar:

Spørsmålet er forelagt Helse- og omsorgsdepartementet, som har gitt følgende svar:

"I Prop. 88 S (2017–2018) varslet regjeringen følgende: *Helse- og omsorgstjenesteloven slår fast at kommunen har plikt til å yte nødvendige helse- og omsorgstjenester til personer som oppholder seg i kommunen. Etter regjeringens syn må betalingsplikten følge plikten til å yte tjenester, og regjeringen vil derfor endre forskriften, slik at det fra 2019 er oppholdskommunen som får plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter.*

I forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter har Helse- og omsorgsdepartementet derfor fastsatt følgende nytt andre og tredje punktum i § 2:

Betalingsplikten gjelder for den kommunen pasienten skal oppholde seg i. Oppholdskommune skal være den kommune som pasienten oppgir som oppholdskommune når det skal sendes varsel etter § 8."

VEDLEGG 4**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Monica Mæland til Stortingets kommunal- og forvaltningskomite, datert 28. november 2018****Svar på spørsmål til budsjett 2019 – Kollektiv oppreisning til romanifolket/taterne**

Jeg viser til henvendelse 26. november i år om regjeringens begrunnelse for å holde fast på forslaget om å endre forvaltning av den kollektive oppreisningen til romanifolket/taterne. I henvendelsen bes det også om en redegjørelse for hvordan den kollektive oppreisningen skal utformes "slik at det er representanter for romanifolket som forvalter ordningen og at modellen sikrer at pengene blir brukt til fondets formål, og ikke som allmenne kulturtiltak".

21. juni 2017 vedtok Stortinget enstemmig å stanse de årlige bevilgningene til Stiftelsen Romanifolkets/taternes kulturfond, og avvikle ordningen med at Stiftelsen navngis som mottaker av midler over statsbudsjettet. Bakgrunnen var departementets omtale i Prop. 129 S (2016–2017), hvor det er vist til at departementet ikke hadde tillit til at Stiftelsen ville forvalte tilskuddet på en tilfredsstillende måte. Departementets forslag bygget blant annet på forhold som nevnes i Stiftelsestilsynets rapport av februar 2017. I tillegg gjorde departementet egne vurderinger basert på sentrale dokumenter og deltakelse som observatør på en del styremøter i Stiftelsen.

Stiftelsesklagenemnda opphevet 2. november 2018 Stiftelsestilsynets vedtak av 10. april 2017, om avsettelse av tre styremedlemmer i Stiftelsen. Det er strenge vilkår i stiftelsesloven § 29 andre ledd for å avsette styremedlemmer. På bakgrunn av sakens dokumenter har Stiftelsesklagenemnda kommet til at vilkårene for å avsette de tre styremedlemmene ikke er oppfylt.

Stiftelsesklagenemndas vedtak endrer ikke departementets vurdering av at det var riktig å stanse de årlige bevilgningene til Stiftelsen, og å endre forvaltningsmodell for den kollektive oppreisningen til romanifolket/taterne. Departementet har fremdeles ikke tillit til at Stiftelsen vil forvalte tilskuddet på en tilfredsstillende måte.

Vurderingen er basert på et bredere grunnlag enn det som inngår i Stiftelsesklagenemndas vedtak.

I perioden 2007–2014 mottok Stiftelsen 36,6 mill. kroner over statsbudsjettet, hvorav om lag 9,9 mill. kroner har vært gitt som tilskudd til 155 prosjekter. De resterende midlene har gått til administrasjon, styreutgifter, advokatutgifter og drift av Romanifolkets/taternes senter (RT-senteret). Tilskuddet RT-senteret fikk fra Stiftelsen mellom 2015–2017, er ifølge sittende styre i Stiftelsen, i strid med samarbeidsavtalen mellom Stiftelsen og RT-senteret, av 22. februar og 22. september 2016. Stiftelsens styre mener at midlene som er overført mellom 2015–2017, totalt 6,6 mill. kroner, mangler avtalemessig grunnlag. Styret viser også til at RT-senteret har brutt rapporteringsplikten.

I 2011 ble det nedsatt et offentlig utvalg som skulle undersøke gjennomføringen av politikken overfor romanifolket/taterne. Utvalget leverte NOU 2015: 7 *Assimilering og motstand* 1. juni 2015. Utvalget pekte blant annet på viktigheten av at forvaltningen av den kollektive oppreisningen har bred tillit blant romanifolket/taterne. I høringen av rapporten har departementet fått en rekke innspill om at tilliten til Stiftelsen var lav blant store deler av romanifolket/taterne. Høringsinnspillene tyder på at manglende tillit har gjort det krevende å oppnå formålet med bevilgingen, og at fondet i mindre grad enn forutsatt fungerte som en kollektiv oppreisning som virket forsonende.

Departementet etablerte tidligere i år en referansegruppe som skal se på oppfølgingen av NOU 2015: 7. Gruppen består av representanter for romanifolket/taterne. Den første saken som ble tatt opp, var videre forvaltning av den kollektive oppreisningen til romanifolket/taterne. Ett av forslagene som kom opp i gruppen – og som et flertall stilte seg bak – var å overføre forvaltningen av midlene til Kulturrådet.

13. september 2018 besluttet derfor kommunal- og moderniseringsministeren og kulturministeren at forvaltningen av den kollektive oppreisningen skal overføres til Kulturrådet. Departementet skal fastsette regelverket for den nye tilskuddsordningen som forskrift. Et forslag til forskrift vil bli sendt på høring, slik at alle som ønsker det, kan få si sin mening om hvordan ordningen skal utformes. Departementet er opptatt av å inkludere romanifolket/taterne i arbeidet med den nye ordningen. Formålet om "å

bidra til å gjenreise, utvikle og synliggjøre romanifolkets/taternes kultur og historie" er ikke endret.

